

OGÓLNE WARUNKI KOMPLEKSOWEGO UBEZPIECZENIA PZU DORADCA

ustalone uchwałą nr UZ/9/2016 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z dnia 15 stycznia 2016 r., ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/426/2016 z dnia 24 października 2016 r. oraz ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/215/2018 z dnia 6 lipca 2018 r.

SPIS TREŚCI

Postanowienia wstępne	str. 11	Zwrot kosztów	str. 26
Definicje	str. 11	Wyłączenia odpowiedzialności	str. 27
		Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia	str. 27
Ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów	str. 15	Ubezpieczenie assistance	str. 27
Przedmiot ubezpieczenia	str. 15	Przedmiot ubezpieczenia	str. 27
Zakres ubezpieczenia	str. 15	Zakres ubezpieczenia	str. 27
Zwrot kosztów	str. 16	Wyłączenia odpowiedzialności	str. 28
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 16		
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia	str. 18	Postanowienia wspólne	str. 28
Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	str. 18	Wyłączenia wspólne	str. 28
Przedmiot ubezpieczenia	str. 18	Zawarcie umowy ubezpieczenia	str. 29
Zakres ubezpieczenia	str. 19	Składka ubezpieczeniowa	str. 29
Zwrot kosztów	str. 19	Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia	str. 30
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 19	Początek i koniec odpowiedzialności	str. 30
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia	str. 20	Obowiązki ubezpieczającego i ubezpieczonego	str. 31
		Obowiązki informacyjne PZU	str. 32
Ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia	str. 20	Ustalenie wysokości szkody	str. 33
Przedmiot ubezpieczenia	str. 20	Ustalenie wysokości odszkodowania	str. 34
Zakres ubezpieczenia	str. 21	Płatnicy podatku VAT	str. 35
Zwrot kosztów	str. 21	Postępowanie w razie powołania rzeczoznawców	str. 35
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 21	Wypłata odszkodowania	str. 35
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia	str. 21	Przejęcie roszczeń na PZU	str. 35
		Podwójne ubezpieczenie	str. 35
Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej	str. 21	Właściwość sądu	str. 35
Przedmiot i zakres ubezpieczenia	str. 21	Postanowienia końcowe	str. 35
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 22	Załącznik nr 1 do OWU – Klauzule dodatkowe	str. 37
Suma gwarancyjna i podlimity odpowiedzialności	str. 23	Załącznik nr 2 do OWU – Postanowienia dodatkowe PZU HOTEL	str. 55
Przysługujące świadczenia	str. 23	Załącznik nr 3 do OWU – Postanowienia dodatkowe PZU APTEKA	str. 57
Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego	str. 23	Załącznik nr 4 do OWU – Klauzule dla programu ubezpieczeniowego PZU OC EDUKACJA	str. 59
Przedmiot ubezpieczenia	str. 23	Załącznik nr 5 do OWU – Wymogi w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych ubezpieczonego mienia oraz limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych	str. 60
Zakres ubezpieczenia	str. 24		
Zwrot kosztów	str. 24		
Wyłączenia odpowiedzialności	str. 24		
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia	str. 25		
Ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym (cargo)	str. 25		
Przedmiot ubezpieczenia	str. 25		
Zakres ubezpieczenia	str. 26		

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	OWU: Postanowienia wspólne: § 1 ust. 9 i 10, § 2, § 39 ust. 12–14, § 42, § 43 ust. 1, § 44, § 45 ust. 1, § 46 ust. 1–3 i 5, § 47 ust. 1 i 3, § 48 ust. 1, 6 i 7, § 50, § 51 ust. 1–12 i 14–17, § 54 ust. 4, § 56, § 58 ust. 13 i 14. Ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów: § 3, § 4, § 5, § 7. Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku: § 8, § 9, § 10, § 12. Ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia: § 13, § 14, § 15, § 17. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej: § 18, § 19, § 20, § 23, § 24. Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego: § 25, § 26, § 27, § 29. Ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym (cargo): § 30, § 31, § 32, § 34. Ubezpieczenie assistance: § 35, § 36, § 48 ust. 3, 4 i 6.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Załącznik nr 1 do OWU: klauzule dodatkowe do ubezpieczenia mienia: klauzula przepięć – pkt 1, 4 i 7, klauzula rozmrożenia – pkt 1 i 4, klauzula dewastacji – pkt 1–4 i 6, klauzula graffiti – pkt 1 i 4, klauzula aktów terroryzmu – pkt 1 i 5, klauzula dodatkowych kosztów działalności gospodarczej – pkt 1–4 i 9, klauzula stałych kosztów działalności gospodarczej – pkt 1, 2, 4–8, 14, 16 i 17, klauzula drobnych prac remontowo-budowlanych – pkt 1, 3 i 4, klauzula kosztów odtworzenia dokumentacji – pkt 1–4 i 7, klauzula kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – pkt 1, 2 i 6, klauzula miejsca ubezpieczenia (lokalizacji) – pkt 1 i 2, klauzula ubezpieczenia nowych inwestycji – pkt 1 i 2, klauzula zmiany fransyz redukcyjnych na integralne, klauzula katastrofy budowlanej – pkt 1, 2 i 5, klauzula ubezpieczenia środków obrotowych lub mienia osób trzecich na sumy zmienne – pkt 1–3 i 7, klauzula kosztów poszukiwania przyczyn szkody – pkt 1, 2 i 5, klauzula sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza miejscem ubezpieczenia – pkt 1 i 2.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Załącznik nr 1 do OWU: klauzule dodatkowe do ubezpieczenia mienia: klauzula sprzętu przenośnego zamontowanego w pojazdach samochodowych – pkt 1 i 2, klauzula sprzętu poza terytorium RP – pkt 1 i 3, klauzula sprzętu w okresie tymczasowego magazynowania – pkt 1–3, klauzula zrzeczenia się prawa do regresu – pkt 1, klauzula urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego – pkt 1, 3 i 4, klauzula endoskopów – pkt 1 i 2, klauzula strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych – pkt 1, 3 i 5, klauzula kosztów frachtu lotniczego z zagranicy – pkt 1 i 3, klauzula kosztów dojazdów specjalistów bądź ekspertów z zagranicy – pkt 1 i 3, klauzula załadunku i wyładunku – pkt 1. Załącznik nr 1 do OWU: klauzule dodatkowe do ubezpieczenia OC: klauzula nr 1 i 2, klauzula nr 3 – ust. 1 i 2, klauzula nr 4 – ust. 1–4, 6 i 8, klauzula nr 5 – ust. 1, klauzula nr 6 – ust. 1–3, klauzula nr 7 – ust. 1, klauzula nr 8 – ust. 1, klauzula nr 9 – ust. 1, klauzula nr 10 – ust. 1 i 3, klauzula nr 11 – ust. 1, 2, 4 i 5, klauzula nr 12,

Rodzaj informacji | Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy

Przesłanki
wypłaty
odszkodowania
i innych
świadczeń

Załącznik nr 1 do OWU:

klauzule dodatkowe do ubezpieczenia OC:

klauzula nr 13,
klauzula nr 15 – ust. 1 i 2,
klauzula nr 16 – ust. 1 i 2,
klauzula nr 16A – ust. 1–3,
klauzula nr 18 – ust. 1–3 i 6,
klauzula nr 19 – ust. 1–5,
klauzula nr 20 – ust. 1, 2 i 5,
klauzula nr 21 – ust. 1–3,
klauzula nr 23 – ust. 1,
klauzula nr 23A – ust. 1–3 i 5,
klauzula nr 25 – ust. 1,
klauzula nr 26,
klauzula nr 27 – ust. 1,
klauzula nr 63 – ust. 1 i 3,
klauzula nr 63A – ust. 1 i 2,
klauzula nr 64 – ust. 1, 3 i 4,
klauzula nr 66 – ust. 1.

Załącznik nr 2 do OWU:

Postanowienia dodatkowe

PZU HOTEL – ust. 1 i 2,
klauzula ubezpieczenia kosztów awaryjnej
wymiany wody w basenie – ust. 1 i 2,
klauzula ubezpieczenia ryzyka utraty
zysku – ust. 1–4, 6, 7, 13 i 14,
klauzula sprzeniewierzenia mienia przez
pracownika ubezpieczonego – ust. 1–3.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Załącznik nr 3 do OWU: Postanowienia dodatkowe PZU APTEKA – ust. 1 i 2, klauzula ubezpieczenia kosztów utylizacji leków i utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych – ust. 1–3, klauzula niezachowania parametrów temperatury – ust. 1, 2 i 5, klauzula ubezpieczenia OC zawodowej farmaceuty i technika farmaceutycznego – ust. 1, 2 i 4. Załącznik nr 4 do OWU: klauzula PZU OC EDUKACJA: ust. 1–5, klauzula nr 62: ust. 1–2 i 4. Załącznik nr 5 do OWU: Wymogi w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych ubezpieczonego mienia oraz limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych – § 1–8.
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	OWU: Postanowienia wspólne: § 1 ust. 9 i 10, § 2, § 5 ust. 1, § 38, § 39 ust. 16, 15 i 27, § 42, § 43 ust. 1, § 45 ust. 2–4, § 46 ust. 4, § 47 ust. 2 i 4, § 48 ust. 1, § 50, § 51 ust. 1–12 i 14–17, § 52, § 54 ust. 4, § 55 ust. 3, § 56, § 58 ust. 13 i 14, Ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów: § 4 ust. 2, 3, 6 i 7, § 5, § 6, § 7,

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku: § 8 ust. 2, § 9 ust. 4–6 i 8–9, § 10, § 11, § 12, Ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia: § 14 ust. 3, § 16, § 17, Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej: § 18 ust. 3, § 19, § 20, § 21 i 22, § 23, § 48 ust. 2, § 51 ust. 18, § 54 ust. 3, Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego: § 25 ust. 3–6, § 26 ust. 2–3 i 5–6, § 27, § 28, § 29, Ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym (cargo): § 31 ust. 7, 8 i 10–12, § 32 ust. 2 i 3, § 33, § 34, § 51 ust. 13, Ubezpieczenie assistance: § 36 ust. 2, 4, 5, 7, 9 i 10, § 37, § 48 ust. 5 i 7. Załącznik nr 1 do OWU: klauzule dodatkowe do ubezpieczenia mienia: klauzula przepięć – pkt 2, 3, 5, 6 i 8, klauzula rozmrożenia – pkt 1, 2, 3, 5 i 6, klauzula dewastacji – pkt 1, 4, 5, 7 i 8, klauzula graffiti – pkt 1, 2, 3, 5 i 6, klauzula aktów terroryzmu – 1–4 i 6, klauzula dodatkowych kosztów działalności gospodarczej – pkt 4–6 i 8–10, klauzula stałych kosztów działalności gospodarczej – pkt 3, 9–13 i 15, klauzula drobnych prac remontowo-budowlanych – pkt 2, 3 i 5,

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Załącznik nr 1 do OWU: klauzule dodatkowe do ubezpieczenia mienia: klauzula kosztów odtworzenia dokumentacji – pkt 5, 6 i 8, klauzula kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – pkt 1, 3–5 i 7, klauzula miejsca ubezpieczenia (lokalizacji) – pkt 2 i 3, klauzula ubezpieczenia nowych inwestycji – pkt 3, klauzula zmiany franszyz redukcyjnych na integralne – pkt 2, klauzula katastrofy budowlanej – pkt 2–4, 6 i 7, klauzula ubezpieczenia środków obrotowych lub mienia osób trzecich na sumy zmienne – pkt 2 i 6, klauzula kosztów poszukiwania przyczyn szkody – pkt 1–4, 6 i 7, klauzula sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza miejscem ubezpieczenia pkt 2–4, klauzula sprzętu przenośnego zamontowanego w pojazdach samochodowych – pkt 2–4, klauzula sprzętu poza terytorium RP – pkt 2 i 4, klauzula sprzętu w okresie tymczasowego magazynowania – pkt 2–4, klauzula zrzeczenia się prawa do regresu – pkt 2 i 3, klauzula urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego – pkt 2–4, klauzula endoskopów – pkt 2–4, klauzula strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych – pkt 1, 2, 4, 5 i 6,

Rodzaj informacji | Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy

Ograniczenia
oraz wyłączenia
odpowiedzialności
zakładu
ubezpieczeń
uprawniające do
odmowy wypłaty
odszkodowania
i innych
świadczeń lub ich
obniżenia

Załącznik nr 1 do OWU:

klauzule dodatkowe do ubezpieczenia mienia:
klauzula kosztów frachtu lotniczego
z zagranicy – pkt 1, 2 i 4,
klauzula kosztów dojazdów specjalistów
bądź ekspertów z zagranicy – pkt 1, 2 i 4,
klauzula załadunku i wyładunku – pkt 2.

Załącznik nr 1 do OWU:

klauzule dodatkowe do ubezpieczenia OC:

klauzula nr 3 – ust. 3,
klauzula nr 4 – ust. 2, 3, 5, 7 i 8,
klauzula nr 5 – ust. 2,
klauzula nr 6 – ust. 2–4,
klauzula nr 7 – ust. 2,
klauzula nr 8 – ust. 2 i 3,
klauzula nr 9 – ust. 2,
klauzula nr 10 – ust. 2 i 3,
klauzula nr 11 – ust. 3–5,
klauzula nr 15 – ust. 3 i 4,
klauzula nr 16 – ust. 3,
klauzula nr 16A – ust. 4,
klauzula nr 18 – ust. 4–6,
klauzula nr 19 – ust. 6,
klauzula nr 20 – ust. 2–5,
klauzula nr 21 – ust. 3 i 4,
klauzula nr 23 – ust. 2,
klauzula nr 23A – ust. 3–5,
klauzula nr 25 – ust. 2,
klauzula nr 27 – ust. 2,
klauzula nr 63 – ust. 2,
klauzula nr 63A – ust. 3,
klauzula nr 64 – ust. 2–4,
klauzula nr 66 – ust. 2.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Załącznik nr 2 do OWU: Postanowienia dodatkowe PZU HOTEL – ust. 2, klauzula ubezpieczenia kosztów awaryjnej wymiany wody w basenie – ust. 1 i 3–5, klauzula ubezpieczenia ryzyka utraty zysku – ust. 3–6 i 8–13, klauzula sprzeniewierzenia mienia przez pracownika ubezpieczonego. Załącznik nr 3 do OWU: Postanowienia dodatkowe PZU APTEKA – ust. 2, klauzula ubezpieczenia kosztów utylizacji leków i utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych – ust. 1, 3 i 4, klauzula niezachowania parametrów temperatury – ust. 1–4 i 6, klauzula ubezpieczenia OC zawodowej farmaceuty i technika farmaceutycznego – ust. 2–5. Załącznik nr 4 do OWU: klauzula PZU OC EDUKACJA: ust. 6, klauzula nr 62: ust. 2–3. Załącznik nr 5 do OWU: Wymogi w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych ubezpieczonego mienia oraz limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych – § 1–7.

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

- Ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia PZU DORADCA (zwane dalej „OWU”) mają zastosowanie do umów ubezpieczenia, na podstawie których ochroną ubezpieczeniową Powstającego Zakładu Ubezpieczenia Spółki Akcyjnej (zwanej dalej „PZU”) obejmowane są osoby prawne, jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi, osoby fizyczne nie prowadzące działalności gospodarczej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.
- OWU mają zastosowanie również do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.
- Warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia z zastosowaniem OWU (zwanej dalej „umową ubezpieczenia”) jest objęcie tą **umową ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz co najmniej jednego dowolnie wybranego ubezpieczenia spośród wymienionych w pkt 1–5:**
  - mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku;
  - szyb i innych przedmiotów od stłuczenia;
  - odpowiedzialności cywilnej;
  - sprzętu elektronicznego;
  - mienia w transporcie krajowym (cargo);Ponadto na wniosek ubezpieczającego umową ubezpieczenia może być objęte ubezpieczenie usług assistance (ubezpieczenie assistance).
- Do umowy ubezpieczenia, o której mowa w ust. 3, mogą być wprowadzone:
  - klauzule dodatkowe zawarte w Załączniku nr 1 do OWU;
  - postanowienia dodatkowe PZU HOTEL zawarte w Załączniku nr 2 do OWU;
  - postanowienia dodatkowe PZU APTEKA zawarte w Załączniku nr 3 do OWU.
  - klauzule dla programu ubezpieczeniowego PZU OC EDUKACJA zawarte w załączniku nr 4 do OWU.
- W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych, OWU mają zastosowanie w zakresie nie uregulowanym tymi postanowieniami.
- PZU zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
- Przedmiotem ubezpieczenia może być:
  - mienie, o którym mowa w § 3 ust. 1, § 8 ust. 1, § 13 ust. 1, § 25 ust. 1 i 5 oraz § 30 ust. 2, stanowiące własność bądź będące w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie innego tytułu prawnego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, w tym mienie osobiste pracowników;
  - odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego działalności określonej w umowie ubezpieczenia i posiadanym mieniem, które jest wykorzystywane w tej działalności i innym mieniem określonym w umowie ubezpieczenia oraz wykonywaniem zawodu farmaceuty, o którym mowa w Załączniku nr 3 do OWU;
  - usługi assistance.
- W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w najmowanym budynku, lokalu lub z wykorzystaniem najmowanych maszyn, urządzeń i wyposażenia, umowa ubezpieczenia budynku, lokalu lub maszyn, urządzeń i wyposażenia może być zawarta także przez osobę fizyczną nie prowadzącą działalności gospodarczej (właściciela tego mienia).
- Jeżeli nie umówiono się inaczej, ochroną ubezpieczeniową objęte jest mienie położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP) w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia (miejsce ubezpieczenia), z zastrzeżeniem:
  - mienia osobistego pracowników w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów oraz w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, które ubezpieczone jest w każdym miejscu pracy zawodowej pracownika, wykonywanej na polecenie ubezpieczonego, z wyjątkiem pomieszczeń mieszkalnych pracownika;

- mienia w ubezpieczeniu mienia w transporcie krajowym (cargo), o którym mowa w § 30 ust. 2 oraz wartości pieniężnych w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 lit. e, w zakresie wskazanym w § 9 ust. 1 pkt 3 – ubezpieczonych w miejscach związanych z wykonywaniem transportu na terenie RP.
- Pod warunkiem pisemnego poinformowania PZU, ochroną ubezpieczeniową objęte jest mienie w miejscu, do którego zostało przeniesienie przez ubezpieczonego z miejsca ubezpieczenia w związku z bezpośrednim narażeniem tego mienia na powstanie szkody objętej ochroną ubezpieczeniową na podstawie OWU. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową w nowym miejscu, do którego zostało przeniesione, przez okres nie dłuższy niż 30 dni liczony od dnia przeniesienia wskazanego w pisemnym zawiadomieniu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie wcześniej jednak niż od dnia doręczenia tego zawiadomienia.

DEFINICJE

§ 2

W rozumieniu OWU użyte niżej określenia oznaczają:

- akty terroryzmu** – działanie mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych, ideologicznych, społecznych lub społecznych;
- budowla** – trwałe związane z gruntem obiekt budowlany inny niż budynek wraz z instalacjami i urządzeniami stanowiącymi całość techniczną i użytkową; za budowlę uważa się również namioty, w tym budynek z pokryciem namiotowym lub brezentowym, szklarnię, inspekt;
- budynek** – obiekt budowlany trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach wraz z instalacjami oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiącymi całość techniczną i użytkową; za budynek uważa się również tymczasowy obiekt budowlany nie połączony trwale z gruntem, taki jak kioski, pawiloni sprzedaży ulicznej lub wystawowy, obiekt kateringowy, przyrząd gastronomiczny, barakowóz;
- choroba przewlekła** – choroba o długotrwałym przebiegu, trwająca zwykle miesiącami lub latami, stale lub okresowo leczona;
- choroba zakaźna** – choroba, która została wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy;
- czynności medyczne** – działania, w tym używanie w trakcie tych działań produktów leczniczych oraz wyrobów medycznych, które mogą być podejmowane lub stosowane w granicach posiadanych uprawnień wyłącznie przez osobę wykonującą zawód medyczny;
- czysta strata finansowa** – uszczerbek majątkowy nie będący szkodą na osobie lub szkodą rzeczową;
- dane** – informacje zawarte w zbiorach danych nadające się do bezpośredniego przetwarzania przez elektroniczne systemy przetwarzania danych (EPD), zgromadzone poza jednostką centralną, udokumentowanego pochodzenia i wartości, licencyjne systemy operacyjne, licencyjne programy standardowe produkcji seryjnej, programy użytkownika produkcji indywidualnej (wytworzone na podstawie oprogramowania indywidualnego), udokumentowanego pochodzenia i wartości, za wyjątkiem danych audio-wizualnych takich jak gry komputerowe, nagrania filmowe lub muzyczne; przez jednostkę centralną należy rozumieć część sprzętu elektronicznego obejmującą elementy sterowania, układy wykonujące operacje arytmetyczno-logiczne oraz pamięć komputera, z wyłączeniem pamięci zewnętrznej;
- deszcz nawalny** – opad deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 3, który ustala Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (zwany dalej „IMI GW”); w przypadku braku statyki pomiarowej IMIGW, wystąpienie deszczu nawalnego stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania bądź w bezpośrednim sąsiedztwie;
- dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie, w tym w związku z usiłowaniami lub dokonaniem kradzieży z włamaniem;

- 11) **dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia;
- 12) **dym i sadza** – zawiesina cząstek w powietrzu będąca bezpośrednim skutkiem spalania;
- 13) **działa sztuki** – posiadające wartość kolekcjonerską, artystyczną lub artystyczną, następujące rzeczy ruchome, ich części lub zespoły:
  - a) oryginalne dzieła plastyczne: obrazy, rzeźby, grafiki, a także oryginalne dzieła rzemiosła artystycznego lub sztuki użytkowej,
  - b) przedmioty zgromadzone i uporządkowane według koncepcji osób, które te kolekcje tworzyły,
  - c) numizmaty, pamiątki historyczne,
  - d) urządzenia, środki transportu, maszyny lub narzędzia świadczące o kulturze materialnej, charakterystyczne dla dawnych albo nowych form gospodarki, dokumentujące poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
  - e) książki, materiały biblioteczne,
  - f) wytwory sztuki ludowej lub rękodzieła,
  - g) przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalności wybitnych osobistości lub instytucji,
  - h) skatalogowane zbiory zgromadzone i uporządkowane według określonych kategorii;
- 14) **dzień roboczy** – jeden z dni tygodnia od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy;
- 15) **eksplozja** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników za spowodowane eksplozją uważa się szkody polegające na:
  - a) rozdarciu ścian tych naczyń lub zbiorników w takich rozmiarach, iż wskutek ujęcia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnienia,
  - b) uszkodzeniu wewnętrznej powłoki tych naczyń lub zbiorników;
  - c) implozji w postaci uszkodzenia tych naczyń lub zbiorników, w tym aparatów próżniowych, ciśnieniem zewnętrznym;
- 16) **faktura** – faktura VAT, rachunek lub inny dokument potwierdzający wartość ubezpieczonego mienia lub wysokość szkody;
- 17) **franszyza redukcyjna** – ustalona w umowie ubezpieczenia wartość kwotowa, procentowo-kwotowa albo procentowa, o jaką będzie pomniejszana wysokość każdego odszkodowania; w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej – ustalona w umowie ubezpieczenia procentowo, kwotowo lub kwotowo-procentowo wartość pomniejszająca odszkodowanie z tytułu zajścia każdego wypadku ubezpieczeniowego; franszyza redukcyjna nie ma zastosowania do zwrotu kosztów, o których mowa w § 24 ust. 2 oraz do szkód na osobie;
- 18) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
- 19) **graffiti** – pomalowanie, porysowanie, oblanie farbą lub inną substancją ubezpieczonego mienia lub umieszczenie napisów na ubezpieczonym mieniu wbrew woli ubezpieczonego;
- 20) **handel obwoźny** – sprzedaż towarów ze skrzyni, walizy, kosza, z samochodu albo w inny sposób, przenoszonych lub przewożonych z miejsca na miejsce;
- 21) **huk ponaddźwiękowy** – fala uderzeniowa (ciśnieniowa) wytworzona przez statek powietrzny podczas przekraczania bariery dźwięku lub podczas poruszania się z prędkością większą od prędkości dźwięku;
- 22) **huragan** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 13,8 m/sek, ustalonej przez IMiGW, którego działanie wyrządza masowe szkody; w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMiGW wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania lub w bezpośrednim sąsiedztwie;
- 23) **indukcja** – oddziaływanie pola elektrycznego lub magnetycznego na przedmioty znajdujące się w tym polu, powodujące powstawanie przepływu prądu elektrycznego w obwodach elektrycznych powyższych przedmiotów, bez zetknięcia się z ciałem wywołującym to pole;
- 24) **konsument** – osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową;
- 25) **koszt odtworzenia danych** – koszt wprowadzenia danych z kopii zapasowych lub koszt ręcznego wprowadzenia danych z dokumentów źródłowych;
- 26) **kradzież mienia wraz ze środkiem transportu** – mienie posiadający znamion rabunku zabór przewożonego mienia w celu przywłaszczenia z jednoczesnym dokonaniem zaboru w celu przywłaszczenia lub czasowego przywłaszczenia środka transportu;
- 27) **kradzież z włamaniem** – dokonanie albo usiłowanie zabioru cudzego mienia w celu przywłaszczenia:
  - a) z zamkniętego ubezpieczonego lokalu (w przypadku wartości pieniężnych także z zamkniętego urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych) albo środka transportu, po usunięciu przy użyciu siły lub narzędzi istniejących zabezpieczeń lub po otwarciu zabezpieczeń kluczem oryginalnym, podrobionym lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego lokalu albo w wyniku rabunku, albo b) przez sprawcę, który ukrył się w lokalu lub środku transportu przed jego zamknięciem pozostawiając ślady stanożące dowód ukrycia się;
- 28) **lawina** – gwałtowne osuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, skał, kamieni lub błota ze zboczy górskich;
- 29) **lokal** – wyodrębnione w budynku pomieszczenie lub pomieszczenia, użytkowane w celu prowadzenia działalności gospodarczej;
- 30) **maszyna, urządzenie i wyposażenie** – mienie ruchome wykorzystywane w prowadzeniu działalności gospodarczej (w tym sprzęt elektroniczny), a w przypadku osoby fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej mienie ruchome stanowiące własność takiej osoby, z wyłączeniem wartości pieniężnych;
- 31) **mienie najmowane** – mienie przyjęte do użytkowania w ramach umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego rodzaju umowy o podobnym charakterze;
- 32) **mienie osobiste pracowników** – przedmioty osobistego użytku osób zatrudnionych przez ubezpieczonego, które zwyczajowo bądź na żądanie pracodawcy znajdują się w miejscu pracy, z wyłączeniem wartości pieniężnych, dokumentów oraz pojazdów mechanicznych;
- 33) **mienie osób trzecich** – mienie ruchome przyjęte przez ubezpieczonego w celu wykonania usługi obróbki, naprawy, remontu, przeróbki, czyszczenia, farbowania, prania, przechowania, sprzedaży, składu lub innych czynności, lub usług w ramach działalności gospodarczej prowadzonej przez ubezpieczonego;
- 34) **nagle zachorowanie** – powstały w sposób nagły stan chorobowy zagrażający życiu lub zdrowiu ubezpieczonego, wymagający udzielenia natychmiastowej pomocy medycznej;
- 35) **nakłady adaptacyjne** – zawiędzone koszty dostosowania lokali lub budynków, nie stanowiących własności ubezpieczonego do rodzaju prowadzonej przez niego działalności gospodarczej;
- 36) **napór śniegu lub lodu** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na przedmiot ubezpieczenia albo przewrócenie się pod wpływem ciężaru śniegu lub lodu mienia sąsiedniego na mienie ubezpieczone;
- 37) **następstwa szkód wodociagowych** – szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek bezpośredniego działania wody lub innych cieczy, jeżeli przyczyną tych szkód było:
  - a) spowodowane awarią wydostanie się wody, pary lub innych cieczy z przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania lub innych instalacji,
  - b) cofnięcie się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych, o ile zabezpieczenie połączenia z nimi nie należało do obowiązków ubezpieczonego,
  - c) samoczynne uruchomienie się instalacji tryskaczowych lub zraszaczowych z innych przyczyn niż wskutek ognia,
  - d) nieumyślne pozostawienie otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach określonych w lit. a podczas przerwy w dostawie wody,
  - e) zalanie przez osoby trzecie,
  - f) zalanie w wyniku pęknięcia pojemnika lub zbiornika z wodą, w tym akwarium,
  - g) zamrażanie przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, centralnego ogrzewania lub innych instalacji;

- 38) **nieszczęśliwy wypadek** – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w następstwie którego ubezpieczony lub osoba przez niego wyznaczona w przypadku transportu wartości pieniężnych, niezależnie od swej woli doznał uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub zmarł;
- 39) **niskocenne składniki majątku** – rzeczy ruchome nie umiowane w ewidencji środków trwałych, o wartości jednostkowej nie przekraczającej 1 500 PLN, które zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa mogą być jednorazowo wliczone do kosztów operacyjnych;
- 40) **obiekt budowlany:**
a) budynek,
b) budowla,
c) obiekt małej architektury;
- 41) **obiekt małej architektury** – element wyposażenia otoczenia budynku, taki jak lampa oświetleniowa, posąg, murek ogrodowy, grill mурowany, fontanna, basen, pergola, altana, urządzenie sportowe służące do rekreacji, piaskownica, śmietnik, wodotrysk, huśtawka, drabinka;
- 42) **obrót** – suma przychodów ubezpieczonego z tytułu sprzedaży towarów lub świadczonych usług w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w ustalonym okresie;
- 43) **obrót towarowy** – łączna wartość mienia przewiezionego w okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia, objętego odpowiedzialnością PZU;
- 44) **odpowiedzialność za produkt** – odpowiedzialność cywilna za szkody powstałe na skutek wady produktu oraz dostarczenia produktu innego niż został zamówiony;
- 45) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko albo powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile;
- 46) **osoba bliska** – małżonek, małżonka, konkubina, konkubent, wstępny, wstępny, brat, siostra, bratanek, bratanica, siostrzeniec, siostrzenica, ojczym, macocha, pasierb, pasierbica, teść, teściowa, zięć, synowa, bratowa, szwagier, szwagierka, przysposobiony, przysposabiający, pozostający pod opieką lub przyjęty na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 47) **osoba trzecia** – każda osoba nie będąca ubezpieczającym lub ubezpieczonym;
- 48) **osuwanie się ziemi** – nie spowodowane działalnością ludzką zsuwanie się ziemi po skarpie lub stoku;
- 49) **parking strzeżony** – pomieszczenie zamknięte i całonocowo dozorowane albo teren ogrodzony stałym ogrodzeniem, zamknięty i oświetlony w porze nocnej oraz całonocowo dozorowany lub monitorowany przez system sygnalizacji i transmisji obrazu do stałego adresata (odbiorcy) z obowiązkiem interwencji;
- 50) **podwykonawca** – przedsiębiorca, któremu ubezpieczony powierzył wykonanie zleconej pracy, usługi lub innej czynności, określonej w łączącej ich umowie;
- 51) **pojazd** – pojazd w rozumieniu ustawy Prawo o ruchu drogowym, pojazd szynowy, statek wodny, powietrzny, z zastrzeżeniem klauzuli nr 11 i nr 64 zawartych w załączniku do OWU;
- 52) **pojazd mechaniczny** – pojazd mechaniczny w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych;
- 53) **postój** – unieruchomienie środka transportu nie spowodowane stosowaniem przepisów prawa (np. o ruchu drogowym), trwające dłużej niż 1 minuta i nie dłużej niż 1 godzina, w miejscach do tego wyznaczonych, w terenie zabudowanym, na stacjach benzynowych albo na placach dostawców lub odbiorców; przez postój rozumie się również unieruchomienie środka transportu w celach załadunkowych, przeładunkowych i wyładunkowych oraz w związku z awarią środka transportu;
- 54) **powolne działanie** – działanie, które wpływa na otoczenie w sposób ciągły, powodując szkodę, której nie można określić jako nagłą i niespodziewaną;
- 55) **powódź** – zalanie terenów wskutek:
a) podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
b) sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka),
c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich, lub falistych;
- 56) **pracownik** – osoba fizyczna zatrudniona przez ubezpieczoną na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej, z wyłączeniem osoby fizycznej, która zawarła z ubezpieczonym umowę cywilnoprawną jako przedsiębiorca; za pracownika uznaje się także praktykanta, stażystę lub wolontariusza, któremu ubezpieczony powierzył wykonywanie pracy;
- 57) **producent** – przedsiębiorca, który wytwarza lub wprowadza do obrotu produkt, a także jego przedstawiciel oraz każda osoba, która występuje jako wytwórca umieszczając na produkcie bądź do niego dołączając swoje nazwisko, nazwę, znak towarowy bądź inne odróżniające oznaczenie; za producenta uważa się również importera oraz sprzedawcę w sytuacji, gdy obowiązujące przepisy nakładają na niego odpowiedzialność producenta;
- 58) **producent produktu finalnego** – producent, który wykorzystuje produkty ubezpieczonego w celu wytworzenia produktu finalnego;
- 59) **produkt** – rzecz ruchoma, choćby była połączona z inną rzeczą; za produkt uważa się także zwierzęta;
- 60) **produkt finalny** – każdy produkt, który został wytworzony przez innego producenta niż ubezpieczony z użyciem lub w oparciu o produkt dostarczony przez ubezpieczonego;
- 61) **przedsiębiorca** – osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową;
- 62) **przeładunek** – ogół czynności związanych z przemieszczeniem mienia z jednego środka transportu na drugi środek transportu;
- 63) **przebiecie** – nagły wzrost napięcia w sieci elektrycznej lub elektronicznej;
- 64) **PZU Pomoc** – jednostka działająca na rzecz PZU, do której ubezpieczony lub osoba działająca w jego imieniu zobowiązana jest zgłosić telefonicznie wypadek ubezpieczeniowy; PZU Pomoc działa 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu; numery telefonów PZU Pomoc wskazane są w dokumencie ubezpieczenia (polisie);
- 65) **rabunek** – dokonanie albo usiłowanie zaboru mienia w celu przywłaszczenia:
a) z zastosowaniem przemocy fizycznej wobec ubezpieczonego lub jego pracowników (w przypadku mienia w transporcie wobec osób dokonujących przewozu) bądź groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej albo z doprowadzeniem tych osób do nieprzytomności lub bezbronności – dla pokonania ich oporu przed wydaniem ubezpieczonego mienia,
b) przez sprawcę, który z zastosowaniem przemocy fizycznej bądź groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej doprowadził osobę posiadającą klucze do ubezpieczonego lokalu, środka transportu lub urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych i zmusił ją do ich otwarcia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi;
- 66) **Regulamin** – właściwe regulaminy świadczenia usług drogą elektroniczną;
- 67) **rozmożenie towarów** – utrata handlowej przydatności towarów na skutek ich zepsucia w wyniku podwyższenia się temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym w następujące:
a) przerwy w dostawie prądu trwającej dłużej niż 2 godziny,
b) awarii urządzenia chłodniczego;
- 68) **strefa pożarowa** – budynek albo jego część oddzielona od innych budynków przestrzennie lub oddzielona od innych części budynku elementami oddzielenia przeciwpożarowego tj. ścianami ogniortwymi, stropami ogniortwymi lub drzwiami przeciwpożarowymi;
- 69) **suma ubezpieczenia bądź suma gwarancyjna** – określona w umowie ubezpieczenia kwota stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU; jeżeli OWU lub umowa ubezpieczenia przewidyuje limit lub podlimit odpowiedzialności PZU z tytułu określonych szkód, wówczas limit ten stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU z tytułu tych szkód;

- 70) **szkoda** – w ubezpieczeniu:
a) mienia – szkoda rzeczowa,
b) odpowiedzialności cywilnej – szkoda rzeczowa, szkoda na osobie, a w przypadku rozszerzenia odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej także czysta strata finansowa;
- 71) **szkoda na osobie** – śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, w tym także utracenie korzyści poszkodowanego, które mogłyby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;
- 72) **szkoda rzeczowa:**
a) w ubezpieczeniu mienia – utrata, uszkodzenie, zniszczenie lub ubytek wartości ubezpieczonego mienia, z wyłączeniem utracanych korzyści;
b) w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej – utrata, uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy, w tym utracenie korzyści poszkodowanego, które mogłyby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 73) **środek transportu:**
a) pojazd mechaniczny albo pojazd mechaniczny wraz z dopuszczalną, zgodnie z obowiązującymi przepisami, ilością przyczep lub naczip (zestaw pojazdów),
b) skład kolejowy,
c) samolot lub inny statek powietrzny przeznaczony do przewozu ładunków drogą powietrzną,
d) wodny śródlądowy środek transportu lub ich zespół;
- 74) **środki obrotowe** – mienie zaliczane do rzeczowych aktywów obrotowych w myśl obowiązujących przepisów prawa tj. towary, surowce, półprodukty, wyroby gotowe lub w toku produkcji, materiały pomocnicze, opakowania, części zamienne i zapasowe maszyn i urządzeń, jeśli nie są w myśl obowiązujących przepisów prawa zaliczone do środków trwałych;
- 75) **transport krajowy** – transport własny lub transport obcy mienia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wykonywany środkami transportu lądowego (drogowego i kolejowego), lotniczego lub wodnego śródlądowego bez przekraczania granic Rzeczypospolitej Polskiej oraz bez wykraczania poza polski obszar powietrzny; transport krajowy obejmuje też przewóz mienia środkami transportu wodnego śródlądowego po rzekach granicznych, jednakże pod warunkiem transportu z miejsca jego rozpoczęcia do miejsca jego zakończenia, położonych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, bez planowanego zawijania takiego środka transportu do portów lub przystani zagranicznych; definicja nie znajduje zastosowania do transportu wartości pieniężnych;
- 76) **transport obcy** – transport mienia wykonywany na podstawie umowy przewozu mienia przez przewoźnika posiadającego uprawnienia, zgodnie z obowiązującymi przepisami, do podejmowania i wykonywania transportu krajowego; definicja nie dotyczy transportu wartości pieniężnych;
- 77) **transport własny** – transport nie będący transportem obcym; definicja nie dotyczy transportu wartości pieniężnych;
- 78) **trzęsienie ziemi** – gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej nie spowodowane działalnością człowieka, zaburzenia systemu równowagi we wnętrzu Ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu;
- 79) **ubezpieczający** – podmiot, który zawarł z PZU umowę ubezpieczenia;
- 80) **ubezpieczony** – osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej w przypadku, o którym mowa w § 1 ust. 8 oraz w Załącznikach nr 2 i 3 do OWU, osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, osoba prawna albo jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, na rachunek której zawarta została umowa ubezpieczenia; w przypadku ubezpieczenia assistance w zakresie usług, o których mowa w § 36 ust. 1–5, ubezpieczonym jest także pracownik;
- 81) **ubezpieczenie na pierwsze ryzyko** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest niezależnie od całkowitej wartości mienia lub kategorii mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową w oparciu o szacowaną maksymalną wysokość szkody, jaka może powstać wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego;
- 82) **ubezpieczenie na sumy stałe** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest na podstawie całkowitej wartości mienia lub kategorii mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową;
- 83) **uderzenie pioruna** – gwałtowne wyładowanie elektryczne w atmosferze działające bezpośrednio na ubezpieczone mienie, pozostawiające ślady tego zdarzenia na ubezpieczonym mieniu, z wyłączeniem przepięcia;
- 84) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie w ubezpieczonego przedmiot pojazdu mechanicznego lub szynowego, lub jego części, nienależącego do ubezpieczonego i niebędącego pod jego kontrolą;
- 85) **uderzenie przedmiotu w środek transportu** – bezpośrednie uderzenie jakiegokolwiek przedmiotu w środek transportu lub przewożone mienie;
- 86) **umowa direct** – umowa ubezpieczenia zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość za pośrednictwem platformy informatyczno-informacyjnej dostępnej na stronie internetowej PZU lub poczty elektronicznej;
- 87) **umowa ubezpieczenia** – umowa ubezpieczenia, do której zastosowanie mają OWU;
- 88) **umowa na odległość** – umowa ubezpieczenia zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość za pośrednictwem infolinii PZU;
- 89) **upadek drzew, budynków lub budowli** – niebędące następstwem działalności ludzkiej przewrócenie się na ubezpieczone mienie drzew, ich fragmentów lub niebędących we władaniu ubezpieczonego budynków, budowli, słupów energetycznych, anten, kominów, latarni, masztów lub ich części, lub elementów;
- 90) **upadek statku powietrznego** – katastrofa albo przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
- 91) **urządzenia gaśnicze uruchamiane ręcznie** – zraszacze, pianowe, proszkowe, gazowe, parowe urządzenia na stałe związane z obiektem, zawierające własny zapas środka gaśniczego, wyposażone w stały pozostający pod ciśnieniem układ przechowywania środka gaśniczego, uruchamiane ręcznie we wczesnej fazie pożaru, z wyłączeniem hydrantów, gaśnic, agregatów gaśniczych oraz instalacji do podawania środka gaśniczego z zewnętrznego źródła zasilania, w tym z wozu pożarniczego;
- 92) **wartości pieniężne** – krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), czek, weksle i inne dokumenty zastępcze w obrocie gotówką oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne, perły, bursztyn, a także platyna i inne metale z grupy platynowców, z wyjątkiem przedmiotów będących muzealiami w rozumieniu przepisów ustawy o muzeach;
- 93) **wartość księgową brutto** – ewidencyjna wartość początkowa z uwzględnieniem przeszacowań wynikających z przepisów prawa;
- 94) **wartość odtworzeniowa** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia ubezpieczonego mienia do stanu nowego, lecz nie ulepszonego:
a) w przypadku budynku, budowli, lokalu, obiektu małej architektury lub nakładów adaptacyjnych – wartość odpowiadająca kosztom odbudowy lub remontu w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowej technologii, konstrukcji i standardu wykończenia przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,
b) w przypadku maszyn, urządzeń i wyposażenia lub środków transportu – wartość odpowiadająca kosztom zakupu, naprawy lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, typu oraz o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach, z uwzględnieniem kosztów transportu (z wyłączeniem transportu ekspresowego), montażu, demontażu oraz cła i innych tego typu opłat;
- 95) **wartość wyzwiasta** – wartość odtworzeniowa ubezpieczonego mienia pomniejszona o stopień zużycia technicznego;
- 96) **wartość wytworzenia** – wartość odpowiadająca sumie wartości brutto materiałów, surowców, robocizny oraz kosztów ogólnych poniesionych przez producenta w związku z wytworzeniem ubezpieczonego mienia;
- 97) **wprowadzenie produktu do obrotu** – chwila faktycznej trwałej lub okresowej utraty władztwa nad produktem przez producenta;

- 98) **wypadunek** – czynność mająca na celu umieszczenie ubezpieczonego mienia w miejscu zakończenia transportu, trwająca od momentu rozpoczęcia usuwania lub zdejmowania zabezpieczeń transportowych z mienia na środek transportu do momentu umieszczenia tego mienia w miejscu składowania u odbiorcy;
- 99) **wymienne nośniki danych** – materiał umożliwiający gromadzenie informacji, nadający się do odczytu maszynowego, przeznaczony do wymiany przez użytkownika;
- 100) **wypadek środka transportu** – zdarzenie polegające na nagłym działaniu siły mechanicznej w momencie zetknięcia się środka transportu z innym pojazdem, osobami, zwierzętami, przedmiotami, obiektami stałymi, wywrócenie się środka transportu, wypadnięcie poza drogę lub torowisko lub jego zatonięcie albo nagłe odłączenie się przyczepy lub naczepy od pojazdu ciągnącego;
- 101) **wypadek ubezpieczeniowy:**
- w ubezpieczeniu mienia – niezależne od woli ubezpieczonego określone w OWU zdarzenie przyszłe i nie pewne o charakterze nagłym, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
  - w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej – powstanie szkody;
  - w ubezpieczeniu assistance – nieszcześliwy wypadek, nagłe zachorowanie, zdarzenie losowe powołane w § 36 ust. 6, 8 i 10 oraz kradzież z włamaniem i rabunek;
- 102) **załadunek** – czynność mająca na celu bezpośrednie umieszczenie ubezpieczonego mienia na środku transportu, trwająca od momentu umieszczenia mienia w miejscu rozpoczęcia transportu do momentu umieszczenia go i zamocowania na środku transportu;
- 103) **zaostrzenia lub powikłania choroby przewlekłej** – nagłe nasilenie objawów chorobowych ze strony tego samego lub innego narządu lub układu, pozostające w bezpośrednim związku z tą chorobą, o ostrym (burzliwym) przebiegu, wymagające udzielenia natychmiastowej pomocy lekarskiej;
- 104) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zawalenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie;
- 105) **zużycia techniczne** – określona procentowo (stopień zużycia technicznego) utrata trwałości i w konsekwencji zmniejszanie w czasie wartości ubezpieczonych przedmiotów, będące pochodną: czasu ich użytkowania (wieku), jakości wykonawstwa, trwałości zastosowanych materiałów, bieżącej konserwacji, remontów, eksploatacji.
3. Zasada, o której mowa w ust. 2, nie ma zastosowania do wartości pieniężnych w sklepach jubilerskich, zegarmistrzowskich i lombardach przechowywanych poza urządzeniami do przechowywania wartości pieniężnych w czasie godzin pracy danej placówki oraz w czasie jej zamknięcia. Za szkody w wartościach pieniężnych PZU odpowiada w przypadku ich przechowywania poza urządzeniami do ich przechowywania:
- w godzinach pracy danej placówki – do sumy ubezpieczenia wartości pieniężnych,
  - w godzinach zamknięcia danej placówki – do wartości nie przekraczającej 20% sumy ubezpieczenia wartości pieniężnych, lecz nie więcej niż do kwoty 50 000 PLN.
4. Przedmiotem ubezpieczenia nie jest następujące mienie:
- będące w trakcie budowy, montażu, rozbiórki, demontażu, instalacji, rozruchu i testów, z zastrzeżeniem postanowień § 4 ust. 5 pkt 7;
  - znajdujący się pod ziemią i jednocześnie związane z produkcją wydobywczą (kopalnictwem węgla kamiennego, brunatnego, soli, ropy naftowej, gazu ziemnego, rud żelaza i metali nieżelaznych oraz torfu);
  - budynki i budowle przeznaczone do rozbiórki wraz z mieniem znajdującym się w nich, a także maszyny, urządzenia i wyposażenie przeznaczone do likwidacji;
  - akta, dokumenty, plany, zdjęcia, rękopisy oraz dane zawarte na nośnikach informacji, z zastrzeżeniem § 5 ust. 1 pkt 2;
  - wzory, modele pogładowe, prototypy, dzieła sztuki, chyba że stanowią środki obrotowe, ekspozaty muzealne i zabytkowe;
  - programy komputerowe, chyba że stanowią środki obrotowe;
  - pojazdy mechaniczne dopuszczone do ruchu, również z naczepami lub przyczepami, pojazdy szynowe, tabor kolejowy, statki powietrzne lub wodne z wyłączeniem:
    - mienia stanowiącego środki obrotowe lub mienie osób trzecich,
    - pojazdów mechanicznych i taboru kolejowego używanych wyłącznie w określonym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia,
    - barakowozów i przyczep gastronomicznych;
  - w zakresie ryzyka ognia, jeżeli nie umówiono się inaczej:
    - fermy drobiu i kurniki,
    - słoma lub siano i wyroby ze słomy;
    - budynki, w których składowana jest słoma lub siano z mieniem znajdującym się w nich,
    - drewniana budynki, budowle i obiekty małej architektury z mieniem znajdującym się w nich kryte gontem drewnianym lub strzechą wykonaną z trzciny lub słomy.
5. Przedmiotem ubezpieczenia w zakresie ryzyka ognia i eksplozji nie jest, jeśli nie umówiono się inaczej, mienie pozostające w związku z prowadzeniem następującej działalności:
- związanej z produkcją lub przerobem peletu;
  - związanej z przerobem lub składowaniem odpadów, lub odzyskiwaniem surowców (recykling), z wyłączeniem składowania lub sprzedaży złomu;
  - związanej z produkcją, transportem, przerobem, sprzedażą, dystrybucją, składowaniem lub używaniem świec, zniczy lub innych lampionów, w których wykorzystywana jest parafina lub jej pochodne, z wyłączeniem handlu detalicznego;
  - związanej z produkcją, transportem, przerobem, sprzedażą, dystrybucją, składowaniem lub używaniem materiałów wybuchowych lub fajerwerków, z wyłączeniem handlu detalicznego fajerwerkami.
6. Przedmiotem ubezpieczenia w zakresie ryzyka huraganu, gradu, naporu śniegu lub lodu nie jest, jeśli nie umówiono się inaczej, następujące mienie:
- namioty, w tym budynki i budowle z pokryciem namiotowym lub brezentowym, szklarnie, inspekty wraz ze znajdującym się w nich mieniem,
  - pojazdy mechaniczne stojące na wolnym powietrzu.
7. Mienie określone w ust. 4 pkt 8, ust. 5 i 6, może być ubezpieczone na podstawie indywidualnych warunków uzgodnionych z PZU.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD OGNI A I INNYCH ŻYWIÓŁÓW PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Przedmiotem ubezpieczenia są określone w umowie ubezpieczenia:
- ewidencjonowane przez ubezpieczonego, przy czym w przypadku mienia najmowanego tylko mienie wymienione w lit. a–h, oraz wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, pojedyncze składniki mienia lub kategorie mienia:
    - budynki;
    - budowle;
    - lokale;
    - obiekty małej architektury;
    - maszyny, urządzenia i wyposażenie;
    - środki obrotowe;
    - niskocenne składniki majątku;
    - mienie osób trzecich;
    - wartości pieniężne;
  - mienie osobiste pracowników;
  - ewidencjonowane przez ubezpieczonego nakłady adaptacyjne, z zastrzeżeniem ust. 2–7.
2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, wartości pieniężne wymienione w umowie ubezpieczenia ubezpieczone są pod warunkiem przechowywania ich w urządzeniach do przechowywania wartości pieniężnych, z zastrzeżeniem ust. 3.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 4

1. Mienie może zostać ubezpieczone w jednym z następujących wariantów ubezpieczenia, w zależności od wyboru ubezpieczającego:

- 1) od ryzyk nazwanych;
  - 2) od wszystkich ryzyk.
2. Z zastrzeżeniem ust. 4–7, § 5 i § 6 ust. 1 i 5 oraz § 38, w wariancie od ryzyk nazwanych, PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w okresie ubezpieczenia:
- 1) w wyniku następujących zdarzeń losowych:
    - a) ognia,
    - b) huraganu,
    - c) deszczu nawalnego,
    - d) powodzi,
    - e) gradu,
    - f) lawiny,
    - g) naporu śniegu lub lodu,
    - h) uderzenia pioruna,
    - i) eksplozji,
    - j) upadku statku powietrznego,
    - k) upadku drzew, budynków lub budowli,
    - l) trzęsienia ziemi,
    - m) osuwania i zapadania się ziemi,
    - n) uderzenia pojazdu,
    - o) huku ponadźwiękowego,
    - p) dymu i sadzy;
  - 2) stanowiące następstwa szkód wodociągowych.
3. Z zastrzeżeniem ust. 4–7, § 5 i § 6 ust. 2–4 oraz § 38, w wariancie od wszystkich ryzyk PZU odpowiada za szkody powstałe w okresie ubezpieczenia i miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia, oraz które nie zostały wyraźnie wyłączone w OWU lub postanowieniach dodatkowych stanowiących integralną część umowy ubezpieczenia.
4. Odpowiedzialnością PZU w obu wariantach ubezpieczenia określonych w ust. 1, objęte są także szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku:
- 1) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym zakresem ubezpieczenia;
  - 2) zanieczyszczenia lub skażenia będącego następstwem wypadku ubezpieczeniowego objętego zakresem ubezpieczenia.
5. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia w obu wariantach określonych w ust. 1, może zostać rozszerzony o następujące klauzule dodatkowe:
- 1) przepięć;
  - 2) rozmożenia;
  - 3) dewastacji;
  - 4) graffiti;
  - 5) aktów terroryzmu;
  - 6) strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;
  - 7) drobnych prac remontowo-budowlanych;
  - 8) miejsca ubezpieczenia (lokalizacji);
  - 9) ubezpieczenia nowych inwestycji;
  - 10) zmiany franszyz redukcyjnych na integralne;
  - 11) katastrofy budowlanej;
  - 12) ubezpieczenia środków obrotowych i mienia osób trzecich na sumy zmienne;
  - 13) zrzeczenia się prawa do regresu na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.
6. W przypadku każdej szkody zastosowanie ma franszyza redukcyjna w wysokości 200 PLN, o ile nie umówiono się inaczej.
7. Zakres ubezpieczenia może być ograniczony zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 4.

ZWROT KOSZTÓW

§ 5

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego udokumentowane koszty:
  - 1) uprzątnięcia pozostałości po zaistnieniu szkody, za którą PZU ponosi odpowiedzialność, łącznie z kosztami rozbiórki lub demontażu części niezdatnych do użytku; powyższe koszty objęte są ochroną ubezpieczeniową do limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 10% wartości szkody, jednak nie więcej niż 1 000 000 PLN w odniesieniu do wszystkich szkód powstałych w okresie ubezpieczenia; koszty te nie obejmują kosztów poniesionych na odkażenie pozostałości po

- szkodzie, usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów;
  - 2) odtworzenia dokumentacji produkcyjnej lub zakładowej (aktów, planów, dokumentów, danych) uszkodzonej, zniszczonej lub utraconej; ochrona obejmuje wyłącznie koszty robocizny poniesione na takie odtworzenie dokumentacji z włączeniem przeprowadzenia niezbędnych badań i analiz oraz koszty odtworzenia nośników, na których dokumentacja była zawarta; powyższe koszty objęte są ochroną ubezpieczeniową do limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 5% wartości szkody, jednak nie więcej niż 50 000 PLN w odniesieniu do wszystkich szkód powstałych w okresie ubezpieczenia.
2. W przypadku gdy koszty, o których mowa w ust. 1, dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego i jednocześnie nie jest możliwe ich przyporządkowanie do danej części mienia, PZU pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU pokryje 50% poniesionych kosztów.
3. Przy ubezpieczeniu budynków, budowli i lokali od następstw szkód wodociągowych PZU pokrywa również, w granicach sumy ubezpieczenia, koszty naprawy uszkodzonych wskutek pęknięcia lub zamarzenia przewodów, zbiorników i urządzeń wodociągowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji, stanowiących własność lub będących w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie innego tytułu prawnego, łącznie z kosztami robót pomocniczych związanych z ich naprawą i rozmarzeniem.
4. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres pokrywanych przez PZU kosztów, określonych w ust. 1 i 3, może zostać rozszerzony o koszty określone w następujących klauzulach dodatkowych, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU:
- 1) kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do limitu odpowiedzialności PZU ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia;
  - 2) kosztów odtworzenia dokumentacji – do limitu odpowiedzialności PZU określonego jak w pkt 1;
  - 3) kosztów poszukiwania przyczyn szkody – do limitu odpowiedzialności PZU w ramach sumy ubezpieczenia lub w ramach limitu odpowiedzialności PZU wyodrębnionego w ramach sumy ubezpieczenia dla danego mienia;
  - 4) stałych kosztów działalności gospodarczej – do limitu odpowiedzialności PZU określonego jak w pkt 3;
  - 5) dodatkowych kosztów działalności gospodarczej – do limitu odpowiedzialności PZU określonego jak w pkt 3.
5. Zasady dotyczące zwrotu kosztów określone w ust. 1–4 mają zastosowanie w obu wariantach ubezpieczenia, o których mowa w § 4 ust. 1.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 6

1. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) powstałe w wyniku przypalenia lub osmalenia, jeżeli nie było pożaru, lub w wyniku poddania ubezpieczonych przedmiotów działaniu ognia albo ciepła dla obróbki lub w innym celu w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą;
  - 2) spowodowane eksplozją wywołaną przez ubezpieczonego w celach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, tj. w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych, technologicznych, doświadczalnych lub rozbiórkowych w silnikach spalinowych, gdy eksplozja związana jest z ich naturalną funkcją lub gdy eksplozja spowodowana została normalnym ciśnieniem gwarowych w nich gazów;
  - 3) spowodowane uderzeniem pojazdu stanowiącego własność ubezpieczonego lub będącego w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego i będącego pod jego kontrolą;
  - 4) elektryczne spowodowane działaniem prądu elektrycznego, chyba że w ich następstwie powstał pożar;
  - 5) w instalacjach elektrycznych spowodowane uderzeniem pioruna, naporem śniegu lub lodu, lub szadzią;

- 6) w sieciach energetycznych, rozumianych jako części systemu elektro-energetycznego obejmującego linie przesyłowe energii elektrycznej – napowietrzne i kablowe – wraz ze stacjami transformatorowo-rozdziałczymi, znajdujących się w odległości większej niż 100 m poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia, spowodowane uderzeniem pioruna, przepięciem, naporem śniegu lub lodu, lub szadzią;
  - 7) w opuszczonym lub niewykorzystywanym mieniu, przez okres dłuższy niż 60 dni;
  - 8) spowodowane osuwaniem lub zapadaniem się ziemi, gdy są to szkody:
    - a) w rozumieniu Prawa geologicznego i górniczego,
    - b) powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
  - 9) polegające na zniszczeniu lub uszkodzeniu upraw, drzew, krzewów, roślin lub zwierząt, chyba że stanowią one środki obrótowe i szkoda w nich została spowodowana przez zdarzenia określone w § 4 ust. 2 lub w wyniku akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tymi zdarzeniami;
  - 10) powstałe wskutek gradu, naporu śniegu lub lodu, lub deszczu nawalnego:
    - a) spowodowane niekonserwowaniem lub nienależytym konserwowaniem dachu, ścian, okien lub innych elementów budynku, budowli lub lokalu, jeżeli obowiązek ich konserwacji należał do ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego,
    - b) spowodowane niezamknięciem lub niezabezpieczeniem otworów dachowych, okiennych, drzwiowych lub innych elementów budynku, jeżeli obowiązek ich zamknięcia lub zabezpieczenia należał do ubezpieczonego;
  - 11) w mieniu przechowywanym, magazynowanym lub znajdującym się w trakcie sprzedaży na wolnym powietrzu, jeżeli sposób przechowywania, magazynowania bądź sprzedaży na wolnym powietrzu jest sprzeczny z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, zaleceniami producenta lub właściwością przedmiotu ubezpieczenia, chyba że przechowywanie, magazynowanie albo sprzedaż na wolnym powietrzu niezgodnie z przepisami prawa, zaleceniami producenta lub właściwością przedmiotu ubezpieczenia nie miały wpływu na powstanie lub zwiększenie szkody;
  - 12) powstałe podczas prowadzenia prób ciśnieniowych instalacji tryskaczowej, jak również wyrządzone przez wodę podziemną, wodę z nieoczyszczonych zapchanych rynien dachowych, w tym nieoczyszczonych z liści, lub rur spustowych, lub z niewłaściwie zabezpieczonym odpływem;
  - 13) powstałe wskutek systematycznego zawilgocenia pomieszczeń z powodu nieszczelności przewodów, zbiorników i urządzeń wodociagowych, instalacji centralnego ogrzewania lub innych instalacji wodno-kanalizacyjnych, pocienia się rur, tworzenia się grzyba;
  - 14) powstałe wskutek cofnięcia się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych, jeżeli obowiązek zabezpieczenia połączenia z tymi urządzeniami należał do ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego;
  - 15) powstałe wskutek zalania od podłoża mienia składowanego bądź przechowywanego w pomieszczeniach usytuowanych poniżej poziomu gruntu, jeżeli ubezpieczone mienie było składowane lub przechowywane poniżej 10 cm ponad podłogę;
  - 16) powstałe w środkach obrotowych z przekroczonym terminem ważności, wycofanych z obrotu lub też z innych przyczyn nieposiadających wartości handlowej.
2. W wariancie od wszystkich ryzyk, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1, PZU nie odpowiada także za szkody powstałe:
    - 1) w sprzęcie elektronicznym (stacjonarnym i przenośnym) i jego oprzyrządowaniu, chyba że szkoda powstała w następstwie zdarzeń losowych określonych w § 4 ust. 2 lub w wyniku akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tymi zdarzeniami;
    - 2) w glebie, naturalnych wodach powierzchniowych lub podziemnych, mieniu znajdującym się na pełnym morzu, w tym również w wyniku skażenia lub zanieczyszczenia odpadami przemysłowymi;
  3. W wariancie od wszystkich ryzyk, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1–3, PZU nie ponosi odpowiedzialności także za szkody spowodowane lub zwiększone przez:
    - 1) uświłowienie lub dokonanie oszustwa, wyłudzenie, wymuszenie lub szantaż, wprowadzenie w błąd lub pozostawanie w błędzie, poświadczenie nieprawdy, fałszerstwo lub podstęp, niedobory ujawnione dopiero podczas przeprowadzania inwentaryzacji, niedobory lub braki spowodowane błędami księgowymi;
    - 2) następujące przyczyny działające stopniowo:
      - a) zużycie, korozję, erozję, pleśnienie, utlenianie, zgrzybienie, gnicie, stopniowe psucie się, powolne odkształcanie lub deformację, działanie owadów, robaków, bakterii lub wirusów, stopniowe pogarszanie się jakości,
      - b) fermentację, odparowanie, utratę wagi, zmianę smaku, zapachu, koloru, faktury lub wykończenia, działanie światła, normalne ogrzewanie lub wysuszenie,
      - c) zmianę temperatury lub wilgotności, brak lub nieodpowiednie działanie klimatyzacji, systemów grzewczych lub chłodzących,
      - d) zawalenie się budynków, budowli lub elementów ich fundamentów, ścian, podłóg, sufitów lub ich zapadnięcie się, wyniesienie, pęknięcie, skurczenie się, chyba że szkoda została spowodowana bezpośrednio przyczyną nie wyłączoną w OWU;
    - 3) wady projektowe, materiałowe, konstrukcyjne, zle wykonanie lub błędy w produkcji, wady ukryte – w zakresie szkód wyrządzonych w mieniu dotkniętym tymi wadami, złym wykonaniem lub błędami;
    - 4) przerwy lub ograniczenia w dostawie mediów – w zakresie szkód wyrządzonych tą przerwą lub ograniczeniem w urządzeniach lub maszynach wykorzystujących media;
    - 5) osiadanie lub pęknięcie, osunięcie się gruntu, osunięcie lub zapadnięcie się ziemi – spowodowane działaniem człowieka lub wodą podziemną;
    - 6) wyciek stopionego materiału, chyba że w następstwie tego wycieku wystąpił pożar lub eksplozja;
    - 7) modyfikacje genetyczne.
  4. W wariancie od wszystkich ryzyk, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1–3, PZU nie ponosi odpowiedzialności także za koszty:
    - 1) normalnego utrzymania, produkcji, konserwacji lub remontu;
    - 2) wynikające z umieszczania na wyrobach fałszywych informacji, fałszywego etykietowania lub reklamowania, użytkowania nielicencjonowanego oprogramowania, skasowania informacji

- lub wyzbycia się nośników danych lub wynikające z utraty danych na skutek działań wirusów komputerowych lub pola magnetycznego;
- 3) wymiany lub naprawy wadliwych materiałów, wadliwego wykonawstwa, wadliwego projektu, planu, naprawy wady ukrytej lub naturalnej.
  5. W obu wariantach określonych w § 4 ust. 1, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr 1 do OWU, PZU nie odpowiada za szkody objęte zakresem tych klauzul i nie pokrywa kosztów, o których mowa w tych klauzulach.
  6. W obu wariantach określonych w § 4 ust. 1, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony o postanowienia dodatkowe zawarte w Załączniku nr 2 do OWU, PZU nie odpowiada za szkody spowodowane zanieczyszczeniem lub skażeniem wody w basenie użytkowym w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego działalności gospodarczej w formie hotelu, motelu, zajazdu, schroniska turystycznego, domu wycieczkowego, domu pracy twórczej, schroniska młodzieżowego, pensjonatu, domu czasowego, domu wypoczynkowego, ośrodka szkoleniowego, sanatorium, a także wynajmowania pokoi w gospodarstwie agroturystycznym.
  7. W obu wariantach określonych w § 4 ust. 1, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony o postanowienia dodatkowe zawarte w Załączniku nr 3 do OWU, PZU nie pokrywa kosztów:
    - 1) utylizacji zniszczonych leków i utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych;
    - 2) zniszczenia leków wskutek niezachowania odpowiedniej temperatury.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 7

1. W obu wariantach ubezpieczenia określonych w § 4 ust. 1, w zależności od kategorii mienia, mienie może być ubezpieczone na sumy stałe albo na pierwsze ryzyko, przy czym:
  - 1) na sumy stałe mogą być ubezpieczone:
    - a) środki trwałe stanowiące następujące kategorie mienia: budynki, budowle, lokale, obiekty małej architektury, maszyny, urządzenia i wyposażenie,
    - b) środki obrotowe,
    - c) mienie osób trzecich,
    - d) niskocenne składniki majątku,
    - e) nakłady adaptacyjne,
    - f) wartości pieniężne;
  - 2) na pierwsze ryzyko mogą być ubezpieczone:
    - a) mienie osób trzecich,
    - b) niskocenne składniki majątku,
    - c) mienie osobiste pracowników,
    - d) nakłady adaptacyjne,
    - e) wartości pieniężne.
2. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych pojedynczych składników mienia lub kategorii mienia, przy czym w odniesieniu do budynków, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia stanowiących środki trwałe, suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia, przy czym może być ustalona jedna suma ubezpieczenia:
  - 1) dla grupy budynków i lokali;
  - 2) dla grupy budowli i obiektów małej architektury.
3. Suma ubezpieczenia dla mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, powinna odpowiadać wartości mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia i może być określona według wartości odtworzeniowej, księgowej brutto albo rzeczywistej.
4. Jeżeli w ubezpieczeniu na sumy stałe przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu powstania szkody (nieubezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowień § 51 ust. 10–12 (klauzula proporcjonalności).
5. Jeżeli do wniosku o ubezpieczenie ubezpieczający nie dołączy zestawienia ubezpieczonego mienia, przyjmuje się, że ubezpieczeniem jest objęte całe mienie danej kategorii znajdujące się w miejscu ubezpieczenia.

6. Sumę ubezpieczenia stanowi dla:
  - 1) środków obrotowych – najwyższa (maksymalna) wartość przewidziana w okresie ubezpieczenia odpowiadająca kosztom ich wytworzenia lub nabycia, nie wyższym jednak niż osiągalna cena sprzedaży gotowego wyrobu; jeżeli ubezpieczone mienie znajduje się w kilku miejscach ubezpieczenia, suma ubezpieczenia powinna odpowiadać ogólnej (łącznie) wartości mienia we wszystkich tych miejscach;
  - 2) mienia osób trzecich – najwyższa (maksymalna) wartość rzeczywista tego mienia, przewidziana w okresie ubezpieczenia, powiększona o przewidywaną wartość nakładów poniesionych w związku z realizacją usługi przez ubezpieczonego; w przypadku sprzedaży komisowej pomniejszona o prowizję komisową;
  - 3) niskocennych składników majątku – cena nabycia identycznego albo najbardziej zbliżonego parametrami technicznymi mienia;
  - 4) nakładów adaptacyjnych – wartość odpowiadająca poniesionym wydatkom na dostosowanie budynku lub lokalu na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej;
  - 5) wartości pieniężnych – najwyższa wartość tej kategorii mienia przewidywana w okresie ubezpieczenia, która ustalana jest następująco:
    - a) dla krajowych i zagranicznych znaków pieniężnych (gotówki) – według ich wartości nominalnej,
    - b) dla czeków, weksli i innych dokumentów zastępujących w obrocie gotówkę – według osiągalnej ceny wykupu, dla złota, srebra, platyny i innych metali z grupy platynowców oraz wyrobów z wszystkich wymienionych wcześniej metali, kamieni szlachetnych i pereł – według ceny zakupu lub kosztów wytworzenia.
7. Sposób ustalania sumy ubezpieczenia mienia, o którym mowa w ust. 6 pkt 2–5, przedstawiony w ust. 6, ma zastosowanie jedynie do ubezpieczenia na sumy stałe.
8. Przy ubezpieczeniu na pierwsze ryzyko mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, suma ubezpieczenia ustalana jest oddzielnie dla każdej kategorii tego mienia, przy czym brana jest pod uwagę przewidywana możliwość maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia. Sumę ubezpieczenia dla mienia osobistego pracowników stanowi iloczyn liczby zatrudnionych i zadeklarowanej wartości mienia przypadającej na jednego pracownika.
9. W przypadku ubezpieczenia na pierwsze ryzyko suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia odrębne limity odpowiedzialności PZU ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający za zgodą PZU oraz po zaplaceniu dodatkowej składki ubezpieczeniowej, może uzupełnić sumę ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności PZU do poprzedniej wysokości. Zasada ta nie ma zastosowania do ubezpieczenia na sumy stałe.
10. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia oraz limitów odpowiedzialności PZU, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 9.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 8

1. Przedmiotem ubezpieczenia są określone w umowie ubezpieczenia:
  - 1) ewidencjonowane przez ubezpieczonego, przy czym w przypadku mienia najmowanego tylko mienie wymienione w lit. a–d, oraz wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, następujące pojedyncze składniki mienia lub kategorie mienia:
    - a) maszyny, urządzenia i wyposażenie;
    - b) środki obrotowe;
    - c) niskocenne składniki majątku;
    - d) mienie osób trzecich;
    - e) wartości pieniężne;
  - 2) mienie osobiste pracowników.

- Mienie, o którym mowa w ust. 1, winno być zabezpieczone zgodnie z wymogami określonymi w Załączniku nr 5 do OWU.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 9

- PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku:
  - kradzieży z włamaniem;
  - rabunku w lokalu;
  - rabunku podczas przenoszenia lub przewożenia (transportu) wartości pieniężnych poza lokalem.
- W ubezpieczeniu wartości pieniężnych od rabunku podczas ich przenoszenia lub przewożenia (transportu) poza lokalem, ochrona ubezpieczeniowa jest rozszerzona o szkody powstałe w wyniku:
  - zniszczenia albo uszkodzenia środka transportu użytego do przewozu wartości pieniężnych wskutek wypadku środka transportu, ognia, uderzenia pioruna lub eksplozji;
  - zdarzenia uniemożliwiającego osobie wykonującej transport ochronę wartości pieniężnych, wywołanego nieszcześliwym wypadkiem.
- Transport wartości pieniężnych oznacza transport tych wartości przez ubezpieczonego albo osobę lub osoby wyznaczone przez ubezpieczonego, pieszo (przenoszenie) albo samochodem osobowym, samochodem przystosowanym do przewozu wartości pieniężnych, albo bankowozem (przewożenie).
- Za szkody w mieniu powstałe wskutek kradzieży z włamaniem dokonanej bez wejścia do lokalu, przez prześwity krat zabezpieczających otwory zewnętrzne lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie bądź przez otwór wybity w szybie, ścianie lub stropie tego lokalu, odpowiedzialność za każdą szkodę ograniczona jest do kwoty stanowiącej 10% sumy ubezpieczenia mienia, w którym została wyrządzona szkoda.
- W przypadku ubezpieczenia mienia znajdującego się w budynku lub lokalu, w którym drzwi zewnętrzne nie są zabezpieczone zamkiem o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony podmiot, przy ustalaniu wysokości odszkodowania za szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem poprzez otwarcie zamków kluczami lub innymi urządzeniami otwierającymi, stosuje się udział własny ubezpieczonego w szkodzie w wysokości 25% wartości szkody. Powyższy udział własny ubezpieczonego w szkodzie nie dotyczy ubezpieczonego mienia znajdującego się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii (centrum) handlowej lub handlowo-rozrywkowej, dla którego ustanowiono całodobowy dozór.
- Przez udział własny, o którym mowa w ust. 5, należy rozumieć wyrażoną procentowo w stosunku do wartości szkody kwotę pomniejszającą jej wysokość, stanowiącą ryzyko własne ubezpieczonego.
- Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o następujące klauzule dodatkowe:
  - ubezpieczenia środków obrotowych i mienia osób trzecich na sumy zmienne;
  - dewastacji;
  - miejsca ubezpieczenia (lokalizacji);
  - ubezpieczenia nowych inwestycji;
  - zmiany franszyzy redukcyjnych na integralne; na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.
- W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 200 PLN, o ile nie umówiono się inaczej.
- Zakres ubezpieczenia może być ograniczony zgodnie z postanowieniami § 12 ust. 4.

ZWROT KOSZTÓW

§ 10

- W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa w ramach sumy ubezpieczenia udokumentowane koszty związane z:
  - uprzątnięciem pozostałości po szkodzie, łącznie z kosztami rozbiórki i demontażu części niezdatnych do użytku, oraz

odtworzenia dokumentacji produkcyjnej lub zakładowej – zgodnie z § 5 ust. 1 i 2;

- naprawą zniszczonych lub uszkodzonych, w wyniku dokonania lub usiłowania kradzieży z włamaniem albo rabunku, zabezpieczeń lokalu łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien, drzwi i instalacji systemów alarmowych – do kwoty 1 000 PLN stanowiącej limit odpowiedzialności PZU na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
- Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki limit odpowiedzialności PZU, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może zostać podwyższony o kwotę ustaloną w umowie ubezpieczenia.
- Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres pokrywanych przez PZU kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, może zostać rozszerzony o koszty określone w następujących klauzulach dodatkowych, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU:
  - kosztów odtworzenia dokumentacji – do limitu odpowiedzialności PZU ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia;
  - kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do limitu odpowiedzialności PZU ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 11

- PZU nie odpowiada za szkody:
  - w inwentarzu żywym, chyba że stanowi środki obrotowe;
  - polegające na utracie, zniszczeniu bądź uszkodzeniu:
    - akt, dokumentów, planów, zdjęć, rękopisów oraz danych zawartych na nośnikach informacji, z zastrzeżeniem § 5 ust. 4 pkt 2;
    - wzorów, modeli poglądowych, prototypów, dzieł sztuki, chyba że stanowią środki obrotowe, eksponatów muzealnych i zabytkowych,
    - programów komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe;
  - w pojazdach mechanicznych dopuszczonych do ruchu (wraz z naczeпами lub przyczepami), w pojazdach szynowych, taborze kolejowym, statkach powietrznych lub wodnych; wyłączenie to nie dotyczy:
    - sytuacji, kiedy wymienione mienie stanowi środki obrotowe lub mienie osób trzecich,
    - w odniesieniu do pojazdów mechanicznych i taboru kolejowego w sytuacji, kiedy są używane wyłącznie w określonym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia,
    - barakozowów i przyczep gastronomicznych;
  - wyrządzone wskutek utraty mienia w wyniku jego przywłaszczenia tj. władczenia mienia do swojego majątku lub wykonywania wobec mienia w inny sposób uprawnień właściciela bez tytułu prawnego przez osobę, która objęła to mienie w posiadanie na podstawie tytułu prawnego;
  - powstałe wskutek sfałszowania dokumentów;
  - powstałe w wyniku kradzieży mienia bez włamania;
  - powstałe w ubezpieczonym mieniu po upływie 60 dni od dnia rozpoczęcia przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej w lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, chyba że przed upływem tego terminu fakt zaprzestania prowadzenia tej działalności zgłoszony został PZU i w porozumieniu z ubezpieczającym uzgodnione zostały dodatkowe środki zabezpieczenia takiego mienia;
  - powstałe w przedmiotach, których zakup potwierdzony jest sfałszowanym dokumentem;
  - powstałe w wyniku kradzieży z włamaniem w budynkach i lokalach nie spełniających wymogów w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, określonych w Załączniku nr 5 do OWU, o ile miało to wpływ na powstanie lub rozmiar szkody;
  - powstałe w wartościach pieniężnych wskutek wypadku środka transportu, którym były one przewożone, należącego do ubezpieczonego lub przez niego wynajętego, jeżeli wypadek został spowodowany złym stanem technicznym tego środka

transportu lub w przypadku, gdy kierowca był w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że zły stan techniczny środka transportu lub stan nietrzeźwości kierowcy albo stan po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych nie miały wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego;

- 11) polegające na utracie, zniszczeniu bądź uszkodzeniu przedmiotów pochodzących z kradzieży, jeżeli w dniu faktycznej utraty, zniszczenia bądź uszkodzenia tych przedmiotów nie upełniał wymagany przepisami prawa okres do nabycia własności tych przedmiotów przez ubezpieczonego na zasadzie dobrej wiary;
  - 12) ubezpieczenia – z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby pozostającej z ubezpieczonym będącym osobą fizyczną we wspólnym gospodarstwie domowym lub osoby, której ubezpieczony powierzył pieczę nad ubezpieczonym mieniem, ubezpieczonego mienia w sposób określony w Załączniku nr 5 do OWU, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego i chyba, że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr 1 do OWU, PZU:
- 1) nie odpowiada za szkody powstałe w wyniku dewastacji;
  - 2) nie pokrywa kosztów – ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia:
    - a) odtworzenia dokumentacji niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej,
    - b) uprzątnięcia pozostałości po szkodzie.
  3. Jeżeli nie umówiono się inaczej PZU nie odpowiada za sprzeniewierzenie dokonane przez pracownika tj. bezprawne uzyskanie korzyści majątkowej przez pracownika albo przez pracownika i współdziałające z nim osoby trzecie, działające na szkodę ubezpieczonego prowadzącego działalność gospodarczą w formie hotelu, motelu, zajazdu, schroniska turystycznego, domu wycieczkowego, domu pracy twórczej, schroniska młodzieżowego, pensjonatu, domu czasowego, domu wypoczynkowego, ośrodka szkoleniowego, sanatorium, a także wynajmowania pokoi w gospodarstwie agroturystycznym.

SPÓSOB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 12

1. W zależności od kategorii mienia, mienie może być ubezpieczone na sumy stałe albo na pierwsze ryzyko, przy czym:
  - 1) na sumy stałe mogą być ubezpieczone:
    - a) maszyny, urządzenia i wyposażenie,
    - b) środki obrotowe;
    - c) mienie osób trzecich;
    - d) niskocenne składniki majątku;
  - 2) na pierwsze ryzyko mogą być ubezpieczone:
    - a) kategorie mienia, o których mowa w § 8 ust. 1;
    - b) koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń lokalu ponad limit określony w § 10 ust. 1 pkt 2.
2. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych pojedynczych składników mienia lub kategorii mienia, przy czym w odniesieniu do maszyn, urządzeń i wyposażenia stanowiących środki trwałe, suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia.
3. Przy ubezpieczeniu na sumy stałe, sumę ubezpieczenia stanowi:
  - 1) dla środków obrotowych – najwyższa (maksymalna) wartość przewidziana w okresie ubezpieczenia, odpowiadająca kosztom ich wytworzenia lub nabycia, nie większym jednak niż osiągalna cena sprzedaży gotowego wyrobu;
  - 2) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia – wartość odtworzenia, księgową brutto albo rzeczywistą tego mienia;
  - 3) dla mienia osób trzecich – najwyższa (maksymalna) wartość rzeczywista tego mienia przewidziana w okresie ubezpie-

czenia z tym, że w przypadku sprzedaży komisowej pomniejszona o prowizję komisową;

- 4) dla niskocennych składników majątku – cena nabycia identycznego albo najbardziej zbliżonego parametrami technicznymi mienia.
4. Jeżeli w ubezpieczeniu na sumy stałe przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu powstania szkody (niedoubezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowień § 51 ust. 10–12 (klauzula proporcjonalności).
5. Jeżeli do wniosku o ubezpieczenie ubezpieczający nie dołączy zestawienia ubezpieczonego mienia, przyjmuje się, że ubezpieczeniem jest objęte całe mienie danej kategorii znajdujące się w miejscu ubezpieczenia.
6. Sposób ustalania sumy ubezpieczenia mienia, o którym mowa w ust. 3 pkt 2–4, przedstawiony w ust. 3, ma zastosowanie jedynie do ubezpieczenia na sumy stałe.
7. Przy ubezpieczeniu na pierwsze ryzyko dla mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych kategorii mienia, kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia, przy czym:
  - 1) sumę ubezpieczenia dla mienia osobistego pracowników stanowi iloczyn liczby pracowników i zadeklarowanej wartości mienia przypadającej na jednego pracownika;
  - 2) przy ubezpieczeniu wartości pieniężnych ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia oddzielnie dla:
    - a) kradzieży z włamaniem;
    - b) rabunku w lokalu;
    - c) rabunku podczas przenoszenia lub przewożenia (transportu).
8. Dla wartości pieniężnych ustala się limity odpowiedzialności PZU w zależności od sposobu ich zabezpieczenia, których wysokość określona jest w Załączniku nr 5 do OWU.
9. W przypadku ubezpieczenia na pierwsze ryzyko suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia limity odpowiedzialności PZU ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający za zgodą PZU, może uzupełnić sumę ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności PZU opłacając dodatkową składkę. Zasada ta nie ma zastosowania do ubezpieczenia na sumy stałe.
10. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 9.

UBEZPIECZENIE SZYBY I INNYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 13

1. Przedmiotem ubezpieczenia są określone w umowie ubezpieczenia szyby i inne przedmioty stanowiące wyposażenie bądź urządzenia budynków lub lokali, wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, przy czym ochroną ubezpieczeniową objęte są następujące przedmioty:
  - 1) oszklenia okienne i drzwiowe, ścienne i dachowe, szklane przegrody, płyty szklane stanowiące składowe części balustrad balkonowych i schodowych, mebli, gablot reklamowych lub lad chłodniczych, w tym także szyby specjalne tj. antywłamaniowe, kuloodporne lub inne;
  - 2) oszklenia kominków lub wnn;
  - 3) oszklenia pokryte folią, witraże;
  - 4) lustra wiszące, stojące i wmontowane w ścianach, meblach lub gablotach reklamowych;
  - 5) szklane, ceramiczne lub kamienne wykładziny ścian, sufitów, słupów lub filarów;
  - 6) akwaria lub terraria stanowiące wyposażenie lub środki obrotowe;
  - 7) tablice reklamowe takie jak:
    - a) szyldy lub gabloty ze szkła, plastiku lub innego materiału, znajdujące się poza budynkiem lub lokalem,

- b) neony, reklamy świetlne, tablice świetlne lub elektroniczne wraz z oprzyrządowaniem stanowiącym integralną całość konstrukcyjną.
2. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
- 1) szklane, ceramiczne lub kamienne wykładziny podłogowe;
  - 2) szkło stanowiące osprzęt urządzeń technicznych tj. maszyn, aparatów, narzędzi oraz osprzęt instalacji, z wyłączeniem szyb, o których mowa w ust. 1 pkt 2;
  - 3) szyby, przedmioty szklane lub płyty kamienne w stanie uszkodzonym;
  - 4) szyby, przedmioty szklane lub płyty kamienne przed ich ostatecznym zamontowaniem bądź zainstalowaniem w miejscu przeznaczenia;
  - 5) szyby w pojazdach mechanicznych i środkach transportowych;
  - 6) szyby w szklarniach, cieplarniach, inspektach lub oranżeriach.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 14

1. PZU odpowiada za szkody powstałe wskutek stłuczenia (rozbitcia) lub pęknięcia szyb ubezpieczonych przedmiotów.
2. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o klauzulę dodatkową zmiany franszyz redukcyjnych na integralne na warunkach określonych w tej klauzuli, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU.
3. W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 50 PLN, o ile nie umówiono się inaczej.

ZWROT KOSZTÓW

§ 15

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa w ramach sumy ubezpieczenia udokumentowane koszty ustawienia rusztowań umożliwiających demontaż, koszty naprawy tego mienia, wstawienia oraz transportu. Jeżeli zgłoszone do ubezpieczenia mienie posiada napisy, litery, grafiki, PZU pokrywa koszt ich wykonania, a w odniesieniu do oszkleń foliowanych także koszt nałożenia folii.
2. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres pokrywanych przez PZU kosztów może zostać rozszerzony o koszty określone w klauzuli dodatkowej kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 16

1. PZU nie odpowiada za szkody powstałe:
  - 1) przy wymianie lub wymontowaniu ubezpieczonego przedmiotu;
  - 2) wskutek zadrapania, porysowania, poplamienia bądź zmiany barwy ubezpieczonego przedmiotu.
2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie klauzuli dodatkowej kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU, PZU nie pokrywa tych kosztów.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 17

1. Mienie, o którym mowa w § 13 ust. 1, ubezpiecza się na pierwsze ryzyko.
2. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla grupy przedmiotów wymienionych w § 13 ust. 1 pkt 1–6 oraz odrębnie dla grupy przedmiotów wymienionych w § 13 ust. 1 pkt 7, kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia oraz biorąc pod uwagę koszty, o których mowa w § 15 ust. 1.
3. Suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia limity odpowiedzialności PZU ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający za zgodą PZU może uzu-

pełnić sumę ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności PZU odpłacając dodatkową składkę.

4. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 3.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 18

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone osobie trzeciej w związku z prowadzeniem działalności ubezpieczonego działalności określonej w umowie ubezpieczenia i posiadającym mieniem, które jest wykorzystywane w takiej działalności i innym mieniem określonym w umowie ubezpieczenia, będące następstwem:
  - 1) czynu niedozwolonego w granicach odpowiedzialności ustawowej (OC deliktowa) lub
  - 2) niewykonania lub ненаależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa).
2. Na wniosek ubezpieczającego z zakresu ubezpieczenia może być wyłączona odpowiedzialność cywilna za szkody powstałe w związku z prowadzeniem działalności albo za szkody powstałe w związku z posiadaniem mienia.
3. Warunkiem odpowiedzialności PZU jest zajście wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
4. Jeżeli nie można ustalić dnia powstania szkody, za dzień jej powstania uznaje się dzień, w którym stwierdzono powstanie tej szkody, przy czym za dzień powstania szkody na osobie przyjmuje się dzień, w którym poszkodowany po raz pierwszy skontaktował się z lekarzem w związku z objawami, które są przyczyną zgłaszanych roszczeń.
5. Powstanie wszystkich szkód, które można przypisać tej samej przyczynie, uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy, niezależnie od liczby poszkodowanych oraz przyjmuje się, że szkody te powstały w chwili powstania pierwszej szkody. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z takiej serii, nawet jeśli powstały po zakończeniu okresu ubezpieczenia, pod warunkiem, że pierwsza szkoda z tej serii powstała w okresie ubezpieczenia (szkoda seryjna).
6. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.
7. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone przez pracownika ubezpieczonego przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych na rzecz ubezpieczonego oraz szkody wyrządzone przez podwykonawcę, gdy ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa ponosi za niego odpowiedzialność jak za działanie własne.
8. W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu szkód wyrządzonych przez pracownika ubezpieczonego przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych na rzecz ubezpieczonego, PZU rezygnuje z prawa do dochodzenia roszczenia, które przysługiwało ubezpieczonemu wobec tego pracownika z tytułu wyrządzonej szkody (rezygnacja z prawa do regresu).
9. W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu szkód wyrządzonych przez podwykonawcę, gdy ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa ponosi za niego odpowiedzialność jak za działanie własne, PZU rezygnuje z prawa do dochodzenia roszczenia, które przysługiwało ubezpieczonemu wobec tego podwykonawcy z tytułu wyrządzonej szkody (rezygnacja z prawa do regresu) tylko wtedy, gdy zakres ubezpieczenia zostanie rozszerzony, na podstawie klauzuli dodatkowej zawartej w Załączniku nr 1 do OWU, o szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa do regresu.
10. Za rozszerzenie zakresu ochrony ubezpieczeniowej, o którym mowa w ust. 9, w umowie ubezpieczenia ustalana jest dodatkowa składka.

§ 19

1. Umowy ubezpieczenia, do których zastosowanie mają OWU, nie obejmują ochroną odpowiedzialności cywilnej będącej przedmiotem ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Z zastosowaniem OWU podmiotom podlegającym obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność, o której mowa w § 21 ust. 4 pkt 4, może zostać udzielona ochrona ubezpieczeniowa ponad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego (ubezpieczenie nadwyżkowe).
3. Umowa ubezpieczenia nadwyżkowego, o którym mowa w ust. 2, może być zawarta wyłącznie po uprzednim zawarciu z PZU odpowiedniej umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.
4. Ubezpieczenie nadwyżkowe określone w ust. 2 obejmuje szkody, które nie mogą być zaspokojone z umowy ubezpieczenia obowiązkowego z powodu wyczerpania sumy gwarancyjnej wskazanej w tej umowie ubezpieczenia, pod warunkiem, że szkoda jest objęta umową ubezpieczenia zawartą z zastosowaniem OWU.
5. Z zastosowaniem OWU może także zostać udzielona ochrona ubezpieczeniowa ponad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej przez ubezpieczonego innej umowy dobrowolnego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.
6. Ubezpieczenie nadwyżkowe, o którym mowa w ust. 5 obejmuje szkody, które nie mogą być zaspokojone z innej umowy ubezpieczenia dobrowolnego, z powodu wyczerpania sumy gwarancyjnej wskazanej w tej umowie ubezpieczenia, pod warunkiem, że szkoda jest objęta umową ubezpieczenia zawartą z zastosowaniem niniejszych OWU.

§ 20

O ile zakres ubezpieczenia nie został rozszerzony poprzez włączenie odpowiedniej klauzuli dodatkowej określonej w Załączniku nr 1 do OWU, ubezpieczeniem objęta jest wyłącznie odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody powstałe:

- 1) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP);
- 2) poza granicami RP, z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii, jeżeli szkody zostały wyrządzone:
  - a) przez ubezpieczonego lub jego pracowników podczas zagranicznych delegacji służbowych,
  - b) konsumentom oraz przedsiębiorcom prowadzącym działalność na terytorium RP, z tytułu prac i usług wykonanych na terytorium RP.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 21

1. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) jeżeli ubezpieczony lub osoby, którymi się posługuje, nie posiadają wymaganych przepisami prawa odpowiednich uprawnień do wykonywania określonego rodzaju działalności (czynności), chyba że brak uprawnień nie miał wpływu na powstanie szkody;
  - 2) będące następstwem choroby zawodowej;
  - 3) wyrządzone osobom bliskim ubezpieczonego będącego osobą fizyczną;
  - 4) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, gazów, oparów, wilgoci, wody, dymu, sadzy, ścieków, zagrzybienia lub działania hałasu;
  - 5) powstałe wskutek zapadnięcia się lub osiadania terenu (również budowli na nim wzniesionej) lub innego rodzaju przemian gruntu;
  - 6) powstałe wskutek oddziaływania azbestu, formaldehydu, prionów lub dioksyn lub ich zawartości w produktach wprowadzonych do obrotu przez ubezpieczonego lub użytych przez niego w celu wykonania usługi;
  - 7) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, bonów towarowych, substytutów pieniądza, papierów wartościowych;

- 8) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali lub kamieni szlachetnych, nośników danych, zbiorów o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym lub rzeczy ruchomych o charakterze zabytkowym lub unikatowym;
  - 9) związane z naruszeniem praw własności intelektualnej;
  - 10) wyrządzone w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;
  - 11) za które przysługuje odszkodowanie na podstawie prawa geologicznego lub górniczego (szkody powstałe w następstwie eksploatacji złóż kopalin powodujących występowanie szkodliwych wpływów objawiających się deformacjami, wstrząsami dynamicznymi oraz zawodnieniem bądź podtopieniem terenu);
  - 12) związane z prowadzeniem banków krwi pępowinowej, komerek macierzystych;
  - 13) wynikłe z umownego rozszerzenia odpowiedzialności cywilnej w stosunku do zakresu wynikającego z przepisów prawa właściwego dla zobowiązania, z którego wynika odpowiedzialność ubezpieczonego;
  - 14) wynikłe z braku określonych w umowie właściwości estetycznych przedmiotu umowy lub z zastosowania elementów o właściwościach niezgodnych z umową;
  - 15) wynikłe z wprowadzającej w błąd reklamy lub braku reklamowanych właściwości;
  - 16) powstałe w związku z zastosowaniem nanotechnologii;
  - 17) powstałe w następstwie wykonywania usługi odprowadzania, przeprowadzania pojazdów (door to door).
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kar pieniężnych, kar umownych, grzywnien sądowych i administracyjnych, zadatków, odszkodowań o charakterze karnym (exemplary damages, punitive damages), do zapłacenia których jest zobowiązany ubezpieczony.

3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje roszczeń:

- 1) o wykonanie lub należyte wykonanie zobowiązania oraz związanych z wykonaniem zastępczym;
- 2) z tytułu odstąpienia od umowy, roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umowy;
- 3) wynikających z rekcji, gwarancji lub z przepisów o prawach konsumenta oraz szkód, które mogłyby być zaspokojone na podstawie tych przepisów;
- 4) dotyczących naruszenia dóbr osobistych innych niż życie i zdrowie człowieka.

4. OWU nie obejmują ochroną odpowiedzialności cywilnej z tytułu:

- 1) posiadania lub użytkowania statków powietrznych, działalności w zakresie obsługi, serwisowania, naprawy, załadunku lub rozładunku statków powietrznych oraz obsługi portów lotniczych;
  - 2) wykonywania zawodu (odpowiedzialność cywilna zawodowa);
  - 3) sprawowania funkcji członka władz spółki kapitałowej lub innych osób, o ile z zakresu posiadanych przez nich pełnomocnictw i ciężących na nich obowiązków wynika, iż mają wpływ na całokształt działalności spółki;
  - 4) udzielania świadczeń zdrowotnych lub wykonywania czynności medycznych oraz badań klinicznych i eksperymentów medycznych;
  - 5) niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu drogowego towarów;
  - 6) wykonywania czynności życia prywatnego.
5. Odpowiedzialność cywilna z tytułów określonych w ust. 4 obejmowana jest ochroną PZU na podstawie umów ubezpieczenia zawieranych z zastosowaniem odrębnych ogólnych warunków ubezpieczenia.

§ 22

1. O ile zakres ochrony odpowiedzialnej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU lub zawartych w postanowieniach dodatkowych do umowy ubezpieczenia, PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone pracownikom ubezpieczonego, powstałe w związku z wypadkiem przy pracy;
  - 2) powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu oraz o koszty

związane z usunięciem, oczyszczeniem i utylizacją jakichkolwiek zanieczyszczeń;

- 3) powstałe w mieniu, z którego ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 4) powstałe w mieniu ruchomym, powierzonym do obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych usług o podobnym charakterze oraz powstałe po wydaniu powierzzonego mienia, jeżeli są następstwem wadliwie wykonanej usługi;
  - 5) powstałe w mieniu przechowywanym, kontrolowanym lub chronionym przez ubezpieczonego;
  - 6) wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętemu tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez ubezpieczonego ubezpieczającemu;
  - 7) wyrządzone w rzeczach będących przedmiotem czynności spedycyjnych;
  - 8) wyrządzone w wyniku przeprowadzania imprezy;
  - 9) wyrządzone przez producenta w związku z wprowadzeniem produktów do obrotu (OC za produkt);
  - 10) wyrządzone w rzeczach wniesionych przez gości hotelowych w związku z odpowiedzialnością utrzymujących hotele lub podobne zakłady;
  - 11) powstałe wskutek wibracji albo osunięcia się lub osłabienia nośności gruntu w związku z pracami budowlanymi wykonanymi;
  - 12) spowodowane działaniem materiałów wybuchowych i fajerwerków;
  - 13) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń;
  - 14) polegające na powstaniu czystej straty finansowej;
  - 15) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu lub utracie dokumentów;
  - 16) związane z administrowaniem lub zarządzaniem drogami;
  - 17) wynikłe ze świadczenia usług utrzymania, sprzątania dróg oraz pasa przydrożnego, chodników, placów i parkingów;
  - 18) związane z prowadzeniem działalności pomocy drogowej lub autoholowania;
  - 19) powstałe przy wykonywaniu władzy publicznej;
  - 20) wyrządzone wspólnie mieszkaniowej przez członków zarządu tej wspólnoty.
2. Jeżeli zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony o postanowienia dodatkowe zawarte w Załączniku nr 3 do OWU, PZU nie odpowiada także za szkody wyrządzone działalnością apteki oraz działalnością zawodową farmaceuty i technika farmaceutycznego.
3. Szkody wymienione w ust. 1 zostają objęte zakresem ubezpieczenia tylko w takim zakresie, w jakim zostało to ustalone w treści odpowiedniej klauzuli dodatkowej, włączonej do umowy ubezpieczenia.
4. Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia poprzez włączenie stosownych klauzul dodatkowych następuje za zapłatą dodatkowej składki.

SUMA GWARANCYJNA I PODLIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 23

1. Suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia.
2. W granicach sumy gwarancyjnej, o której mowa w ust. 1, mogą być wyodrębnione podlimity odpowiedzialności za szkody:
  - 1) z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego;
  - 2) z tytułu ryzyk określonych w klauzulach lub postanowieniach dodatkowych;
  - 3) określonego rodzaju.
3. Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów wymienionych w § 24 ust. 2, powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej oraz odpowiedniego podlimitu odpowiedzialności o wypłaconą kwotę.
4. Jeżeli suma gwarancyjna, podlimity oraz franszyzy redukcyjne wyrażone są w umowie ubezpieczenia w walucie obcej, równowartość tych kwot w złotych ustala się przy zastosowaniu ostatniego opublikowanego na dzień poprzedzający przygotowanie

przez PZU oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego, kursu średniego NBP, określonego w tej ofercie.

5. Za zgodą PZU, ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną lub podlimit odpowiedzialności za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
6. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy gwarancyjnej i podlimitów odpowiedzialności, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy gwarancyjnej i podlimitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 3.

PRZYSŁUGUJĄCE ŚWIADCZENIA

§ 24

1. Z tytułu odpowiedzialności określonej w OWU, PZU zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania oraz zwrotu lub pokrycia kosztów, o których mowa w ust. 2.
2. W ramach sumy gwarancyjnej PZU zobowiązany jest do:
  - 1) zwrotu kosztów wynikłych z zastosowania środków podjętych przez ubezpieczonego w związku z wystąpieniem wypadku ubezpieczeniowego, w celu zapobieżenia szkodom lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne;
  - 2) pokrycia kosztów wynagrodzenia ekspertów, powołanych w uzgodnieniu z PZU, w celu ustalenia okoliczności, przyczyn lub rozmiaru szkody;
  - 3) pokrycia kosztów obrony w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi:
    - a) niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego lub uprawnionego w sporze prowadzonym w porozumieniu z PZU,
    - b) niezbędnych kosztów sądowej obrony w postępowaniu karnym, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności ubezpieczonego, jeżeli PZU zażądał powołania obrony lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów,
    - c) kosztów postępowań sądowych, w tym mediacji lub postępowania pojednawczego oraz kosztów opłat administracyjnych, jeżeli PZU wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów.

UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 25

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest określony w umowie ubezpieczenia ewidencjonowany przez ubezpieczonego sprzęt elektroniczny, wykorzystywany do prowadzenia działalności gospodarczej, do którego zalicza się następujące kategorie mienia:
  - 1) stacjonarny sprzęt elektroniczny, poza sprzętem sektora medycznego, w szczególności:
    - a) przetwarzania danych (EPD), sprzęt biurowy, urządzenia telekomunikacyjne takie jak komputery, drukarki, kopiarki, faxy,
    - b) sprzęt alarmowy, pomiarowy, testujący, sterujący, diagnostyka samochodowa, kasy i wagi elektroniczne,
    - c) sprzęt graficzny, urządzenia fotoskładu i fotokompozycji,
    - d) sprzęt RTV (urządzenia do przetwarzania dźwięku i obrazu);
  - 2) stacjonarny sprzęt medyczny, w tym urządzenia do jądrowego rezonansu magnetycznego, z uwzględnieniem ust. 2 pkt 2, oraz endoskopy i urządzenia do terapii dożylnych na podstawie klauzuli wymienionej w § 26 ust. 4 pkt 5;
  - 3) przenośny sprzęt elektroniczny, w szczególności: notebooki, rzutniki multimedialne, przenośny sprzęt geodezyjny lub pomiarowy, przenośny sprzęt medyczny, przenośny sprzęt weterynaryjny, z wyłączeniem telefonów komórkowych;
  - 4) telefony komórkowe.
2. Ochroną ubezpieczeniową obejmowany jest sprzęt elektroniczny, o którym mowa w ust. 1 (stacjonarny i przenośny), w miejscu ubezpieczenia, spełniający następujące warunki:
  - 1) jest sprawny technicznie, gotowy do eksploatacji i zainstalowany zgodnie z zaleceniami producenta oraz wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem;

- 2) w odniesieniu do urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego – warunki ubezpieczenia określone w klauzuli urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU.
3. Miejscem ubezpieczenia jest znajdująca się na terytorium RP stała siedziba lub inne miejsce (lokalizacja) wskazane przez ubezpieczającego, przy czym lokale lub budynki w tej lokalizacji powinny spełniać wymogi w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, określone w Załączniku nr 5 do OWU. Ochrona ubezpieczeniową objęty jest również sprzęt podczas przemieszczania w obrębie tej lokalizacji.
4. Sprzęt elektroniczny uznaje się za gotowy do eksploatacji z chwilą, gdy jego działanie zostało rozpoczęte lub może być rozpoczęte po przeprowadzeniu niezbędnych prób rozruchowych, chyba że ich przeprowadzenie nie jest wymagane przez producenta.
5. Przedmiot ubezpieczenia mogą stanowić także wymienne nośniki danych oraz dane, pod warunkiem objęcia umową ubezpieczenia sprzętu określonego w ust. 1 oraz z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Dane mogą być objęte ochroną ubezpieczeniową pod warunkiem wykonywania przez ubezpieczonego przynajmniej raz w tygodniu ich kopii zapasowych i przechowywania ich w szafie ogniotrwałej, sejfie lub w innej strefie pożarowej.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 26

1. PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek nagłej, nieprzewidzianej i niezależnej od ubezpieczonego przyczyny, a w szczególności powstałe w wyniku:
  - 1) następujących zdarzeń losowych:
    - a) ognia,
    - b) uderzenia pioruna,
    - c) eksplozji,
    - d) upadku statku powietrznego,
    - e) huraganu,
    - f) powodzi,
    - g) deszczu nawalnego,
    - h) gradu,
    - i) osuwania i zapadania się ziemi,
    - j) lawiny,
    - k) naporu śniegu lub lodu,
    - l) upadku drzew, budynków lub budowli,
    - m) trzęsienia ziemi,
    - n) uderzenia pojazdu,
    - o) huku ponaddźwiękowego,
    - p) dymu i sadzy;
  - 2) następstw szkód wodociągowych;
  - 3) działania człowieka tj. nieostrożności, zaniedbania, niewłaściwego użytkowania, braku kwalifikacji, błędu operatora;
  - 4) błędów konstrukcyjnych;
  - 5) wadliwości materiału;
  - 6) wad produkcyjnych;
  - 7) przepięcia, indukcji;
  - 8) dewastacji;
  - 9) kradzieży z włamaniem z zamkniętych lokali albo rabunku.
2. W przypadku ubezpieczenia mienia znajdującego się w lokalu, w którym drzwi zewnętrzne nie są zabezpieczone zamkiem o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony podmiot, przy ustalaniu wysokości odszkodowania za szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem poprzez otwarcie zamków kluczami lub innymi urządzeniami otwierającymi, stosuje się udział własny ubezpieczonego w szkodzie w wysokości 25% wartości szkody. Powyższy udział własny ubezpieczonego w szkodzie nie dotyczy ubezpieczonego mienia znajdującego się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii (centrum) handlowej lub handlowo-rozrywkowej, dla którego ustanowiono całodobowy doór.
3. Przez udział własny, o którym mowa w ust. 2, należy rozumieć wyrażoną procentowo w stosunku do wartości szkody kwotę pomniejszającą jej wysokość, stanowiącą ryzyko własne ubezpieczonego.

4. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może być rozszerzony o następujące klauzule dodatkowe:
  - 1) sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza miejscem ubezpieczenia;
  - 2) sprzętu przenośnego zamontowanego w pojazdach mechanicznych;
  - 3) sprzętu poza terytorium RP;
  - 4) sprzętu w okresie tymczasowego magazynowania;
  - 5) endoskopów (w tym także urządzeń do terapii dożylniej);
  - 6) zrzeczenia się prawa do regresu;
  - 7) aktów terroryzmu;
  - 8) strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;
  - 9) ubezpieczenia nowych inwestycji;
  - 10) miejsca ubezpieczenia (lokalizacji)
 na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.
5. W przypadku każdej szkody dla sprzętu elektronicznego ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia, stosowana oddzielnie dla poszczególnych rodzajów sprzętu, o których mowa w § 25 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 4 oraz dla nośników danych i danych, o których mowa w § 25 ust. 5.
6. Zakres ubezpieczenia może być ograniczony zgodnie z postanowieniami § 29 ust. 4.

ZWROT KOSZTÓW

§ 27

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego udokumentowane koszty związane z:
  - 1) uprzątnięciem pozostałości po szkodzie, zgodnie z § 5 ust. 1;
  - 2) poniesieniem na terenie RP kosztów: pracy w godzinach nadliczbowych, w godzinach nocnych, w dni wolne od pracy, ekspresowego transportu (w tym również frachtu lotniczego) sprzętu bądź części zamiennych oraz przejazdów techników i ekspertów – do wysokości sumy ubezpieczenia.
2. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres pokrywanego przez PZU kosztów, o których mowa w ust. 1, może zostać rozszerzony o koszty określone w następujących klauzulach dodatkowych, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU:
  - 1) kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do limitu odpowiedzialności PZU ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia;
  - 2) kosztów frachtu lotniczego z zagranicy – do limitu odpowiedzialności PZU w ramach sumy ubezpieczenia;
  - 3) kosztów dojazdów specjalistów albo ekspertów z zagranicy – do limitu odpowiedzialności PZU w ramach sumy ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 28

1. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) powstałe w okresie gwarancji, za które odpowiedzialność ponosi gwarant;
  - 2) za które na podstawie obowiązujących przepisów odpowiedzialni są dostawca, sprzedawca oraz spedycja;
  - 3) spowodowane wadami bądź usterkami ujawnionymi przed zawarciem umowy ubezpieczenia, znanymi ubezpieczonemu, niezależnie od tego czy o takich wadach bądź usterkach wiedział PZU;
  - 4) będące następstwem bezpośredniej eksploatacji – zużycia (starzenia);
  - 5) spowodowane kradzieżą bez włamania;
  - 6) powstałe w czasie naprawy oraz prób, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z określonymi badaniami eksploatacyjnymi;
  - 7) stanowiące defekty estetyczne;
  - 8) spowodowane w ubezpieczonym sprzęcie przez uszkodzony lub źle funkcjonujący system klimatyzacyjny, jeżeli system

ten nie został wyposażony w oddzielny system alarmowy, który w sposób ciągły monitoruje temperaturę i wilgotność pomieszczeń, w których znajduje się ubezpieczony sprzęt, oraz może uruchomić niezależne alarmy optyczne lub akustyczne; powyższe wyłączenie dotyczy sprzętu, który z uwagi na specyfikę swojej pracy wymaga stosowania odpowiednio regulowanych zewnętrznych warunków klimatycznych (odpowiedniej temperatury i wilgotności), zgodnie z instrukcją producenta sprzętu;

9) spowodowane w ubezpieczonym sprzęcie elektronicznym na skutek przepięcia lub indukcji, jeżeli sprzęt ten nie został wyposażony w urządzenia zabezpieczające, o ile takie urządzenia zabezpieczające są zalecane przez producenta sprzętu;

10) powstałe w częściach urządzeń i materiałach, które z uwagi na swoją funkcję lub warunki pracy ulegają zużyciu lub podlegają okresowej wymianie w ramach konserwacji; wyłączenie to dotyczy: materiałów pomocniczych, wymiennych narzędzi, głowic do drukarek, pasków i łańcuchów napędowych, wymiennych nośników danych, taśm do drukarek, źródeł światła, tonerów, wywoływaczy, odczynników, środków gaśniczych i chłodniczych, taśm barwiących, filmów, nośników dźwięku i obrazu, folii, nośników pisma i obrazu, tarcz siatkowych, bezpieczników, żarówek, baterii jednorazowych, filtrów, pomocniczego oprzyrządowania w urządzeniach do rozbijania kamieni nerkowych (poduszki wodnej, głowicy fal uderowio-wstrząsowych, elektrody i generatora fal uderzeniowych);

11) w lampach oraz nośnikach obrazu, z wyłączeniem szkód spowodowanych działaniem ognia, wody i kradzieżą z włamaniami oraz rabunkiem;

12) w danych przechowywanych na stałe w pamięci głównej procesora, w danych i programach przechowywanych jedynie w pamięci roboczej komputera, w danych z programów jeszcze nie gotowych do użytku i tzw. kopiach pirackich;

13) w danych i wymiennych nośnikach danych przechowywanych i kopiowanych niezgodnie z zasadą określoną w § 25 ust. 6;

14) w nośnikach danych zamontowanych na stałe bez możliwości ich wymiany, z wyłączeniem szkód polegających na uszkodzeniu ich fizycznej struktury;

15) spowodowane działaniem wirusa komputerowego, programu lub kodu zakłócającego pracę programu, całego komputera, sieci, niezależnie od przyczyny ich pojawiania się, w tym związanych z Internetem lub korzystaniem z Internetu;

16) powstałe wskutek utraty, uszkodzenia, zniszczenia lub niedostępności danych, lub oprogramowania, polegających na jakiegokolwiek niekorzystnej zmianie w danych lub oprogramowaniu spowodowane zniszczeniem, uszkodzeniem lub inną deformacją ich oryginalnej struktury oraz polegających na niedziałaniu lub nieprawidłowym działaniu sprzętu elektronicznego, nośników informacji lub wbudowanych układów scalonych;

17) w bezałogowych statkach latających (dronach).

2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr 1 do OWU, PZU:

1) nie odpowiada za szkody:

a) polegające na utracie lub uszkodzeniu sprzętu przenośnego użytkowanego w celach służbowych poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia,

b) w sprzęcie przenośnym zamontowanym na stałe w pojazdach mechanicznych,

c) w sprzęcie przenośnym poza terytorium RP,

d) w sprzęcie znajdującym się w okresie tymczasowego magazynowania lub chwilowej przerwy w eksploatacji, przy czym nie dotyczy to przerw w użytkowaniu związanych z konserwacją, przeglądem, naprawą;

e) w endoskopach oraz urządzeniach do terapii dźwiękowej;

f) w sprzęcie uszkodzonym w wyniku aktów terroryzmu, strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;

2) nie pokrywa kosztów:

a) uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia;

b) frachtu lotniczego z zagranicy;

c) dojazdów specjalistów albo ekspertów z zagranicy.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 29

1. Mienie, o którym mowa w § 25 ust. 1 ubezpiecza się na sumy stałe, natomiast mienie, o którym mowa w § 25 ust. 5, ubezpiecza się na pierwsze ryzyko.

2. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla kategorii mienia wymienionych w § 25 ust. 1 i stanowi ona:

1) wartość odtworzeniową albo wartość księgową brutto na dzień zawarcia umowy – w odniesieniu do sprzętu elektronicznego, którego okres eksploatacji od dnia produkcji nie przekracza siedmiu lat;

2) wartość rzeczywistą na dzień zawarcia umowy – w odniesieniu do sprzętu elektronicznego, którego okres eksploatacji od dnia produkcji przekracza siedem lat.

3. W przypadku ubezpieczenia mienia w wartości księgowej brutto sumę ubezpieczenia poszczególnego przedmiotu stanowi jego wartość określona w danej pozycji ewidencji środków trwałych prowadzonej przez ubezpieczonego dla celów rachunkowych, a w przypadku ubezpieczenia mienia w wartości odtworzeniowej albo rzeczywistej, sumę ubezpieczenia poszczególnego przedmiotu ubezpieczenia stanowi jego wartość określona w danej pozycji wykazu ubezpieczonego mienia załączonego do umowy ubezpieczenia, stanowiącego jej integralną część.

4. Jeżeli w ubezpieczeniu na sumy stałe przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu powstania szkody (nieodbezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowienia § 51 ust. 10–12 (klauzula proporcjonalności).

5. Przy ubezpieczeniu mienia, o którym mowa w § 25 ust. 5, przy ustalaniu sumy ubezpieczenia brana jest pod uwagę przewidywana możliwość maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia tj. wysokość kosztów ponownego zakupu nośników danych oraz kosztów poniesionych na odtworzenie utraconych danych.

6. W przypadku ubezpieczenia na pierwsze ryzyko suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia odrębne limity odpowiedzialności PZU ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający za zgodą PZU może uzupełnić sumę ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności PZU opłacając dodatkową składkę. Zasada ta nie ma zastosowania do ubezpieczenia na sumy stałe.

7. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 6.

UBEZPIECZENIE MIENIA W TRANSPORCIE KRAJOWYM (CARGO)

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 30

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest określone w umowie ubezpieczenia ewidencjonowane przez ubezpieczonego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą mienie w transporcie krajowym, o którym mowa w ust. 2.

2. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być następujące rodzaje mienia: węgiel, brykiety, paliwa oraz przetwory paliw, wyroby hutnicze, wyroby z żelaza i metali nieżelaznych, materiały budowlane, pomoce naukowe i szkolne, wyroby ortopedyczne, rehabilitacyjne i protezytyczne, materiały i artykuły chemiczne oraz farmaceutyczne, wyroby z tworzyw sztucznych, artykuły sportowe i turystyczne, przybory łowieckie i wędkarskie, zabawki, drobne artykuły galanterijne różnych branż, wyroby przemysłu drzewnego, wyroby i artykuły papiernicze, wyroby poligraficzne, wyroby włókiennicze, artykuły odzieżowe i obuwnicze, artykuły spożywcze, wyroby metalowe, maszyny, urządzenia, produkty upraw łąkowych i polowych, produkty ogrodnicze, produkty gospodarki leśnej i łowieckiej, wyroby skórzanego i kuśnierskiego,

wyroby elektrotechniczne i elektroniczne, instrumenty muzyczne, urządzenia do zapisu wizji i dźwięku, wyroby precyzyjne (m.in. fotooptyczne), wyroby jubilerskie i zegarmistrzowskie, wyroby ze szkła i ceramiki szlachetnej, pojazdy mechaniczne z wyłączeniem pojazdów mechanicznych, o których mowa w ust. 3, oraz pojazdów mechanicznych używanych i uszkodzonych, części pojazdów, sprzęt zmechanizowany powszechnego użytku, wyroby spirytusowe, drożdżowe i winiarskie, piwo, używki i ich ekstrakty, tytoń i wyroby tytoniowe, fabrycznie nowe i przeznaczone do sprzedaży nośniki magnetyczne lub optyczne z zapisanymi na nich z zachowaniem praw autorskich filmami, muzyką lub oprogramowaniem komputerowym.

3. Przedmiotem ubezpieczenia nie stanowią: eksponaty, wzory, modele, prototypy, dzieła sztuki, dokumenty oraz przedmioty mające wartość kolekcjonerską, żywe zwierzęta, zwłoki i szczątki ludzkie, bagaż osobisty osób wykonujących transport, mienie przewożone w ramach handlu obwoźnego, towary niebezpieczne w rozumieniu przepisów prawa poza paliwami oraz przetworami paliw, przesyłki pocztowe lub kurierskie, wartości pieniężne, dane zapisane na nośnikach magnetycznych i optycznych oraz dane zapisane na każdego rodzaju nośnikach danych, urządzenia lub pojazdy mechaniczne pchane lub holowane przez inne pojazdy, urządzenia lub pojazdy mechaniczne podczas poruszania się o własnym napędzie lub w zestawie pojazdów oraz urządzenia trwale przytwierdzone do środka transportu.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 31

1. Ubezpieczeniem objęty jest transport mienia wraz z niezbędnymi czynnościami przeładunkowymi i jego składowaniem przejściowym, trwającym nie dłużej niż 14 dni roboczych, z wyłączeniem załadunku i wyładunku, z zastrzeżeniem postanowień ust. 10 pkt 1. Przeładunek mienia i jego składowanie przejściowe w czasie transportu winno odbywać się w magazynach lub innych pomieszczeniach do tego przystosowanych i odpowiednio zabezpieczonych.
2. Mienie jest ubezpieczone:
- 1) w transporcie własnym – od chwili kiedy mienie załadowane na środek transportu opuszcza magazyn lub inne miejsce składowania w miejscu określonym w dokumencie potwierdzającym transport jako miejsce rozpoczęcia transportu, do chwili dostarczenia mienia do miejsca, które w dokumencie potwierdzającym transport, określone jest jako miejsce zakończenia transportu;
  - 2) w transporcie obcym – od chwili przyjęcia mienia do transportu przez przewoźnika w miejscu określonym w dokumencie potwierdzającym transport jako miejsce rozpoczęcia transportu, do chwili dostarczenia mienia do miejsca, które w dokumencie potwierdzającym transport, określone jest jako miejsce zakończenia transportu.
3. Mienie przewożone zarówno transportem obcym jak i własnym może zostać ubezpieczone w zakresie podstawowym, rozszerzonym lub pełnym.
4. Zakres podstawowy ubezpieczenia obejmuje szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek:
- 1) następujących zdarzeń losowych:
    - a) deszczu nawalnego,
    - b) eksplozji,
    - c) gradu,
    - d) huraganu,
    - e) lawiny,
    - f) osuwania się ziemi,
    - g) powodzi,
    - h) ognia,
    - i) uderzenia pioruna,
    - j) uderzenia przedmiotu w środek transportu,
    - k) zapadania się ziemi;
  - 2) dewastacji;
  - 3) rabunku;
  - 4) wypadku środka transportu.
5. Zakres rozszerzony ubezpieczenia obejmuje szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek zdarzeń losowych wymienionych w ust. 4, a ponadto szkody w ubezpieczonym mieniu pow-

stałe wskutek kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu i kradzieży z włamaniem, z zastrzeżeniem postanowień ust. 7.

6. Zakres pełny ubezpieczenia obejmuje szkody w ubezpieczonym mieniu, o których mowa ust. 5, a także inne szkody, z wyłączeniem szkód wymienionych w § 33.

7. Z zastrzeżeniem ust. 8, w odniesieniu do szkód w mieniu przewożonym transportem własnym powstałych wskutek kradzieży z włamaniem lub kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu, PZU ponosi odpowiedzialność, pod warunkiem spełnienia następujących wymogów w zakresie ubezpieczenia środka transportu:
- 1) w przypadku środka transportu pozostawionego bez dozoru, okna i inne otwory pozwalające na dostęp do jego wnętrza muszą być w należytym stanie technicznym i zamknięte na klucz;
  - 2) wnętrze przestrzeni ładunkowej środka transportu nie może być widoczne z zewnątrz tego pojazdu;
  - 3) w środku transportu pozostawionym bez dozoru, musi być uruchomiony atestowany i sprawny alarm antywłamaniowy oraz jedno z następujących atestowanych i sprawnych zabezpieczeń: blokada kierownicy, blokada skrzyni biegów, immobilizer lub inne urządzenie tego typu uniemożliwiające uruchomienie pojazdu;
  - 4) w przypadku pozostawienia środka transportu bez dozoru, osoba wykonująca transport zobowiązana jest wyłączyć silnik, zamknąć pojazd oraz uruchomić wszystkie zabezpieczenia, zabrać ze sobą kluczyki od pojazdu, dowód rejestracyjny, prawo jazdy oraz dokumenty przewozowe;
  - 5) środek transportu w godzinach nocnych tzn. od godz. 22.00 do godz. 6.00 musi być zaparkowany na parkingu strzeżonym lub w garażu zamkniętym na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową, posiadającym zabezpieczone przed włamaniem otwory, w tym drzwi i okna, przy czym drzwi i okna oraz inne otwory powinny być w takim stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez użycia siły lub narzędzi;
  - 6) postoje w godzinach od 6.00 do 22.00, w innym celu niż załadunek i wyładunek środka transportu przewożonego towaru o zwiększonym ryzyku kradzieży tj. sprzęt elektroniczny, alkohol, wyroby tytoniowe, jubilerskie, muszą odbywać się na parkingach strzeżonych.
8. W razie niespełnienia wymogu określonego w ust. 7 pkt 6, w odniesieniu do towarów, o których mowa w ust. 7 pkt 6, przy ustalaniu wysokości odszkodowania za szkody w ubezpieczonym mieniu przewożonym transportem własnym, powstałe wskutek kradzieży z włamaniem lub kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu, stosuje się udział własny ubezpieczonego w szkodzi w wysokości 50% wartości szkody.
9. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o następujące klauzule dodatkowe:
- 1) ubezpieczenia załadunku i wyładunku, przy czym udzielenie zgody na takie rozszerzenie zakresu ubezpieczenia PZU może uzależnić od wprowadzenia dodatkowych warunków dotyczących sposobu dokonywania załadunku lub wyładunku;
  - 2) aktów terrorizmu;
  - 3) strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.
10. W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 200 PLN, o ile nie umówiono się inaczej.
11. Przez dozór, o którym mowa w ust. 7 pkt 1, 3 i 4, należy rozumieć ochronę ubezpieczonego mienia wykonywaną w zorganizowany sposób przez co najmniej jedną osobę pełnoletnią spośród personelu ubezpieczonego lub przez koncesjonowane przedsiębiorstwo ochrony osób i mienia.
12. Przez udział własny, o którym mowa w ust. 8, należy rozumieć wyrażoną procentowo w stosunku do wartości szkody kwotę pomniejszającą jej wysokość, stanowiącą ryzyko własne ubezpieczonego.

ZWROT KOSZTÓW

§ 32

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego udokumentowane koszty

uprzątnięcia pozostałości po zaistnieniu szkody, za którą PZU ponosi odpowiedzialność, łącznie z kosztami utylizacji ubezpieczonego mienia, której ubezpieczony obowiązany był dokonać zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub w następstwie wykonania decyzji administracyjnej.

2. Koszty, o których mowa w ust. 1, PZU pokrywa w wysokości 15% wysokości szkody.
3. Do zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, zastosowanie mają odpowiednio postanowienia § 5 ust. 2.
4. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po zaistnieniu szkody ponad sumę ubezpieczenia, określone w klauzuli dodatkowej kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 33

1. PZU nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe:
  - 1) podczas przewozu mienia w granicach tej samej nieruchomości;
  - 2) wskutek wypadku środka transportu należącego do ubezpieczonego lub przez niego wynajętego, jeżeli wypadek został spowodowany złym stanem technicznym tego środka transportu lub gdy kierowca był w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że zły stan techniczny środka transportu lub stan nietrzeźwości kierowcy albo po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych nie miały wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego;
  - 3) wskutek zwykłego zużycia przewożonego mienia;
  - 4) wskutek niewłaściwego załadunku lub oznakowania, nieprawidłowego rozmieszczenia lub zamocowania albo opakowania niezgodnego z obowiązującymi normami lub z wycazajami bądź jego braku jednakże tylko wtedy, gdy te czynności wykonywane były przez ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby, za które ponoszą oni odpowiedzialność;
  - 5) wskutek wady ukrytej ubezpieczonego mienia;
  - 6) w mieniu przeterminowanym, niepełnowartościowym i niekompletnym;
  - 7) wskutek działania deszczu, mrozu, upału i śniegu, chyba że szkoda powstała w bezpośrednim następstwie wypadku, jakiego uległ środek transportu;
  - 8) wskutek naturalnej właściwości ubezpieczonego mienia, tj. zepsucia, samozapalenia, ubytku miary, wagi, ilości lub objętości w granicach norm;
  - 9) w ubezpieczonym mieniu, którego zakup potwierdzony jest fałszywym dokumentem;
  - 10) wskutek opóźnienia dostawy;
  - 11) w wyniku niewypłacalności lub nieuregulowania zobowiązań finansowych ubezpieczonego;
  - 12) wskutek zapłaty akcyzy z tytułu ubytków w ubezpieczonym mieniu powstałych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy w czasie transportu tego mienia w przypadku, gdy ubezpieczony nie wykazał organowi podatkowemu okoliczności zwalniających z zapłaty akcyzy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a okoliczności powstania szkody wskazują na to, że ubezpieczony nie był zobowiązany do jej zapłaty;
  - 13) podczas składowania nie związanego bezpośrednio z transportem objętym ubezpieczeniem i nie będącym bezpośrednim elementem tego transportu;
  - 14) wskutek złego stanu technicznego środka transportu lub jego niezdatności do przewozu ubezpieczonego mienia, z zastrzeżeniem, że w przypadku dokonywania przewozu transportem obcym wyłącznie ma zastosowanie, jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony o takim złym stanie technicznym lub niezdatności wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć;
  - 15) wskutek utraty, uszkodzenia, zniszczenia lub niedostępności danych lub oprogramowania, polegających na jakiegokolwiek niekorzystnej zmianie w danych lub opro-

gramowaniu spowodowane zniszczeniem, uszkodzeniem lub inną deformacją ich oryginalnej struktury oraz polegających na niedziałaniu lub nieprawidłowym działaniu sprzętu elektronicznego, nośników informacji lub wbudowanych układów scalonych.

2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr 1 do OWU, PZU:
  - 1) nie odpowiada za szkody powstałe w czasie załadunku i wyładunku;
  - 2) nie odpowiada za szkody w mieniu uszkodzonym w wyniku aktów terroryzmu;
  - 3) nie pokrywa kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 34

1. Sumę ubezpieczenia określa ubezpieczający na podstawie ustalonej, zgodnie z ust. 3, wartości przewożonego mienia w miejscu i w czasie rozpoczęcia transportu.
2. Sumę ubezpieczenia stanowi maksymalna, przewidywana przez ubezpieczającego, wartość mienia przewożonego jednym środkiem transportu, w okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia.
3. Wartość przewożonego mienia, o której mowa w ust. 1, może być określona według:
  - 1) wartości określonej w fakturze albo
  - 2) wartości rzeczywistej albo
  - 3) wartości wytworzenia, jeżeli ubezpieczony jest wytwórcą przewożonego mienia.
4. Jeżeli suma ubezpieczenia, o której mowa w ust. 2, będzie niższa od wartości mienia przewożonego jednym środkiem transportu w dniu szkody, odszkodowanie z tytułu szkody w ubezpieczonym mieniu podlega zmniejszeniu zgodnie z postanowieniami § 51 ust. 13.
5. Z zastrzeżeniem postanowień § 32 ust. 2, suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU z tytułu jednego zdarzenia losowego w odniesieniu do jednego środka transportu.

UBEZPIECZENIE ASSISTANCE

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 35

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest organizowanie oraz pokrycie przez PZU kosztów świadczeń w ramach usług wymienionych w § 36, w razie zajścia w okresie ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia.
2. Usługi będące przedmiotem ubezpieczenia świadczone są przez PZU Pomoc na terytorium RP w związku z wypadkami ubezpieczeniowymi zaistniałymi na terytorium RP.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 36

Pomoc medyczna

1. W razie zajścia nieszczęśliwego wypadku w miejscu ubezpieczenia PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty pomocy medycznej w następującym zakresie:
  - 1) udzielenia ubezpieczonemu przez lekarza PZU Pomoc pierwszej telefonicznej porady lekarskiej dotyczącej sposobu postępowania, organizacji pierwszej pomocy i planowania leczenia;
  - 2) pierwszej wizyty lekarza u ubezpieczonego w miejscu ubezpieczenia (koszty honorarium i dojazdu);
  - 3) transportu ubezpieczonego z miejsca ubezpieczenia do najbliższego szpitala danej specjalności.
2. PZU pokrywa koszty usług, o których mowa w ust. 1, w łącznej wysokości do kwoty 2 000 PLN dla jednego ubezpieczonego na

jeden wypadek ubezpieczeniowy, jednakże nie więcej niż na dwa wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

Pomoc w przypadku hospitalizacji

3. W przypadku hospitalizacji ubezpieczonego trwającej dłużej niż 5 dni, będącej wynikiem nieszczęśliwego wypadku w miejscu ubezpieczenia bądź nagłego zachorowania w miejscu ubezpieczenia, PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty:
- 1) transportu ubezpieczonego ze szpitala, w którym był hospitalizowany do jego domu środkiem transportu wskazanym przez lekarza prowadzącego leczenie;
  - 2) domowej opieki pielęgniarstwa po hospitalizacji przez okres nie dłuższy niż 3 dni od dnia wypisania ubezpieczonego ze szpitala; świadczeniem objęte są:
    - a) koszty dojazdu pielęgniarzki (dojazd i powrót),
    - b) wykonywanie czynności związanych z utrzymaniem higieny osobistej ubezpieczonego,
    - c) wykonywanie zabiegów leczniczych takich jak: ćwiczenia terapeutyczne, okłady, opatrunki, rehabilitacja oddechowa, itp. – zgodnie z zaleceniami lekarza,
    - d) wykonywanie czynności diagnostycznych takich jak: pomiar ciśnienia i tętna, ważenie, itp. – zgodnie z zaleceniami lekarza,
    - e) udzielanie pomocy ubezpieczonemu w odżywianiu się.
  4. Zakres domowej opieki pielęgniarstwa nie obejmuje kosztów materiałów opatrunkowych lub leków używanych przy jej wykonywaniu.
  5. PZU pokrywa koszty usług, o których mowa w ust. 3, w łącznej wysokości do kwoty 2 000 PLN dla jednego ubezpieczonego na jeden wypadek ubezpieczeniowy, jednakże nie więcej niż na dwa wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

Zorganizowanie lokalu zastępczego

6. W przypadku gdy PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu w zakresie określonym w § 4 ust. 2, 3 i 4 oraz w § 9 ust. 1 pkt 1 i 2, a budynek lub lokal, w których znajduje się ubezpieczone mienie został zniszczony i nie nadaje się do użytku, PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty:
- 1) transportu ubezpieczonego mienia środkiem transportu o ładowności do 3,5 tony do wskazanego przez ubezpieczonego budynku lub lokalu oddalonego nie dalej niż 50 km od miejsca ubezpieczenia;
  - 2) przechowywania ocalałego mienia w miejscu wskazanym przez PZU Pomoc, jeżeli ubezpieczony nie posiada lokalu zastępczego lub magazynu;
  - 3) transportu powrotnego z miejsca magazynowania do miejsca ubezpieczenia – środkiem transportu o ładowności do 3,5 tony.
7. PZU pokrywa koszty usług, o których mowa w ust. 6, maksymalnie w łącznej wysokości do kwoty 5 000 PLN na jeden wypadek ubezpieczeniowy, jednakże nie więcej niż na dwa wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

Interwencja specjalisty po powstaniu szkody

8. W przypadku gdy PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu w zakresie określonym w § 4 ust. 2, 3 i 4 oraz w § 9 ust. 1 pkt 1 i 2, i mienie to zostało zniszczone, PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty następujących świadczeń:
- 1) ślusarza – w przypadku konieczności wymiany zamków po kradzieży z włamaniem;
  - 2) elektryka – w przypadku uszkodzenia instalacji elektrycznej;
  - 3) hydraulika – dla zapobieżenia zalaniu albo zwiększeniu już powstałego zalania;
  - 4) szklarza – w przypadku uszkodzenia szyb;
  - 5) technika urządzeń grzewczych – w przypadku gdy temperatura spadnie poniżej 5 stopni Celsjusza;
  - 6) dekarza – w przypadku uszkodzenia dachu, jeżeli takie uszkodzenie dachu utrudnia korzystanie z budynku;
  - 7) murarza – w przypadku uszkodzenia konstrukcji ścian;
  - 8) glazurnika – w przypadku uszkodzenia powierzchni pokrytej glazurą, terakotą, kamieniem;
  - 9) parkietnicarza – w przypadku uszkodzenia parkietu.
9. PZU pokrywa koszty maksymalnie dwóch interwencji specjalistów, o których mowa w ust. 8, maksymalnie do kwoty 5 000 PLN na każdą interwencję w okresie ubezpieczenia.

Dozór po szkodzie

10. W przypadku gdy PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu w zakresie określonym w § 4 ust. 2, 3 i 4 oraz w § 9 ust. 1 pkt 1 i 2, i mienie to zostało zniszczone, PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty dozoru po powstaniu szkody w miejscu ubezpieczenia przez 72 godziny od momentu ustanowienia dozoru, maksymalnie do kwoty 1 200 PLN, na jeden wypadek ubezpieczeniowy, jednakże nie więcej niż na dwa wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 37

1. Odpowiedzialność PZU jest wyłączona, jeżeli konieczność pomocy medycznej w miejscu ubezpieczenia lub pomocy w przypadku hospitalizacji jest związana z:
- 1) chorobami przewlekłymi ubezpieczonego, w tym również z zastrzeżeniami lub powikłaniami tych chorób;
  - 2) ciążą po szóstym miesiącu jej trwania;
  - 3) rozstrojem zdrowia wynikającym ze spożycia alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;
  - 4) próbą samobójstwa ubezpieczonego;
  - 5) uczestnictwem ubezpieczonego w bójce, z wyłączeniem przypadku obrony koniecznej.
2. Z zakresu odpowiedzialności PZU wyłączone są usługi:
- 1) świadczone przez elektryka w związku z uszkodzeniem żarówek lub bezpieczników;
  - 2) świadczone przez hydraulika w związku z uszkodzeniem baterii wodnych, zatłkaniem zlewu, umywalki, wanny lub brodzika;
  - 3) świadczone w związku z uszkodzeniem podziemnych rur instalacji kanalizacyjnych, gazowych lub wodociągowych, lub podziemnych linii energetycznych, lub tych instalacji, za naprawę lub konserwację których odpowiada ubezpieczający lub ubezpieczony;
  - 4) świadczone w związku z uszkodzeniem urządzeń elektrycznych gospodarstwa domowego, maszyn i urządzeń służących do prowadzenia działalności gospodarczej oraz ich podłączenia do sieci elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej;
  - 5) świadczone w związku z uszkodzeniami, o istnieniu których ubezpieczający lub ubezpieczony wiedział przed objęciem ochroną ubezpieczeniową;
  - 6) związane z usunięciem uszkodzeń, za naprawę których odpowiada właściwe służby administracyjne lub właściwe służby pogotowia technicznego, energetycznego, wodno-kanalizacyjnego oraz gazowego;
  - 7) polegające na zorganizowaniu lokalu zastępczego dla mienia, które ze względu na gabaryty tego mienia nie może być przewożone samochodem ciężarowym o ładowności do 3,5 tony.
3. Z odpowiedzialności PZU wyłączone są koszty usług asystanecjoniesoniesione przez ubezpieczonego bez zgody PZU Pomoc, chyba że skontaktowanie się z PZU Pomoc w sposób określony w § 48 ust. 3 nie było możliwe, z zastrzeżeniem § 48 ust. 4.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

WYŁĄCZENIA WSPÓLNE

§ 38

1. PZU nie odpowiada za szkody:
- 1) w ubezpieczeniu mienia wyrządzone:
    - a) umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności,
    - b) umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony, będący osobą fizyczną, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 2) w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej wyrządzone umyślnie, o ile nie umówiono się inaczej, przy czym świado-

- mość wprowadzenia do obrotu wadliwego produktu lub wadliwości wykonanej pracy albo usługi uważa się za równoznaczną z winą umyślną;
- 3) powstałe w następstwie działań wojennych, wojny domowej, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu, blokady;
  - 4) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych lub maserowych, promieniowania jonizującego oraz skażenia radioaktywnego;
  - 5) decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów, powodującej konfiskate, rekwiwizję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego mienia przez rząd lub inne władze kraju;
  - 6) będące następstwem działań ubezpieczonego podjętych w związku z kontrolowaniem, zapobieganiem lub zwalczaniem skutków aktów terroryzmu, strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych oraz zdarzeń wymienionych w pkt 3.
2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie klauzul dodatkowych, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU, PZU nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w następnym:
- 1) aktów terroryzmu;
  - 2) strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych.
3. Przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczającego lub ubezpieczonego będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nie będącą osobą prawną, należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
- 1) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców;
  - 2) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów;
  - 3) w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów;
  - 4) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów;
  - 5) w spółkach partnerskich – partnerów lub członków zarządu, lub prokurentów;
  - 6) w spółkach cywilnych – wspólników;
  - 7) w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 39

1. Umowa ubezpieczenia może być zawarta przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy albo przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa na odległość), na okres roczny albo okres krótszy niż rok (ubezpieczenie krótkoterminowe).
  2. Umowa ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczającego. Wniosek zawiera informacje niezbędne do dokonania indywidualnej oceny ryzyka i określenia należnej składki ubezpieczeniowej oraz stanowi integralną część umowy ubezpieczenia. PZU może zażądać udokumentowania danych zawartych we wniosku.
  3. Warunkiem zawarcia umowy direct jest:
    - 1) uprzednie zapoznanie się z Regulaminem oraz OWU i ich zaakceptowanie przez ubezpieczającego;
    - 2) uprzednie potwierdzenie przez PZU przyjęcia wniosku ubezpieczającego;
    - 3) zapłata składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty w terminie ustalonym w umowie ubezpieczenia.
 Zawarcie umowy direct następuje z chwilą zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty w terminie ustalonym w umowie ubezpieczenia.
  4. Wniosek zawiera:
    - 1) imię, nazwisko lub pełną nazwę i adres zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego i ubezpieczonego;
    - 2) numer REGON ubezpieczającego i ubezpieczonego, a w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą – numer REGON i numer PESEL;
    - 3) miejsce ubezpieczenia z uwzględnieniem dokładnego adresu;
    - 4) rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej;
  - 5) przedmiot i zakres ubezpieczenia;
  - 6) sumę ubezpieczenia mienia lub sumę gwarancyjną oraz wysokość obrotu za ostatni rok obrachunkowy przed zawarciem umowy ubezpieczenia w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej;
  - 7) okres ubezpieczenia;
  - 8) opis zabezpieczeń przeciwpożarowych i przeciwkradzieżowych;
  - 9) w przypadku ubezpieczenia cargo – także planowany obrót towarowy, rodzaj przewożonego mienia, rodzaj transportu (własny albo obcy);
  - 10) ilość i wielkość szkód z wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie trzech ostatnich lat;
  - 11) inne informacje niezbędne do oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
5. Jeżeli wniosek nie zawiera wymaganych danych ubezpieczający zobowiązany jest na wezwanie PZU odpowiednio go uzupełnić.
  6. PZU może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od oględzin miejsca i przedmiotu ubezpieczenia oraz zapoznania się z dokumentacją niezbędną dla dokonania oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka.
  7. Zawarcie umowy na odległość następuje z chwilą potwierdzenia przez PZU przyjęcia wniosku ubezpieczającego oraz po uprzednim zapoznaniu się z Regulaminem i OWU oraz ich zaakceptowaniu przez ubezpieczającego.
  8. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU potwierdza dokumentem ubezpieczenia.
  9. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego), z wyłączeniem umowy direct i umowy na odległość. Obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na ubezpieczającym.
  10. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego) zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU, PZU może podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.
  11. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego), ubezpieczony może żądać, by PZU udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.
  12. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU zapytuje w formularzu oferty (wniosku) albo przed zawarciem umowy ubezpieczenia w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
  13. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający obowiązany jest zawiadomić PZU o zmianie okoliczności wymienionych w ust. 12 niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
  14. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust. 12 i 13 spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
  15. PZU nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem w ust. 12–14, nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 12–14 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
  16. Do umowy na odległość nie stosuje się postanowień, o których mowa w ust. 12–15.
  17. Składkę ubezpieczeniową ustala się na podstawie taryfy składek obowiązującej w dniu przygotowania przez PZU oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU.
  18. Składka obliczana jest w zależności od:
    - 1) rodzaju prowadzonej działalności;
    - 2) przedmiotu, zakresu i okresu ubezpieczenia;
    - 3) wysokości sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej;

- 4) wysokości obrotu za ostatni rok obrachunkowy przed zawarciem umowy ubezpieczenia;
  - 5) limitów odpowiedzialności PZU;
  - 6) wysokości obrotu towarowego w odniesieniu do ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo);
  - 7) indywidualnej oceny ryzyka;
  - 8) rodzaje zastosowanych zabezpieczeń przeciwpożarowych lub przeciwkradzieżowych;
  - 9) liczby ryzyk objętych umową ubezpieczenia;
  - 10) kontynuacji ubezpieczenia w PZU;
  - 11) przebiegu ubezpieczenia.
19. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje przy zawarciu umowy ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia określono inny tryb i terminy zapłaty składki. Dopuszcza się możliwość zapłaty składki za roczny okres ubezpieczenia w ratach. Terminy płatności rat oraz ich wysokość określa się w umowie ubezpieczenia.
  20. Zapłata składki następuje w formie bezgotówkowej albo w porozumieniu z PZU w formie gotówkowej. W przypadku umowy direct zapłata składki następuje w formie bezgotówkowej, a szczegółowe zasady opłacania składki określa Regulamin.
  21. Jeżeli zapłata składki ubezpieczeniowej albo raty składki ubezpieczeniowej dokonywana jest w formie bezgotówkowej, za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego PZU pełną, wymagalną kwotą składki albo raty składki określoną w umowie ubezpieczenia.
  22. Składka nie podlega indeksacji.
  23. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, począwszy od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania, druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym składając oświadczenie w tym zakresie.
  24. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony podał do wiadomości PZU nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki ubezpieczeniowej, ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki ubezpieczeniowej wynikającej z różnicy pomiędzy składką ubezpieczeniową, jaka należałaby się PZU gdyby podano dane prawdziwe a składką przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego roszczenie PZU o dopłatę różnicy składki ubezpieczeniowej staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania. Postanowienia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa na odległość).
  25. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
  26. Jeżeli suma ubezpieczenia lub gwarancyjna, limity oraz franszyzy redukcyjne wyrażone są w umowie ubezpieczenia w walucie obcej, równowartość tych kwot w złotych ustala się przy zastosowaniu ostatniego opublikowanego na dzień poprzedzający przygotowanie przez PZU oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego, kursu średniego NBP, określonego w tej ofercie.

§ 40

1. Jeżeli po zawarciu umowy ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości ubezpieczonego mienia, ubezpieczający może za zgodą PZU, podwyższyć sumę ubezpieczenia. Podwyższenie sumy ubezpieczenia skutkuje obowiązkiem zapłaty dodatkowej składki liczonej od różnicy między podwyższoną a dotychczasową sumą ubezpieczenia.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, kwotę dodatkowej składki oblicza się proporcjonalnie za okres od następnego dnia po dokonaniu za zgodą PZU zmian w umowie do upływu okresu ubezpieczenia.
3. Jeżeli w okresie ubezpieczenia wartość ubezpieczonego mienia ulega zmniejszeniu, ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie PZU, zawiadamiając o tym jednocześnie ubezpieczającego.

4. Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą odpowiednio zmniejszenie składki ubezpieczeniowej począwszy od dnia pierwszego tego miesiąca, w którym ubezpieczający zażądał zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub w którym PZU zawiadomił ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.

PRZENIESIENIE PRAW Z UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 41

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia, o którym mowa w § 3 ust. 1, § 8 ust. 1, § 13 ust. 1, § 25 ust. 1 i 5 oraz § 30 ust. 2, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Z zastrzeżeniem ust. 5, przeniesienie praw wymaga zgody PZU.
2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU ułożyły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
4. Postanowienia ust. 1-3 nie stosuje się przy przenoszeniu wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku ubezpieczeniowego.
5. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia na rzecz banku (przełączenie na zabezpieczenie), przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia nie wymaga zgody PZU.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 42

1. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy, jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się od dnia następującego po dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zaplaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypadającej na dzień, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie okres ubezpieczenia, albo na dzień przypadający po tym dniu, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się w dniu określonym w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.
3. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypadający przed dniem, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie okres ubezpieczenia, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona najpóźniej w dniu poprzedzającym pierwszy dzień okresu ubezpieczenia, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się nie wcześniej niż od dnia następnego po zaplaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty. Jeżeli składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie zostanie zapłacona do trzydziestego dnia od dnia początku okresu ubezpieczenia, umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z tym dniem.
4. W umowie direct oraz w umowie na odległość odpowiedzialność PZU rozpoczyna się w dniu określonym w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.

§ 43

1. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie danego ubezpieczenia wygasa:
  - 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia;
  - 2) w ubezpieczeniu mienia z chwilą unicestwienia przedmiotu ubezpieczenia, co oznacza całkowite zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia w takim stopniu, że nie jest możliwa jego naprawa albo odbudowa;
  - 3) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania bądź odszkodowań;

- 4) z dniem zbycia przedmiotu ubezpieczenia, chyba że wraz z przeniesieniem własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w § 41 ust. 1, 2 i 5;
  - 5) z dniem doręczenia ubezpieczającemu oświadczenia PZU o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
  - 6) z upływem 7 dni od dnia otrzymania przez ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki ubezpieczeniowej wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania spowoduje ustanie odpowiedzialności;
  - 7) z dniem doręczenia oświadczenia drugiej stronie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 39 ust. 24;
  - 8) z dniem zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez ubezpieczonego, a w przypadku, o którym mowa w § 1 ust. 8, z dniem zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, któremu ubezpieczenie wynajął mienie stanowiące przedmiot ubezpieczenia;
  - 9) z dniem odstąpienia przez ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia w przypadku, o którym mowa w ust. 2 i 3.
- 2.** Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia, składając oświadczenie w tym zakresie. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy PZU nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zaplacenienia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim PZU udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
- 3.** W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa na odległość), w której ubezpieczający jest konsumentem, termin, w ciągu którego może on odstąpić od umowy ubezpieczenia składając pisemne oświadczenie w tym zakresie, wynosi 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy ubezpieczenia lub od dnia doręczenia mu informacji, które należy przekazać konsumentowi na podstawie przepisów dotyczących zawierania umów na odległość, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie zostało wysłane.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO

§ 44

Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:

- 1) prowadzić ewidencję ubezpieczonego mienia wraz z jego opisem i wskazaniem wartości, według której mienie to zostało ubezpieczone, w sposób umożliwiający w przypadku szkody bezsporne ustalenie wartości przedmiotu ubezpieczenia, przy czym w razie ubezpieczenia środków trwałych według wartości księgowej brutto, ewidencję może stanowić ewidencja prowadzona dla celów rachunkowych wraz z wartościami księgowymi brutto w niej wskazanymi;
- 2) zabezpieczyć ewidencję, o której mowa w pkt 1, przed kradzieżą, zniszczeniem bądź zaginięciem;
- 3) w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – dostarczyć PZU orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego;
- 4) umożliwić PZU dokonanie oględzin ubezpieczonego mienia oraz zapoznanie się z dokumentami mającymi związek z umową ubezpieczenia, w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka.

§ 45

1. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest także:

- 1) eksploatować ubezpieczone mienie zgodnie z zaleceniami i wskazówkami producenta lub dostawcy tego mienia,

- przestrzegać obowiązujących przepisów prawa, w tym przepisów prawa budowlanego w zakresie eksploatacji i konserwacji budynków i budowli, przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej, ochrony osób i mienia, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywać dozór techniczny nad tymi urządzeniami;
  - 2) przestrzegać wymogów w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, o których mowa w Załączniku nr 5 do OWU oraz ustalonych w umowie ubezpieczenia wymogów dotyczących zabezpieczeń przeciwpożarowych lub przeciwkradzieżowych;
  - 3) przeprowadzać konserwację przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę lub inne płyny (wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania i innych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej);
  - 4) wykonywać niezwłocznie remonty i naprawy niezbędne dla prawidłowego działania instalacji, o których mowa w pkt 3;
  - 5) stosować środki ochronne w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń służących do rozprowadzania wody lub innych cieczy;
  - 6) zamknąć, opróżnić z wody lub innych cieczy i utrzymywać opróżnione instalacje, urządzenia wodne i centralnego ogrzewania w obiektach nieużytych i niedozorowanych lub czasowo nieczynnych;
  - 7) przeprowadzać konserwację i okresowe remonty ubezpieczonego mienia;
  - 8) przechowywać ubezpieczone mienie w sposób zgodny z zaleceniami producenta i wymogami technicznymi;
  - 9) przestrzegać obowiązujące przepisy prawa dotyczące warunków transportu wartości pieniężnych w przypadku objęcia ochroną ubezpieczeniową transportu wartości pieniężnych;
  - 10) przestrzegać obowiązujące przepisy prawa dotyczące wymaganych przeglądów środka transportu, którym dokonywany jest transport wartości pieniężnych.
- 2.** Nieprzestrzeżenie przez ubezpieczonego obowiązków, o których mowa w ust. 1, stanowi ważny powód wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 812 § 5 kodeksu cywilnego.
- 3.** W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności, z zastrzeżeniem ust. 4.
- 4.** W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w razie naruszenia z winy umyślnej obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 46

- 1.** W przypadku ubezpieczenia mienia ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 3 dni roboczych od jego zajścia.
- 2.** W przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, najpóźniej w terminie 14 dni od dnia jego zajścia lub powzięcia o nim wiadomości.
- 3.** W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2, obciążają także ubezpieczonego, chyba że ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
- 4.** W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2, PZU może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
- 5.** Skutki braku zawiadomienia PZU o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU w terminach, o którym mowa w ust. 1 i 2, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

§ 47

- 1.** W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony obowiązany jest:
  - 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej

- rozmiarów, między innymi wezwać straż pożarną oraz zawiadomić policję, o ile zachodzi taka potrzeba, w szczególności w przypadku kradzieży z włamaniem albo rabunku;
- 2) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić PZU pomocy dostarczając informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.
  2. Jeżeli ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkodę powstałą z tego powodu.
  3. PZU obowiązany jest w granicach sumy ubezpieczenia bądź sumy gwarancyjnej zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli środki te były celowe chociażby okazały się bezskuteczne. Jeżeli przedmiotowe koszty poniesione zostały na polecenie PZU, to zwracane są one w pełnej wysokości.
  4. Każdorazowa wypłata kosztów wynikłych z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej, o wypłaconą kwotę.

§ 48

1. W przypadku powstania szkody w ubezpieczonym mieniu ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany ponadto jest :
  - 1) niezwłocznie zawiadomić policję o każdym wypadku pożaru w ubezpieczonym mieniu, wypadku drogowym środka transportu, a także o każdej szkodzie powstałej wskutek przestępstwa (rabunku, kradzieży z włamaniem, kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu);
  - 2) pozostawić uszkodzone mienie bez dokonywania w nim zmian do czasu przeprowadzenia oględzin przez przedstawiciela PZU, chyba że dokonanie zmian jest uzasadnione koniecznością zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody albo PZU nie przeprowadził oględzin w terminie uzgodnionym z ubezpieczającym lub ubezpieczonym;
  - 3) udzielić przedstawicielowi PZU pomocy i wyjaśnień w uzyskaniu informacji dotyczących okoliczności zajścia wypadku ubezpieczeniowego, przyczyn powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru;
  - 4) sporządzić i przedstawić PZU w uzgodnionym terminie i formie rachunek szkody tj. zestawienie dotyczące przedmiotu, rozmiaru, przyczyny i wysokości szkody, wraz z dokumentacją źródłową, stanowiącą podstawę sporządzenia rachunku szkody;
  - 5) w razie utraty lub uszkodzenia mienia w transporcie:
    - a) zażądać od przewoźnika, lub spedytora sporządzenia protokołu o stanie przesyłki zgodnie z przepisami o przewozie przesyłek oraz w miarę możliwości wziąć udział w jego sporządzeniu; w razie odmowy przewoźnika lub spedytora sporządzenia takiego protokołu albo w razie przewozu ubezpieczonego mienia transportem własnym – sporządzić komisyjny protokół szkody,
    - b) zażądać od kierowcy sporządzenia pisemnego oświadczenia o powstaniu szkody uwzględniającego okoliczności powstania szkody,
    - c) dostarczyć PZU w terminie 14 dni od daty zgłoszenia szkody następujące dokumenty:
      - protokół o stanie przesyłki lub komisyjny protokół szkody, o których mowa w lit. a,
      - pisemne oświadczenie kierowcy, o którym mowa w lit. b,
      - list przewozowy lub inny dokument potwierdzający transport,
      - rachunek zakupu mienia (fakturę) albo kalkulację kosztów wytworzenia tego mienia,
      - zawiadomienie złożone policji, o którym mowa w pkt 1.
2. W przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest ponadto:
  - 1) niezwłocznie, najpóźniej w terminie 7 dni zawiadomić PZU o wystąpieniu poszkodowanego przeciwko ubezpieczonemu z roszczeniem o odszkodowanie;
  - 2) w razie wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w pkt 1, na drogę sądową niezwłocznie, najpóźniej w terminie 7 dni od otrzymania pozwu, zawiadomić o tym PZU;
  - 3) dostarczyć PZU orzeczenie sądu w terminie umożliwiających zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego;

- 4) w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego do podjęcia aktywnej współpracy z PZU w celu wyjaśnienia wszelkich okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia jej rozmiaru.
3. W przypadku ubezpieczenia assistance, w celu skorzystania ze świadczeń określonych w OWU, ubezpieczony (lub osoba działająca w jego imieniu) powinien przed podjęciem działań we własnym zakresie niezwłocznie zawiadomić telefonicznie o wypadku ubezpieczeniowym PZU Pomoc, którego numer telefonu wskazany jest na polisie i podać następujące informacje:
  - 1) imię i nazwisko ubezpieczonego albo nazwę ubezpieczonego oraz adres miejsca ubezpieczenia;
  - 2) numer telefonu, pod którym PZU Pomoc może skontaktować się z ubezpieczonym lub osobą działającą w jego imieniu;
  - 3) opis wypadku i rodzaj potrzebnej pomocy.
4. W przypadku ubezpieczenia assistance, jeżeli ubezpieczony (lub osoba działająca w jego imieniu) z przyczyn od siebie niezależnych nie mógł skontaktować się telefonicznie z PZU Pomoc w sposób wskazany w ust. 3, i we własnym zakresie zorganizował i pokrył koszty usług assistance określonych w § 36, powinien poinformować o tym fakcie PZU w terminie 7 dni od dnia, w którym skontaktowanie się z PZU Pomoc stało się możliwe, i wówczas PZU zwraca ww. koszty usług assistance na podstawie przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentów potwierdzających fakt zajścia wypadku ubezpieczeniowego i poniesienia tych kosztów.
5. W razie naruszenia w winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku powiadomienia o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym w terminie, określonym w ust. 4, PZU może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie to uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
6. Skutki braku zawiadomienia PZU o zdarzeniu ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU w terminie, o którym mowa w ust. 4, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
7. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 4, następuje na podstawie rachunków i dowodów ich zapłaty do wysokości rzeczywistych poniesionych kosztów, maksymalnie jednak do kwoty limitu odpowiedzialności ustalonego w OWU dla danej usługi assistance, a jeżeli limit ten nie został ustalony – maksymalnie do kwoty odpowiadającej średniej cenie wykonania tego typu usługi na terenie miejscowości, w której usługa ta została wykonana.

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE PZU

§ 49

PZU jest zobowiązany:

- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
- 2) jeżeli w terminach określonych w § 54 ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie:
  - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 – o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;

- 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
  - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie – wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
- 4) do udostępnienia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU;
- 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
- 6) na żądanie ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
- 7) na żądanie ubezpieczającego lub ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.
- 10) dla nakładów adaptacyjnych – według kosztów niezbędnych do przywrócenia stanu przed szkodą tj. wg cen zakupu albo zgodnie z kosztorysem;
- 11) dla wymiennych nośników danych – według kosztów wymiany lub cen zakupu tych nośników;
- 12) dla danych na wymiennych nośnikach – według kosztów niezbędnych do odzyskania bądź odtworzenia utraconych danych;
- 13) dla szyb i innych przedmiotów ubezpieczonych od stłuczenia (rozbięcia) – według udokumentowanej wartości uszkodzonego przedmiotu, a w razie braku możliwości udokumentowania – według przeciętnej wartości uszkodzonego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju i gatunku, ustalonej na podstawie cen detalicznych, albo w razie naprawy – według kosztów naprawy ustalonych stosownie do zakresu rzeczywistych uszkodzeń na podstawie przeciętnych cen zakładów usługowych (dokonanie naprawy we własnym zakresie) bądź według kosztów naprawy udokumentowanych rachunkiem naprawy (dokonanie naprawy przez firmę zewnętrzną);
- 14) dla mienia w transporcie:
  - a) w razie utraty lub całkowitego zniszczenia mienia, że z uwagi na jego właściwości nie nadaje się ono do naprawy (naprawa uszkodzonego mienia jest niewykonalna lub ekonomicznie nieuzasadniona, co oznacza, że koszt naprawy, ustalony według przeciętnych cen towarów i usług, jest wyższy niż przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia) – według wartości utraconego, zniszczonego lub uszkodzonego mienia ustalonej w fakturze lub według wartości rzeczywistej lub według wartości wytworzenia (w zależności od tego, jaką podstawę określenia sumy ubezpieczenia przyjęto w umowie ubezpieczenia),
  - b) w razie uszkodzenia mienia, które nadaje się do naprawy (naprawa uszkodzonego mienia jest wykonalna i ekonomicznie uzasadniona, co oznacza, że koszt naprawy, ustalony według przeciętnych cen towarów i usług, jest niższy niż przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia) – według udokumentowanego kosztu naprawy,
  - c) w razie uszkodzenia mienia w stopniu kwalifikującym do dalszej sprzedaży, lecz po obniżonych cenach – według różnicy pomiędzy wartością uszkodzonego mienia ustaloną w fakturze lub według wartości rzeczywistej lub według wartości wytworzenia (w zależności od tego, jaką podstawę określenia sumy ubezpieczenia przyjęto w umowie ubezpieczenia), a ceną uzyskaną ze sprzedaży w drodze przeceny.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY

§ 50

1. Wysokość szkody ustalana jest na podstawie cen z dnia powstania szkody:
  - 1) dla budynków, budowli, lokali, obiektów małej architektury, maszyn, urządzeń i wyposażenia, w tym sprzętu elektronicznego, przy ubezpieczeniu w wartości odtworzeniowej albo księgowej brutto – według wartości odtworzeniowej;
  - 2) dla mienia, o którym mowa w pkt 1, przy ubezpieczeniu według wartości rzeczywistej – według wartości rzeczywistej;
  - 3) dla niskocennych składników majątku – według wartości odtworzeniowej;
  - 4) dla środków obrotowych – według kosztów ich zakupu albo kosztów wytworzenia zgodnie z kalkulacją tych kosztów;
  - 5) dla mienia osób trzecich – według wartości rzeczywistej bądź według kosztów naprawy uszkodzonego mienia według cen zakupu bądź kalkulacji kosztów, powiększonych o udowodnioną wartość nakładów poniesionych przez ubezpieczonego, a w przypadku sprzedaży komisowej – bez prowizji komisowej;
  - 6) dla mienia najmowanego – na zasadach określonych w pkt 1 albo 2 w zależności od tego, według jakiej wartości została ustalona suma ubezpieczenia;
  - 7) dla mienia osobistego pracowników – według cen jego zakupu albo według kosztorysu naprawy uszkodzonego mienia;
  - 8) dla wartości pieniężnych:
    - a) krajowych i zagranicznych znaków pieniężnych (gotówki) – według jej wartości nominalnej, przy czym wartość waluty obcej przelicza się na złote według średniego kursu NBP z dnia powstania szkody,
    - b) dokumentów zastępujących w obrocie gotówkę – w osiągalnej cenie sprzedaży,
    - c) złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych, pereł, bursztynu, a także platyny i metali z grupy platynowców – według kosztów ich zakupu albo wytworzenia udokumentowanych kalkulacją tych kosztów;
  - 9) dla zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń lokalu – według kosztów naprawy;
2. Przy ustalaniu wysokości szkody w odniesieniu do maszyn, urządzeń i wyposażenia uwzględnia się, jeżeli występują, koszty transportu, demontażu i montażu według cen ich poniesienia oraz cło i inne tego typu koszty.
3. Przy ustalaniu wysokości szkody dokumentuje się:
  - 1) koszty odbudowy, remontu, naprawy, wymiany, zakupu oraz koszty wymienione w ust. 2 – fakturą albo rachunkiem wraz z kosztorysem lub kalkulacją;
  - 2) koszty wytworzenia – kalkulacją kosztów wytworzenia;
  - 3) koszty odzyskania bądź odtworzenia danych – fakturą albo rachunkiem, a w przypadku odtworzenia lub odzyskania danych dokonanych we własnym zakresie – w inny sposób potwierdzający poniesienie tych kosztów (np. wynagrodzenie za pracę w godzinach, wynagrodzenie dla zatrudnionego dodatkowo personelu).
4. Przedłożone faktury albo rachunki, kalkulacje, kosztorysy dotyczące naprawy lub wymiany ubezpieczonego mienia PZU weryfikuje w zakresie zgodności ze stanem faktycznym: wysokość poniesionych kosztów dotyczących zakresu robót i użytych materiałów, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia ubezpieczonego budynku, budowli lub lokalu, takich samych albo najbardziej zbliżonych parametrów technicznych maszyn, urządzeń i wyposażenia lub sprzętu elektronicznego.
5. Równowartość w złotych sum ubezpieczenia, limitów odpowiedzialności PZU lub franszysy wyrażonych w walutach obcych, ustala się według średniego kursu NBP z dnia powstania szkody.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 51

1. W ubezpieczeniach, o których mowa w § 1 ust. 3 z wyłączeniem ubezpieczeń, o których mowa w pkt 3 i 6, wysokość odszkodowania ustala się w granicach sumy ubezpieczenia lub limitów odpowiedzialności PZU ustalonych dla danego mienia w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, ustalonemu zgodnie z zasadami określonymi w § 50 oraz w ust. 2–15.
2. Wysokość odszkodowania:
  - 1) nie obejmuje marży naliczonej przez ubezpieczonego oraz wartości ubytków w granicach obowiązujących norm;
  - 2) pomniejszona jest o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży;
  - 3) powiększona jest o udokumentowane przez ubezpieczonego koszty określone w § 5, § 10, § 15, § 27, § 32 i § 47 ust. 3.
3. Odszkodowanie nie uwzględnia:
  - 1) wartości naukowej, zabytkowej, kolekcjonerskiej, artystycznej lub pamiątkowej;
  - 2) zwiększonych kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą;
  - 3) kosztów wszelkich modernizacji lub ulepszeń przedmiotu szkody;
  - 4) kosztów konserwacji przedmiotu szkody;
  - 5) kosztów poniesionych na odkażenie pozostałości po szkodzie, usunięciu zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów, z zastrzeżeniem § 4 ust. 4 pkt 2.
4. W przypadku ubezpieczenia mienia według wartości odtworzeniowej, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi wartość odtworzenia pod warunkiem przystąpienia – nie później niż w terminie 12 miesięcy od daty powstania szkody – do odbudowy, remontu, naprawienia lub ponownego wytworzenia mienia i faktycznego poniesienia przez ubezpieczonego kosztów z tego tytułu albo zakupu nowego mienia. Jeżeli ubezpieczony zrezygnuje z zakupu nowego mienia albo odstąpi od odbudowy, remontu, naprawienia lub ponownego wytworzenia mienia, o czym ma obowiązek powiadomić PZU, odszkodowanie zostanie wypłacone w kwocie odpowiadającej wartości rzeczywiściej. Jeżeli ubezpieczony przedmiot nie jest ani naprawiany (po szkodzie częściowej) ani wymieniany (po szkodzie całkowitej) bądź jeśli części zapasowe produkowane seryjnie nie są już dostępne (przedmioty przestarzałe), odszkodowanie zostanie wypłacone w kwocie odpowiadającej wartości rzeczywiściej przedmiotu ubezpieczenia na dzień powstania szkody.
5. Jeżeli odbudowa, remont, naprawa albo ponowne wytworzenie jest wykonywane:
  - 1) we własnym zakresie przez ubezpieczonego, PZU zwraca udokumentowane koszty materiałów niezbędnych do wykonania odbudowy, remontu, naprawy albo ponownego wytworzenia, niezbędne koszty robocizny oraz uzasadnioną kwotę na pokrycie kosztów ogólnych; suma tych kosztów nie powinna być wyższa od średniego kosztu, jaki byłby poniesiony w przypadku gdyby czynności dokonywane były przez firmę zewnętrzną; PZU weryfikuje przedstawione koszty do średnich cen osiągalnych na rynku;
  - 2) przez firmę zewnętrzną i ich koszt jest wyższy o co najmniej 10% od kosztów naprawienia szkody ustalonych przez PZU na podstawie cen funkcjonujących na rynku usług oferowanych przez inne firmy zewnętrzne, PZU ustali odszkodowanie z uwzględnieniem cen usług tych innych firm zewnętrznych, chyba że zatrudnienie danej firmy zewnętrznej było warunkiem koniecznym w celu zachowania (remont, naprawa) lub nabycia (odbudowa, wymiana) przez ubezpieczonego uprawnień z gwarancji lub rekojmi dotyczącej tego mienia.
6. W przypadku szyb i innych przedmiotów ubezpieczonych od stłuczenia odszkodowanie obejmuje także następujące koszty:
  - 1) demontażu i montażu uszkodzonego przedmiotu z uwzględnieniem kosztów ustawienia rusztowań wraz z kosztami transportu;
  - 2) wykonania napisów reklamowych i informacyjnych oraz ozdób znajdujących się na ubezpieczonych przedmiotach w związku z ich stłuczeniem i (rozbiem);
  - 3) pokrycia oszkleń folią przeciwsłoneczną, przeciwwłamaniową lub inną.
7. Wysokość odszkodowania za mienie osobiste pracownika ustala się w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody do wysokości nie przekraczającej kwoty zadeklarowanej wartości mienia na jednego pracownika.
8. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnia się rachunek szkody, o którym mowa w § 48 ust. 1 pkt 4, oraz okoliczności powstania szkody i stan faktyczny. Jeżeli rozmiar szkody podany przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego w rachunku szkody w istotny sposób różni się od ustaleń dokonanych przez PZU, podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi stwierdzony stan faktyczny.
9. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa wartość rzeczywiściej lub odtworzeniową ubezpieczonego mienia (nadubezpieczenie), PZU odpowiada tylko do rzeczywiściej lub odtworzeniowej wartości przedmiotu szkody.
10. Jeżeli suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość mienia w dniu powstania szkody (nieodubezpieczenie):
  - 1) w przypadku szkody częściowej – odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje zadeklarowana suma ubezpieczenia do wartości tego mienia w dniu powstania szkody; w takim samym stosunku zmniejszane są koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie oraz koszty odtworzenia dokumentacji;
  - 2) w przypadku szkody całkowitej – odszkodowanie wypłaca się do wysokości sumy ubezpieczenia mienia będącego przedmiotem szkody lub określonych w umowie ubezpieczenia limitów odpowiedzialności PZU.
11. W celu ustalenia czy występuje nieodubezpieczenie, poprawność zadeklarowanych sum ubezpieczenia będzie weryfikowana z uwzględnieniem zasad, o których mowa w ust. 10, oddzielnie dla poszczególnych pojedynczych składników mienia lub kategorii mienia, o których mowa w § 7 ust. 2, § 12 ust. 2 i § 29 ust. 3. W przypadku braku możliwości ustalenia sum ubezpieczenia dla poszczególnych pojedynczych składników mienia w ramach danej kategorii mienia, sumy ubezpieczenia odnoszą się do kategorii mienia.
12. Obniżenie wysokości odszkodowania, o którym mowa w ust. 10 pkt 1, nie ma zastosowania:
  - 1) w ubezpieczeniach na pierwsze ryzyko, z zastrzeżeniem ust. 13;
  - 2) jeżeli rozmiar szkody nie przekracza 20% sumy ubezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia;
  - 3) jeżeli wartość przedmiotu ubezpieczenia w dniu szkody nie przekracza 120% sumy ubezpieczenia tego przedmiotu.
13. W odniesieniu do ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargu) w przypadku, gdy określona przez ubezpieczającego suma ubezpieczenia jest niższa od wartości mienia przewozonego jednym środkiem transportu w dniu szkody, przy uwzględnieniu rodzaju zadeklarowanej wartości będącej podstawą do ustalenia sumy ubezpieczenia (nieodubezpieczenie), odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje zadeklarowana suma ubezpieczenia do wartości mienia przewozonego jednym środkiem transportu w dniu szkody.
14. Odszkodowanie wypłacane jest z uwzględnieniem podlimitów lub limitów odpowiedzialności oraz franszyz redukcyjnych ustalonych w umowie ubezpieczenia albo w klauzulach dodatkowych.
15. W przypadku szkód, do których mogą mieć zastosowanie co najmniej dwa różne podlimity lub limity odpowiedzialności, odszkodowanie wypłacane jest w granicach najniższego podlimitu lub limitu.
16. W przypadku szkód, do których mogą mieć zastosowanie co najmniej dwie różne franszyzy redukcyjne, odszkodowanie wypłacane jest z uwzględnieniem wyższej z nich.
17. Jeżeli w umowie ubezpieczenia nie ustalono franszyzy redukcyjnej dla określonej klauzuli dodatkowej, odszkodowanie za szkody z zakresu ubezpieczenia objętego tą klauzulą wypłacane jest bez pomniejszania odszkodowania o wartość franszyzy.
18. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej zaspokojenie lub uznanie przez ubezpieczonego roszczenia odszkodowawczego,

skierowanego przeciwko niemu przez poszkodowanego, nie wyluże skutków prawnych względem PZU, jeżeli PZU nie wyraził na to uprzedniej zgody.

PLATNICZY PODATKU VAT

§ 52

Jeżeli ubezpieczony jest uprawniony do odliczenia podatku od towarów i usług VAT, naliczanego przy nabyciu mienia stanowiącego przedmiot ubezpieczenia, to wartości będące podstawą ustalenia sumy ubezpieczenia, wysokości szkody, wysokości odszkodowania dla tego mienia nie uwzględniają tego podatku.

POSTĘPOWANIE W RAZIE POWOŁANIA RZECZOZNAWCÓW

§ 53

1. Ubezpieczony lub PZU mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyny lub wysokości szkody.
2. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców ubezpieczony i PZU mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego wyda opinie.
3. Każda z osób, o których mowa w ust. 1, ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołała. Koszty rzeczoznawcy opiniującego ponoszą ubezpieczony oraz PZU po połowie, jeżeli strony nie umówiły się inaczej.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 54

1. PZU wypłaca odszkodowanie lub świadczenie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU albo wysokości odszkodowania lub świadczenia okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia PZU wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. Jeżeli tytułem odszkodowania z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU zaspokaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
  - 1) świadczenia jednorazowe;
  - 2) renty czasowe;
  - 3) renty dożywotnie.
4. Jeżeli po wypłacie odszkodowania ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, zobowiązany jest zwrócić niezwłocznie PZU odszkodowanie wypłacone za te przedmioty albo zrzec się praw do tych przedmiotów na rzecz PZU. W razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrotowi na rzecz PZU podlega kwota odpowiadająca wartości przedmiotu w dniu odzyskania.
5. PZU wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

PRZEJŚCIE ROSZCZEŃ NA PZU

§ 55

1. Z dniem wypłaty przez PZU odszkodowania roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU do wysokości zapłaconego odszkodowania, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3. Jeżeli PZU pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługujące co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU.
2. Nie przechodzą na PZU roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony, będący osobą fizyczną, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Jeżeli ubezpieczony bez zgody PZU zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je

ograniczył, PZU może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłaceniu przez PZU odszkodowania, wówczas PZU może zażądać od ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

PODWÓJNE UBEZPIECZENIE

§ 56

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, ubezpieczony nie może żądać świadczenia przynoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty świadczenia w części przynoszącej wysokość szkody ubezpieczony może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym postanowieniu, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

WŁAŚCIWOŚĆ SĄDU

§ 57

1. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia może być wytoczone według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 58

1. Reklamację, skargę lub zażalenie składa się w każdej jednostce PZU SA obsługującej klienta.
2. Reklamacja, skarga lub zażalenie mogą być złożone w formie:
  - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
  - 2) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801 102 102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w ust. 1;
  - 3) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
3. PZU rozpatruje reklamację, skargę lub zażalenie i udziela na nie odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 3, PZU przekazuje osobie, która złożyła reklamację, skargę lub zażalenie informację, w której:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji, skargi lub zażalenia.
5. Odpowiedź PZU na reklamację, skargę lub zażalenie zostanie dostarczona osobie, która je złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, z tym że odpowiedź

można dostarczyć pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek osoby, która złożyła tę reklamację, skargę lub zażalenie.

6. Osobie fizycznej, która złożyła reklamację przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
  - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
7. Reklamacje, skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU, które są właściwe ze względu na przedmiot sprawy.
8. Reklamacje uregulowane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym oraz w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
9. PZU przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów.
10. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.
11. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. W przypadku umowy direct, gdzie oferta została wysłana drogą elektroniczną i do zawarcia umowy ubezpieczenia doszło drogą elektroniczną, konsument ma prawo skorzystać z pozasądowego sposobu rozstrzygnięcia sporów i złożyć skargę za pośrednictwem platformy internetowej systemu rozstrzygnięcia sporów (Platforma ODR) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. – adres: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z PZU jest następujący: reklamacje@pzu.pl.
13. PZU podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
14. W sprawach nieuregulowanych w OWU mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
15. Językiem stosowanym przez PZU w relacjach z konsumentem jest język polski.

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO OWU – KLAUZULE DODATKOWE

Nazwa klauzuli	Rodzaj ubezpieczenia					
	mienia od ognia i innych żywiołów	mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	szyb i innych przedmiotów od stłuczenia	sprzętu elektronicznego	mienia w transporcie krajowym (cargo)	odpowiedzialności cywilnej
Klauzule mające zastosowanie do ubezpieczenia mienia						
Klauzula przepięć	✓					
Klauzula rozmrożenia	✓					
Klauzula dewastacji	✓	✓				
Klauzula graffiti	✓					
Klauzula aktów terroryzmu	✓			✓	✓	
Klauzula dodatkowych kosztów działalności gospodarczej	✓					
Klauzula stałych kosztów działalności gospodarczej	✓					
Klauzula drobnych prac remontowo-budowlanych	✓					
Klauzula kosztów odtworzenia dokumentacji	✓	✓				
Klauzula kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie	✓	✓	✓	✓	✓	
Klauzula miejsca ubezpieczenia (lokalizacji)	✓	✓		✓		
Klauzula ubezpieczenia nowych inwestycji	✓	✓		✓		
Klauzula zmiany fransyz redukcyjnych na integralne	✓	✓	✓			
Klauzula katastrofy budowlanej	✓					
Klauzula ubezpieczenia środków obrotowych i mienia osób trzecich na sumy zmienne	✓	✓				
Klauzula kosztów poszukiwania przyczyn szkody	✓					
Klauzula sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza miejscem ubezpieczenia				✓		
Klauzula sprzętu przenośnego zamontowanego w pojazdach samochodowych				✓		
Klauzula sprzętu poza terytorium RP				✓		
Klauzula sprzętu w okresie tymczasowego magazynowania				✓		
Klauzula zrzeczenia się prawa do regresu	✓			✓		
Klauzula urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego				✓		
Klauzula endoskopów				✓		
Klauzula strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych	✓			✓	✓	
Klauzula frachtu lotniczego z zagranicy				✓		
Klauzula kosztów dojazdów specjalistów / ekspertów z zagranicy				✓		
Klauzula załadunku i wyładunku					✓	

Klauzule mające zastosowanie do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej

Klauzula nr 1 – OC za szkody powstałe na terytorium państw Unii Europejskiej, Islandii, Norwegii i Szwajcarii					✓
Klauzula nr 2 – OC za szkody powstałe na terenie całego świata z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii					✓
Klauzula nr 3 – OC za szkody powstałe na terenie całego świata					✓
Klauzula nr 4 – OC przedsiębiorcy wykonującego usługi ochrony osób i mienia – ubezpieczenie nadwyżkowe					✓
Klauzula nr 5 – OC pracodawcy					✓
Klauzula nr 6 – OC z tytułu przedostania się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu					✓
Klauzula nr 7 – OC najemcy nieruchomości					✓
Klauzula nr 8 – OC najemcy ruchomości					✓
Klauzula nr 9 – OC za szkody w mieniu powierzonym w celu wykonania usługi					✓
Klauzula nr 10 – OC za szkody w mieniu przechowywanym					✓
Klauzula nr 11 – OC za szkody w przechowywanych pojazdach					✓
Klauzula nr 12 – OC za szkody wyrządzone ubezpieczonemu przez innego ubezpieczonego					✓
Klauzula nr 13 – OC za szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa do regresu					✓
Klauzula nr 15 – OC spedytora					✓
Klauzula nr 16 – OC organizatora imprez nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia					✓
Klauzula nr 16A – OC organizatora imprez nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, z włączeniem ogni sztucznych					✓
Klauzula nr 18 – OC za produkt					✓
Klauzula nr 19 – OC za szkody powstałe przez zmieszanie lub dalszą obróbkę wadliwych produktów					✓
Klauzula nr 20 – OC za szkody polegające na pokryciu kosztów demontażu wadliwych produktów					✓
Klauzula nr 21 – OC za szkody w rzeczach wyprodukowanych za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń					✓
Klauzula nr 23 – OC za szkody w rzeczach wniesionych do hotelu					✓
Klauzula nr 23A – OC za szkody w rzeczach wniesionych do hotelu, z włączeniem przechowania					✓
Klauzula nr 25 – OC za szkody powstałe wskutek wibracji					✓
Klauzula nr – 26 Rozszerzenie o szkody spowodowane działaniem materiałów wybuchowych lub fajerwerków					✓
Klauzula nr 27 – OC za szkody mające postać czystych strat finansowych					✓
Klauzula nr 63 – OC za szkody z tytułu zarządzania drogami					✓
Klauzula nr 63A – OC podmiotów świadczących usługi utrzymania dróg					✓
Klauzula nr 64 – OC z tytułu prowadzenia działalności pomocy drogowej lub autoholowania					✓
Klauzula nr 66 – Rozszerzenie zakresu o szkody spowodowane przeniesieniem chorób zakaźnych					✓

KLAUZULE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO UBEZPIECZENIA MIENIA

KLAUZULA PRZEPIĘĆ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) w odniesieniu do elektrycznych oraz elektronicznych maszyn, urządzeń i instalacji oraz niskocennych składników majątku rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody powstałe wskutek przepięcia w rozumieniu postanowień § 2 pkt 62 OWU oraz koszty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 OWU;
- 2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu;
- 3) ustalony w umowie ubezpieczenia limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 4) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
- 5) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania i kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia;
- 6) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody powstałe:
  - a) w licznikach oraz miernikach,
  - b) w bezpiecznikach, wkładkach topikowych bezpieczników elektrycznych, stycznikach, odgromnikach, żarówkach, grzejnikach, lampach,
  - c) w czasie naprawy oraz podczas prób dokonywanych na maszynach i urządzeniach, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi (ogłędzinami i przeglądami);
- 7) ubezpieczający jest zobowiązany przeprowadzać okresowe badania eksploatacyjne (ogłędziny i przeglądy) ubezpieczonych maszyn lub urządzeń, w tym instalacji elektrycznych oraz elektronicznych, a także zainstalowanych w nich zabezpieczeń przeciwprzepięciowych, stosownie do obowiązujących przepisów lub zaleceń producentów;
- 8) w razie naruszenia obowiązków, o których mowa w pkt 7 z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słusności.

KLAUZULA ROZMROŻENIA

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) w odniesieniu do mienia będącego przedmiotem ubezpieczenia (towaru) przechowywanego w urządzeniach chłodniczych w temperaturze 0°C (stopni Celsjusza) lub niższej, zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody powstałe wskutek rozmrożenia w rozumieniu postanowień § 2 pkt 66 OWU;
- 2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu, który nie może być wyższy od sumy ubezpieczenia środków obrotowych;
- 3) limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 4) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
- 5) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania oraz kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia

następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia;

- 6) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody powstałe wskutek:
  - a) niewłaściwego przechowywania towarów,
  - b) mechanicznego uszkodzenia opakowań towarów.

KLAUZULA DEWASTACJI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz dla ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniami i rabunku, co następuje:

- 1) rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów o szkody powstałe wskutek dewastacji w rozumieniu postanowień § 2 pkt 9 OWU oraz o koszty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 OWU, w odniesieniu do mienia wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. a–h, pkt 2 i 3 OWU, z zastrzeżeniem pkt 2 i 3;
- 2) mienie wymienione w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. e–h, pkt 2 i 3 OWU objęte jest ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli, jeżeli znajduje się wewnątrz budynku lub lokalu;
- 3) na podstawie niniejszej klauzuli ochroną ubezpieczeniową objęte są także urządzenia znajdujące się na zewnątrz budynków lub budowli, które są trwale przymocowane do budynku lub budowli: anteny, oświetlenie, markizy, szyldy, zadaszenia, urządzenia stanowiące osprzęt do różnych instalacji, klimatyzatory;
- 4) rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniami i rabunku o szkody powstałe wskutek dewastacji, w odniesieniu do znajdującego się wewnątrz budynku lub lokalu mienia wymienionego w § 8 ust. 1 pkt 1 lit. a–d i pkt 2 OWU, w rozumieniu postanowień § 2 pkt 9 OWU, oraz w odniesieniu do zwrotu kosztów wymienionych w § 10 ust. 1 pkt 2, w wysokości przekraczającej kwotę 1 000 PLN;
- 5) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU i limit ten obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 6) wysokość limitu odpowiedzialności PZU, o którym mowa w pkt 5, deklaruje ubezpieczający w uzgodnieniu z PZU, kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
- 7) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania oraz kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej;
- 8) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody:
  - a) polegające na uszkodzeniu ubezpieczonego mienia w wyniku graffiti,
  - b) w obiektach opuszczonych lub niewykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej przez okres dłuższy niż 60 dni,
  - c) polegające na stłuczeniu przedmiotów, o których mowa w § 13 ust. 1 OWU.

KLAUZULA GRAFFITI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w ubezpieczonym mieniu: budynkach, budowlach i obiektach małej architektury, powstałe wskutek graffiti w rozumieniu postanowień § 2 pkt 18 OWU;
- 2) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody:
  - a) w obiektach budowlanych opuszczonych lub niewykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej przez okres dłuższy niż 60 dni,

- b) w obiektach budowlanych przeznaczonych do rozbiórki;
- 3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, przy czym limit ten obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 4) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
- 5) limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania i kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniająca; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności PZU, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia;
- 6) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszję redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA AKTÓW TERRORYZMU

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody będące następstwem aktów terroryzmu w rozumieniu postanowień § 2 pkt 1 OWU oraz akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tym ryzykiem;
- 2) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody spowodowane przez konfiskatę lub zniszczenie z nakazu rządu lub organu władzy publicznej;
- 3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU ustalonego:
  - a) wspólnie dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz ubezpieczenia sprzętu elektronicznego,
  - b) odrębnie dla ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo);
- 4) limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 5) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
- 6) limity odpowiedzialności PZU ulegają pomniejszeniu o kwotę każdego wypłaconego odszkodowania oraz kosztów, z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość każdego limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniająca; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności PZU podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA DODATKOWYCH KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU zobowiązuje się do zwrotu dodatkowych kosztów, o których mowa w pkt 3, powstałych w związku z zakłóceniem lub przerwą w prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej, poniesionych przez ubezpieczonego w celu kontynuowania działalności gospodarczej, będących następstwem szkody w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność na podstawie § 4 ust. 2, 3 i 4 OWU, z zastrzeżeniem pkt 2;
- 2) PZU zwraca niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty poniesione przez ubezpieczonego w celu kontynuowania działalności gospodarczej, w okresie od powstania szkody w ubezpieczonym mieniu do czasu przywrócenia technicznej gotowości przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności gospodarczej w poprzednim zakresie i miejscu z zastrzeżeniem,

że PZU pokrywa dodatkowe koszty, które zostały poniesione w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia powstania szkody (tzw. okres ponoszenia kosztów);

- 3) dodatkowymi kosztami, których ponoszenie jest konieczne w związku z zakłóceniem lub przerwą w prowadzonej działalności gospodarczej, są:
  - a) koszty przeniesienia ubezpieczonego mienia do innej lokalizacji,
  - b) koszty użytkowania obcych pomieszczeń (lokali), budynków i działek,
  - c) koszty użytkowania zastępczych maszyn i urządzeń,
  - d) dodatkowe koszty pracy związane z przywróceniem działalności gospodarczej tj. godziny nadliczbowe, dodatki za pracę w nocy, niedziele i święta, koszty zatrudnienia dodatkowych pracowników,
  - e) koszty poinformowania klientów o lokalizacji nowego lub zastępczego lokalu w sposób wyczerpująco przyjęty;
- 4) dodatkowe koszty, o których mowa w pkt 3, powinny być udokumentowane fakturami lub w inny sposób;
- 5) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszję redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia;
- 6) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, przy czym limit ten obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 7) wysokość limitu odpowiedzialności deklaruje ubezpieczający i powinien on odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych dodatkowych kosztów;
- 8) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniająca; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności PZU, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia;
- 9) ubezpieczony zobowiązuje się do prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa: ustawą o rachunkowości i przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie tej ustawy, oraz zobowiązuje się przechowywać i chronić dokumentację finansową w taki sposób, aby nie mogła ona ulec zniszczeniu albo utracie;
- 10) PZU nie ponosi odpowiedzialności za dodatkowe koszty, o których mowa w pkt 3, spowodowane:
  - a) decyzją właściwych władz lub organów administracji publicznej, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez ubezpieczonego,
  - b) brakiem wystarczających środków finansowych ubezpieczonego niezbędnych do odbudowy lub odtworzenia zniszczonego mienia w jak najszybszym trybie, także w przypadku gdy brak ten wynika z wysokości uzyskanej kwoty odszkodowania lub niedobudzenia mienia w ramach umowy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów,
  - c) innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonego mienia,
  - d) nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtworzeniu dotkniętego szkodą mienia,
  - e) kosztami reklamy.

KLAUZULA STAŁYCH KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU zobowiązuje się zwrócić stałe koszty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej wymienione w pkt 2, których poniesienie przez ubezpieczonego było konieczne, powstałe w okresie przerwy obejmującej całą działalność gospodarczą prowadzoną przez ubezpieczonego, zwaną dalej „całkowitą przerwą”, będącą następstwem:

- a) wystąpienia szkody w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność na podstawie § 4 ust. 2, 3 i 4 OWU,
  - b) nieszczęśliwego wypadku – osoby posiadającej uprawnienia lub kwalifikacje do wykonywania określonych czynności zawodowych, której nieobecność powoduje całkowitą przerwę w prowadzonej działalności gospodarczej – za który PZU ponosi odpowiedzialność na podstawie innej umowy ubezpieczenia zawartej z PZU;
- 2) stałymi kosztami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej, o których mowa w pkt 1, są:
    - a) koszty wynagrodzeń pracowników,
    - b) obciążenia wynagrodzeń pracowników, o których mowa w lit. a, obejmujące m.in. składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
    - c) odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
    - d) opłaty za korzystanie z dotychczas użytkowanych (tj. bezpośrednio przed wystąpieniem przerwy) pomieszczeń, budynków, działek, służących do prowadzenia działalności gospodarczej,
    - e) stałe opłaty wynikające z zawartych umów o dostawę: energii elektrycznej, centralnego ogrzewania, gazu, wody oraz koszty abonamentów usług telekomunikacyjnych,
    - f) koszty korzystania z dotychczas użytkowanych (tj. bezpośrednio przed wystąpieniem przerwy) maszyn i urządzeń,
    - g) inne niż określone w lit. a–e koszty, ponoszone na podstawie umów cywilno-prawnych, określone w umowie ubezpieczenia i włączone do umowy ubezpieczenia za zgodą PZU;
  - 3) w ramach niniejszej klauzuli PZU nie pokrywa kosztów przeznaczonych na:
    - a) zakup surowców, materiałów pomocniczych,
    - b) zapłatę kar pieniężnych, grzywnien lub odszkodowań;
  - 4) w przypadku całkowitej przerwy spowodowanej wystąpieniem szkody, o której mowa w pkt 1 lit. a, PZU zwraca stałe koszty, o których mowa w pkt 2, przypadające za okres całkowitej przerwy, liczony nie wcześniej niż od dnia wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego do dnia wznowienia działalności gospodarczej, jednakże nie krótszy niż 6 kolejnych dni i nie dłuższy niż 2 miesiące, z zastrzeżeniem pkt 5;
  - 5) za dzień wznowienia działalności gospodarczej przyjmuje się dzień, w którym podjęto działalność w zakresie, w jakim prowadzona była przed wystąpieniem całkowitej przerwy;
  - 6) w przypadku całkowitej przerwy spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, PZU zwraca stałe koszty, o których mowa w pkt 2, przypadające za okres całkowitej przerwy, liczony od pierwszego dnia niezdolności do pracy potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim do dnia wznowienia działalności gospodarczej, jednakże nie krótszy niż 31 dni i nie dłuższy niż 3 miesiące, z zastrzeżeniem pkt 7;
  - 7) za dzień wznowienia działalności gospodarczej przyjmuje się następny dzień po ostatnim dniu niezdolności do pracy;
  - 8) jeżeli wskutek nieszczęśliwego wypadku osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, i orzeczonej przez lekarza jej trwałej niezdolności do pracy działalność gospodarcza nie będzie dalej prowadzona przez ubezpieczonego, PZU pokrywa stałe koszty, o których mowa w pkt 2, w okresie wypowiedzenia umów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, jednakże za okres nie dłuższy niż określony w pkt 6, liczony od pierwszego dnia niezdolności do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku;
  - 9) PZU nie ponosi odpowiedzialności za stałe koszty, o których mowa w pkt 2, ponoszone przez ubezpieczonego za okres całkowitej przerwy spowodowanej:
    - a) wystąpieniem szkody w ubezpieczonym mieniu przed rozpoczęciem ochrony ubezpieczeniowej z tytułu niniejszej klauzuli,
    - b) decyzją właściwych organów administracji publicznej, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez ubezpieczonego,
    - c) brakiem wystarczających środków finansowych ubezpieczonego niezbędnych do odbudowy lub odtworzenia zniszczonego mienia w jak najszybszym trybie, także w przypadku gdy brak ten wynika z wysokości uzyskanej kwoty odszkodowania lub niedoubezpieczenia mienia w ramach ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów,
    - d) innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonego mienia,
    - e) nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtwarzaniu mienia,
    - f) szkodami w środkach obrotowych tj. surowcach, materiałach w przerobie, półfabrykach, wyrobach gotowych, materiałach pomocniczych, opakowaniach, mieniu osób trzecich oraz w wartościach pieniężnych,
    - g) nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, zaistniałym w okresie ubezpieczenia na skutek:
      - stanu nietrzeźwości albo stanu po użyciu alkoholu, lub środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego,
      - samookaleczenia lub próby samobójczej albo samobójstwa,
      - wyczynowego lub amatorskiego uprawiania sportów motorowych lub motorowodnych, lotniczych (szybownictwa, baloniarstwa, spadochroniarstwa, lotniarstwa, paralotniarstwa, motolotniarstwa, pilotowania samolotów silnikowych), alpinizmu, speleologii, wspinaczki skalnej, trekkingu, raftingu i jego odmian, nurkowania przy użyciu specjalistycznego sprzętu, żeglarsstwa morskiego, kite surfing, jazdy na nartach lub snowboardzie poza oznakowanymi trasami zjazdowymi, skoków bungee oraz uczestniczenia w wyprawach do miejsc charakteryzujących się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi lub przyrodniczymi,
      - poddania się zabiegom o charakterze medycznym, jeżeli przeprowadzenie ich nie było związane z leczeniem następstwa nieszczęśliwego wypadku i nie zostało zlecone przez lekarza,
      - prowadzenia pojazdów bez uprawnień wymaganych prawem, chyba że nie miało to wpływu na zajęcie nieszczęśliwego wypadku,
      - popełnienia przestępstwa lub usiłowania jego popełnienia,
      - choroby zdiagnozowanej przed dniem rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej, która przyczyniła się do zaistnienia nieszczęśliwego wypadku;
  - 10) ponadto PZU nie ponosi odpowiedzialności za stałe koszty ponoszone przez ubezpieczonego w czasie całkowitej przerwy spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, powstałym przed dniem rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej z tytułu niniejszej klauzuli;
  - 11) PZU nie ponosi odpowiedzialności za stałe koszty ponoszone przez ubezpieczonego prowadzącego kancelarię prawną;
  - 12) przez kancelarię prawną, o której mowa w pkt 11, należy rozumieć:
    - a) kancelarię notarialną lub kancelarię prowadzoną w formie spółki z udziałem notariusza na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie,
    - b) kancelarię radcy prawnego lub kancelarię prowadzoną w formie spółki z udziałem radcy prawnego na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,
    - c) kancelarię adwokacką lub kancelarię prowadzoną w formie spółki z udziałem adwokata na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze;
  - 13) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU i limit ten obowiązuje na jedną i wszystkie całkowite przerwy zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
  - 14) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający i powinien on odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych stałych kosztów;

- 15) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu odpłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej;
- 16) wysokość zwracanych kosztów stałych ustala się na podstawie udokumentowanych kosztów powstałych w okresie trwania całkowitej przerwy;
- 17) w przypadku wystąpienia całkowitej przerwy ubezpieczony zobowiązany jest:
  - a) nie później niż w ciągu trzech dni roboczych od chwili wystąpienia całkowitej przerwy powiadomić o niej PZU,
  - b) powiadomić PZU o zakończeniu całkowitej przerwy, nie później niż w ciągu trzech dni roboczych od ostatniego dnia faktycznego zakończenia całkowitej przerwy,
  - c) udostępnić PZU dokumenty potwierdzające koszty stałe oraz inne dokumenty dotyczące okoliczności powstania całkowitej przerwy, a także udzielić niezbędnych wyjaśnień i pomocy w tym zakresie,
  - d) prowadzić dokumentację finansową zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przechowywać i chronić ją w taki sposób, aby nie mogła ona ulec zniszczeniu albo utracie,
  - e) umożliwić przedstawicielowi PZU dokonanie lustracji miejsca ubezpieczenia w celu ustalenia stanu faktycznego.

KLAUZULA DROBNYCH PRAC REMONTOWO-BUDOWLANYCH

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego lub na jego zlecenie w miejscu ubezpieczenia drobnych prac ziemnych i remontowo-budowlanych pod warunkiem, że prace te:
  - a) prowadzone są w obiektach oddanych do użytkowania i nie wymagają pozwolenia na budowę,
  - b) realizacja ich nie wiąże się z naruszeniem konstrukcji nośnej budynku, budowli lub konstrukcji dachu;
- 2) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody powstałe wskutek:
  - a) niewłaściwego zabezpieczenia mienia sąsiadującego przed skutkami prowadzonych prac remontowo-budowlanych,
  - b) przeprowadzenia prac niezgodnie z zasadami sztuki budowlanej, zastosowania wadliwych materiałów lub niewłaściwej technologii wykonawstwa,
  - c) awarii urządzeń lub instalacji spowodowanych wadliwym montażem,
  - d) dokonania rozruchu niezgodnie z instrukcją producenta lub dostawcy,
  - e) katastrofy budowlanej, przez którą należy rozumieć zawałenie się ubezpieczonego budynku, budowli lub obiektu małej architektury (zwanym dalej obiektem budowlanym) tj. samoistne, niezamierzone i gwałtowne zniszczenie całości obiektu budowlanego lub jego części niezależnie od przyczyny pierwotnej;
- 3) PZU ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w związku z prowadzeniem drobnych prac remontowo-budowlanych:
  - a) w mieniu będącym przedmiotem drobnych prac remontowo-budowlanych – do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu, który obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia; limit ten powinien uwzględniać wartość mienia będącego przedmiotem drobnych prac oraz koszt ich wykonania,
  - b) w pozostałym mieniu stanowiącym przedmiot ubezpieczenia – do sumy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów;
- 4) wysokość limitu odpowiedzialności PZU, o którym mowa w pkt 3 lit. a, deklaruje ubezpieczający kierując się prze-

widywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;

- 5) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania i kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności PZU odpłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA KOSZTÓW ODTWORZENIA DOKUMENTACJI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz dla ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniami i rabunku, co następuje:

- 1) PZU pokrywa do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności (ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia), uzasadnione i udokumentowane koszty odtworzenia dokumentacji, niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej, uszkodzonej, zniszczonej lub utraconej wskutek wystąpienia szkody w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów lub w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniami i rabunku;
- 2) do dokumentacji, o której mowa w pkt 1, zalicza się:
  - a) dokumenty urzędowe związane z prowadzoną działalnością lub posiadanym mieniem: zezwolenia na działalność, licencje, certyfikaty, koncesje, wypisy z ksiąg wieczystych, umowy cywilnoprawne,
  - b) księgi rachunkowe, faktury i rachunki,
  - c) dokumentację techniczną budynków i linii produkcyjnych;
- 3) dokumenty zawarte na elektronicznych nośnikach informacji mogą być objęte ubezpieczeniem pod warunkiem wykonywania przez ubezpieczonego przynajmniej raz w tygodniu kopii zapasowych, które powinny być przechowywane w zamkniętym pojemniku typu szafa ogniotrwala lub sejf w innej strefie pożarowej;
- 4) PZU pokrywa poniesione i udokumentowane koszty robocizny na odtworzenie dokumentacji, a w przypadku dokumentów zawartych na elektronicznych nośnikach informacji – koszty wprowadzenia danych z kopii zapasowych lub koszt ręcznego wprowadzenia danych z dokumentów źródłowych;
- 5) PZU na podstawie niniejszej klauzuli nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - a) powstałe w wyniku kradzieży z włamaniami w dokumentach znajdujących się w budynkach i lokalach nie spełniających wymogów w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, określonych w Załączniku nr 5 do OWU, o ile miało to wpływ na powstanie lub rozmiar szkody;
  - b) w dokumentach, których odtworzenie nie jest konieczne do prowadzenia dalszej działalności gospodarczej: notatki, protokoły, projekty umów, oferty, pisma wewnętrzne, pisma informacyjne do klientów, materiały reklamowe i wyćinki prasowe,
  - c) w dokumentach uszkodzonych w takim stopniu, że możliwe jest ich odczytanie lub w stopniu nie powodującym ich unieważnienia,
  - d) polegające na pokryciu kosztów zmian merytorycznych w dokumentach dokonanych wo wystąpieniu szkody;
- 6) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, przy czym limit ten obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 7) wysokość limitu odpowiedzialności PZU, o którym mowa w pkt 6, deklaruje ubezpieczający i powinien on odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych kosztów;
- 8) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego wypłaconego z tytułu niniejszej klauzuli odszkodowania; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość

tego limitu opłacając składkę uzupełniająca; w przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej.

KLAUZULA KOSZTÓW UPRZĄTNIĘCIA POZOSTAŁOŚCI PO SZKODZIE

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU pokrywa do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności (ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia), uzasadnione i udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, poniesione przez ubezpieczonego w związku ze szkodą, za którą PZU ponosi odpowiedzialność w ramach umowy ubezpieczenia;
- 2) za koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, o których mowa w pkt 1, uznaje się koszty rozbiórki, demontażu i wywozu kosztownych do użytku (odpadów), jak również koszty ich składowania lub utylizacji;
- 3) ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli nie są objęte koszty poniesione na odkażenie pozostałości po szkodzie, usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów;
- 4) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU:
  - a) wspólnie dla ubezpieczenia: mienia od ognia i innych żywiołów, mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, szyb i innych przedmiotów od stłuczenia oraz sprzętu elektronicznego,
  - b) odrębnego w ubezpieczeniu mienia w transporcie krajowym (cargo)
- 5) limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 6) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający i powinien odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych kosztów;
- 7) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego wypłaconego odszkodowania z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniająca; w przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA MIEJSCA UBEZPIECZENIA (LOKALIZACJI)

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) rozszerza się zakres ubezpieczenia o mienie znajdujące się w nowych lokalizacjach na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, których użytkowanie ubezpieczony rozpocznie w okresie ubezpieczenia, przy czym ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się od dnia przyjęcia danej lokalizacji przez ubezpieczonego do użytku (np. podpisania umowy najmu) pod warunkiem, że:
  - a) adresy lokalizacji wraz z wartością znajdującego się w nich mienia, zostaną podane do wiadomości PZU w ciągu 30 dni od dnia przyjęcia ich do użytku,
  - b) lokalizacje spełniają wymagania w odniesieniu do zabezpieczeń przeciwpożarowych i przeciwkradzieżowych określone w Załączniku nr 5 do OWU;
- 2) ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli nie jest objęte mienie:
  - a) w transporcie,
  - b) na wystawach, pokazach i targach,
  - c) stanowiące przedmiot prac remontowo-budowlanych;
- 3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 20% łącznej sumy ubezpieczenia

mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia w następujących ubezpieczeniach objętych niniejszą klauzulą, jednakże nie wyższego niż 10 mln PLN:

- a) ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów,
  - b) ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku,
  - c) ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego;
- 4) składka ubezpieczeniowa, za objęcie ochroną ubezpieczeniową mienia znajdującego się w każdej nowej lokalizacji, obliczana będzie za okres świadczonej ochrony ubezpieczeniowej, na podstawie taryfy składek mającej zastosowanie do umowy ubezpieczenia.

KLAUZULA UBEZPIECZENIA NOWYCH INWESTYCJI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) ochroną ubezpieczeniową obejmowane są nowe inwestycje, przez które należy rozumieć środki trwałe tj. budynki, budowle, lokale, maszyny, urządzenia i wyposażenie, obiekty małej architektury oraz sprzęt elektroniczny stacjonarny i przenośny – z dniem ich wpisu do rejestru środków trwałych lub udokumentowanego zakupu;
- 2) zgłaszanie do ubezpieczenia nowych inwestycji odbywa się w następujący sposób – do dnia 20 każdego miesiąca, ubezpieczający poinformuje PZU o nowych inwestycjach wpisanych do rejestru środków trwałych w miesiącu poprzednim;
- 3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 20% łącznej sumy ubezpieczenia mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, w następujących ubezpieczeniach objętych niniejszą klauzulą, jednakże nie wyższego niż 10 mln PLN:
  - a) ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów,
  - b) ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku,
  - c) ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego;
- 4) składka ubezpieczeniowa za objęcie ochroną ubezpieczeniową każdej nowej inwestycji zgłaszanej do ubezpieczenia obliczana będzie za okres świadczonej ochrony ubezpieczeniowej, na podstawie taryfy składek mającej zastosowanie do umowy ubezpieczenia.

KLAUZULA ZMIANY FRANSZYZY REDUKCYJNYCH NA INTEGRALNE

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że:

- 1) franszyzy redukcyjne wyrażone kwotowo, określone w OWU, mające zastosowanie w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów, mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku oraz szyb i innych przedmiotów od stłuczenia, zostają zastąpione fransyzami integralnymi w takiej samej wysokości, w jakiej zostały określone franszyzy redukcyjne;
- 2) w rozumieniu niniejszej klauzuli określenie franszyza integralna oznacza: wyłączenie odpowiedzialności PZU za szkody nie przekraczające ustalonej w umowie ubezpieczenia kwoty.

KLAUZULA KATASTROFY BUDOWLANEJ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek katastrofy budowlanej;
- 2) przez użyte w ust. 1 określenie katastrofa budowlana należy rozumieć zwałenie się ubezpieczonego budynku, budowli lub obiektu małej architektury (zwanych dalej obiektem budowlanym) tj. samoistne, niezamierzone i gwałtowne zniszczenie całości obiektu budowlanego lub jego części niezależnie od przyczynny pierwotnej;
- 3) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody w obiektach budowlanych:
  - a) których wiek przekracza 50 lat,

- b) nie posiadających odbioru końcowego robót dokonanego przez organ nadzoru budowlanego,
  - c) tymczasowych bądź dopuszczonych tymczasowo do użytkowania,
  - d) użytkowanych niezgodnie z przeznaczeniem,
  - e) powstałe wskutek przeprowadzenia drobnych prac remontowo-budowlanych, przez które należy rozumieć prace prowadzone w obiektach oddanych do użytkowania i nie wymagające pozwolenia na budowę, oraz których realizacja nie wiąże się z naruszeniem konstrukcji nośnej budynku, budowli lub konstrukcji dachu;
- 4) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU i limit ten obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 5) wysokość limitu odpowiedzialności deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
- 6) limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania i kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej;
- 7) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

różnicy w terminie 14 dni od dnia otrzymania od PZU rozliczenia;

- 5) w przypadku ubezpieczenia mienia osób trzecich składkę oblicza się i pobiera według zasad określonych w pkt 4; za stan zapasów (remanentów) z poszczególnych miesięcy przyjmuje się średnią arytmetyczną wartość ubezpieczonego mienia osób trzecich z danego miesiąca;
- 6) w ramach ubezpieczenia na sumy zmienne PZU ponosi odpowiedzialność do wartości środków obrotowych i mienia osób trzecich w dniu powstania szkody, nie wyższej jednak niż 120% sumy ubezpieczenia, o której mowa w pkt 3;
- 7) w ubezpieczeniu środków obrotowych i mienia osób trzecich na sumy zmienne nie ma zastosowania zasada proporcjonalnej redukcji odszkodowania.

KLAUZULA KOSZTÓW POSZUKIWANIA PRZYCZYŃ SZKODY

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU pokrywa do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności, uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione przez ubezpieczającego w związku z wystąpieniem szkody, dotyczące poszukiwania przyczyn szkody;
- 2) za koszty poszukiwania przyczyn szkody, o których mowa w pkt 1, uznaje się koszty wykonania czynności niezbędnych dla ustalenia elementów, których uszkodzenie bądź wada była bezpośrednią przyczyną powstania szkody, za którą PZU ponosi odpowiedzialność;
- 3) w przypadku ubezpieczenia od następstw szkód wodociagowych ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli nie są objęte koszty naprawy pieców, boilerów, podgrzewaczy i innych urządzeń połączonych z systemem rur instalacji wodno-kanalizacyjnej;
- 4) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU i limit ten obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 5) wysokość limitu odpowiedzialności, o którym mowa w pkt 4, deklaruje ubezpieczający i powinien on odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych kosztów;
- 6) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia, o którym mowa w niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej;
- 7) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA SPRZĘTU PRZENOŚNEGO, W TYM TELEFONEM KOMÓRKOWYCH, POZA MIEJSCEM UBEZPIECZENIA

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) zakres ubezpieczenia sprzętu elektronicznego, w tym telefonów komórkowych, zostaje rozszerzony o szkody w stosunku do przenośnego sprzętu elektronicznego, w tym telefonów komórkowych, użytkowanego w celach służbowych poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem pkt 2;
- 2) PZU obejmuje ubezpieczeniem szkody powstałe w wyniku kradzieży z włamaniem:
  - a) do pojazdu mechanicznego pod warunkiem, że:
    - przenośny sprzęt elektroniczny, w tym telefony komórkowe, pozostawiony w pojeździe jest niewidoczny z zewnątrz,
    - kradzież z włamaniem z pojazdu pozostawionego poza parkingiem strzeżonym lub poza zamkniętym garażem, miała miejsce pomiędzy godziną 6.00 a 22.00

KLAUZULA UBEZPIECZENIA ŚRODKÓW OBROTOWYCH LUB MIENIA OSÓB TRZECICH NA SUMY ZMIENNE

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU przyjmuje do ubezpieczenia środki obrotowe i mienie osób trzecich w systemie ubezpieczenia na sumy zmienne;
- 2) na sumy zmienne mogą być ubezpieczone środki obrotowe i mienie osób trzecich, o ile:
  - a) wartość tych kategorii mienia w okresie ubezpieczenia podlega zmianom,
  - b) średnia miesięczna wartość przynajmniej jednej z wymienionych kategorii mienia ustalona według stanów zapasów na ostatni dzień każdego miesiąca w roku poprzedzającym zawarcie umowy, wynosi co najmniej 300 000 PLN;
- 3) suma ubezpieczenia środków obrotowych lub mienia osób trzecich ubezpieczonego na sumy zmienne powinna odpowiadać przewidywanej w okresie ubezpieczenia maksymalnej dziennej ich wartości w miejscu ubezpieczenia; jeżeli ubezpieczone mienie znajduje się w różnych placówkach ubezpieczonego, suma ubezpieczenia powinna odpowiadać ogólnej wartości znajdującego się w nich mienia;
- 4) za ubezpieczenie środków obrotowych oblicza się i pobiera składkę według następujących zasad:
  - a) na początku okresu ubezpieczenia ubezpieczający opłaca składkę zaliczkową depozytową w wysokości 50% składki obliczonej od sumy ubezpieczenia określonej w pkt 3; składka depozytowa stanowi minimalną bezzwrotną składkę za ubezpieczenie;
  - b) składka ostateczna za cały okres ubezpieczenia zostaje rozliczona po upływie bieżącego okresu ubezpieczenia na podstawie średniej wartości środków obrotowych w okresie ubezpieczenia. W tym celu ubezpieczający lub ubezpieczony obowiązany jest najpóźniej w ciągu 30 dni po upływie bieżącego okresu ubezpieczenia podać PZU stany zapasów (remanentów) z poszczególnych miesięcy. Za stan zapasów (remanentów) z poszczególnych miesięcy przyjmuje się wartość księgową (koszty nabycia lub wytworzenia) ubezpieczonego mienia z ostatniego dnia danego miesiąca,
  - c) składkę ostateczną za ubezpieczenie stanowi iloczyn średniej arytmetycznej wartości stanów zapasów oraz stawki taryfowej,
  - d) PZU rozlicza składkę w ciągu 14 dni licząc od dnia otrzymania przez PZU danych, o których mowa w lit. b,
  - e) jeżeli składka ostateczna przekracza składkę zaliczkową ubezpieczający obowiązany jest do opłacenia powstałej

(ograniczenia czasowego nie stosuje się, gdy pojazd ze sprzętem znajduje się na parkingu strzeżonym lub w zamkniętym garażu),

- pojazd mechaniczny został prawidłowo zamknięty na wszystkie zamki i posiadał włączony sprawnie działający system alarmowy, w sytuacji gdy szkoda powstała w trakcie postoju,
  - pojazd mechaniczny posiada trwale zadaszenie stanowiące jednolitą sztywną konstrukcję,
- b) do lokalu innego niż wskazany w umowie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia pod warunkiem, że lokal zabezpieczony jest zgodnie z wymogami określonymi w Załączniku nr 5 do OWU;
- 3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu odpowiedzialności ustalanego w ramach sumy ubezpieczenia;
- 4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszycję redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA SPRZĘTU PRZENOŚNEGO ZAMONTOWANEGO W POJAZDACH MECHANICZNYCH

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU rozszerza zakres ubezpieczenia sprzętu elektronicznego o szkody powstałe w przenośnym sprzęcie elektronicznym używanym lub przewożonym w celach służbowych, zainstalowanym na stałe wewnątrz pojazdu mechanicznego posiadającego sprawnie działający system alarmowy oraz trwale zadaszenie lub wewnątrz przyczepy posiadającej trwale, sztywne zadaszenie, z zastrzeżeniem pkt 2;
- 2) PZU obejmuje ubezpieczeniem szkody w ubezpieczonym sprzęcie powstałe w wyniku kradzieży z włamaniem sprzętu do pojazdu mechanicznego albo sprzętu wraz z tym pojazdem pod warunkiem, że:
  - a) pojazd mechaniczny został odpowiednio zabezpieczony (zamknięty na wszystkie istniejące zamki i włączony został system alarmowy),
  - b) kradzież z włamaniem miała miejsce pomiędzy godziną 6.00 a 22.00; ograniczeń czasowych nie stosuje się, gdy pojazd z transportowanym sprzętem był postawiony na parkingu strzeżonym lub w zamkniętym garażu;
- 3) z tytułu niniejszej klauzuli PZU ponosi odpowiedzialność do sumy ubezpieczenia sprzętu elektronicznego, o którym mowa w pkt 1;
- 4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszycję redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA SPRZĘTU POZA TERYTORIUM RP

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) zakres terytorialny ubezpieczenia sprzętu elektronicznego w odniesieniu do przenośnego sprzętu elektronicznego użytkowanego w celach służbowych poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia jest rozszerzony poza terytorium RP;
- 2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do określonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU ustalanego w ramach sumy ubezpieczenia, przy czym limit ten obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 3) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
- 4) limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania oraz kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu odpłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu, powyższy limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia

następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA SPRZĘTU W OKRESIE TYMCZASOWEGO MAGAZYNOWANIA

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej i przyjmuje odpowiedzialność za szkody z tytułu utraty lub uszkodzenia sprzętu elektronicznego spełniającego łącznie następujące warunki:
  - a) sprawnego technicznie i dopuszczonego do eksploatacji, który pozostaje czasowo nie użytkowany lub magazynowany w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia,
  - b) nowo zakupionego od daty dostawy do planowanej daty włączenia do eksploatacji,
  - c) zgłoszonego do ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień pkt 2;
- 2) sprzęt elektroniczny, o którym mowa w pkt 1, jest ubezpieczony pod warunkiem, że:
  - a) jest magazynowany w pomieszczeniach do tego przystosowanych,
  - b) termin magazynowania i montażu nie przekracza 6-ciu m-cy; za zgodą PZU termin ten może zostać przedłużony na okres przekraczający 6 m-cy;
- 3) ochrona ubezpieczeniowa w ramach niniejszej klauzuli kończy się z chwilą przekazania sprzętu elektronicznego do eksploatacji;
- 4) PZU nie ponosi odpowiedzialności za:
  - a) szkody, które powstały w związku z transportem lub montażem ubezpieczonego sprzętu, z wyłączeniem szkód, za które odpowiada producent, dostawca lub podmiot dokonujący montażu,
  - b) sprzęt magazynowany przeznaczony na cele handlowe, najem lub leasing.

KLAUZULA ZRZECZENIA SIĘ PRAWA DO REGRESU

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU zrzeka się swoich praw do regresu z tytułu szkody w ubezpieczonym mieniu wobec osób trzecich lub ich pracowników, użytkujących ubezpieczone mienie za zgodą ubezpieczającego;
- 2) zrzeczenie się prawa do regresu nie ma zastosowania, gdy osoby te wyrządziły szkodę umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa;
- 3) klauzula ta nie dotyczy firm wykonujących usługi serwisowe i konserwacyjne.

KLAUZULA URZĄDZEŃ DO JĄDROWEGO REZONANSU MAGNETYCZNEGO

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się następujące warunki ubezpieczenia urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego:

- 1) PZU odpowiada za szkody w urządzeniach do jądrowego rezonansu magnetycznego tylko wówczas, gdy te urządzenia objęte zostały umową o całkowitej konserwacji;
- 2) w ramach niniejszej klauzuli uznaje się, że środki chłodzące: hel i azot są materiałami, które ulegają zużyciu lub podlegają wymianie w ramach konserwacji i w związku z tym nie są objęte ubezpieczeniem;
- 3) PZU pokrywa koszty ogrzewania lub ochładzania kriostatem urządzenia do jądrowego rezonansu magnetycznego (z wyłączeniem oblodzenia) tylko wtedy, kiedy pozostają one w bezpośrednim związku ze szkodą w tym urządzeniu, objętą ubezpieczeniem;
- 4) PZU pokrywa uwzględnione w wysokości sumy ubezpieczenia, koszty dostarczonego przez producenta standardowego oprogramowania do urządzenia do jądrowego rezonansu magnetycznego, oraz jego wymiany, jeżeli koszty wymiany pozostają w bezpośrednim związku ze szkodą w tym urządzeniu, objętą ubezpieczeniem.

KLAUZULA ENDOSKOPÓW

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU obejmuje ochroną określone w umowie ubezpieczenia endoskopy oraz urządzenia do terapii dożylnych, eksploatowane przez ubezpieczonego w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej;
- 2) PZU ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w urządzeniach do endoskopii oraz do terapii dożylnych przy spełnieniu następujących warunków:
  - a) w czasie przeprowadzania badań zachowane są warunki bezpieczeństwa, wymagane do utrzymania urządzenia w należytym stanie,
  - b) przyrządy dodatkowe mogą zostać zastosowane tylko w przypadku, gdy przewod endoskopu nie jest załamany w zgłębieniu,
  - c) przestrzegane są każdorazowo zalecenia producenta dotyczące odpowiedniego stosowania i mocowania dodatkowych narzędzi, ich obsługi, konserwacji i przechowywania;
- 3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do określonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, ustalonego w ramach sumy ubezpieczenia, przy czym limit ten obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszję redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA STRAJKÓW, ROZRUCHÓW, ZAMIESZEK WNEĘTRZNYCH

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w następstwie strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU:
  - a) wspólnie dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz ubezpieczenia sprzętu elektronicznego,
  - b) odrębnie dla ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo);
- 2) limity odpowiedzialności PZU obowiązują na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 3) wysokość limitów odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający uwzględniając przewidywaną możliwość maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
- 4) limity odpowiedzialności PZU ulegają pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania oraz kosztów, wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość każdego limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia;
- 5) przez strajki, rozruchy oraz zamieszki wewnętrzne rozumie się:
  - a) działanie osoby lub grupy osób, powodujące zakłócenia porządku publicznego, z wyjątkiem tych działań, które są związane ze zdarzeniami określonymi w § 38 ust. 1 pkt 3 i 7 OWU, pozostającymi poza ochroną ubezpieczeniową,
  - b) działanie legalnie ustanowionej władzy zmierzające do przywrócenia porządku publicznego lub zminimalizowania skutków zakłóceń,
  - c) umyślne działanie strajkującego lub poddanego lokautowi pracownika, mające na celu wspomoczenie strajku lub przeciwstawienie się lokautowi,
  - d) działanie legalnie ustanowionej władzy zapobiegające takim działaniom lub działającej w celu zminimalizowania skutków takich działań;
- 6) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszję redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA KOSZTÓW FRACHTU LOTNICZEGO Z ZAGRANICZĄ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o dodatkowe koszty dostawy, frachtem lotniczym z zagranicy, części zamiennych dla naprawy sprzętu po szkodzie, do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU;
- 2) limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 3) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający i powinien on odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych dodatkowych kosztów frachtu;
- 4) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę kosztów, wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności PZU opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA KOSZTÓW DOJAZDÓW SPECJALISTÓW BĄDŹ EKSPERTÓW Z ZAGRANICZĄ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) PZU w przypadku szkody rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o koszty dojazdu specjalistów bądź ekspertów z zagranicy, do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU;
- 2) limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
- 3) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający i powinien on odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych dodatkowych kosztów dojazdu specjalistów bądź ekspertów z zagranicy;
- 4) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę kosztów, wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA ZAŁADUNKU I WYŁADUNKU

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

- 1) zakres ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo) rozszerzony zostaje o szkody spowodowane na skutek:
  - a) uderzenia lub uszkodzenia mienia w czasie załadunku oraz na skutek upadku mienia spowodowanego podczas załadunku na środek transportu i w związku z tym załadunkiem, dokonywanym przed rozpoczęciem transportu w miejscu, w dokumencie potwierdzającym transport określone jest jako miejsce rozpoczęcia transportu,
  - b) uderzenia lub uszkodzenia mienia podczas wyładunku oraz na skutek upadku mienia spowodowanego podczas wyładunku ze środka transportu i w związku z tym wyładunkiem, dokonywanym po zakończeniu transportu w miejscu, które w dokumencie potwierdzającym transport określone jest jako miejsce zakończenia transportu;
- 2) PZU nie odpowiada także za szkody powstałe podczas załadunku i wyładunku dokonywanego:
  - a) przez osoby nie posiadające uprawnień wymaganych odpowiednimi przepisami prawa, o ile takie uprawnienia są wymagane, chyba że brak tych uprawnień nie miał wpływu na zajęcie wypadku ubezpieczeniowego,

- b) przez osoby będące w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
- c) przy użyciu urządzeń niesprawnych lub nie posiadających ważnych badań technicznych, chyba że niesprawność urządzeń lub brak ważnych badań technicznych nie miały wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego.

KLAUZULE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

KLAUZULA NR 1

ROZSZERZENIE ZAKRESU TERYTORIALNEGO ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY, KTÓRE POWSTAŁY NA TERYTORIUM PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ ISLANDII, NORWEGII I SZWAJCARII

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody, które powstały na terytorium państw Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii.
2. O ile zakres ubezpieczenia rozszerzono o odpowiedzialność cywilną za produkt, na podstawie niniejszej klauzuli PZU udziela ochrony ubezpieczeniowej za szkody, które powstały na terytorium państw Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii, wyrządzone przez produkt wprowadzony do obrotu na terytorium państw Unii Europejskiej oraz Islandii, Norwegii i Szwajcarii.

KLAUZULA NR 2

ROZSZERZENIE ZAKRESU TERYTORIALNEGO ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY KTÓRE POWSTAŁY NA TERENIE CAŁEGO ŚWIATA Z WYŁĄCZENIEM USA, KANADY, AUSTRALII I NOWEJ ZELANDII

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody, które powstały na terenie całego świata z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii.
2. O ile zakres ubezpieczenia rozszerzono o odpowiedzialność cywilną za produkt, na podstawie niniejszej klauzuli PZU udziela ochrony ubezpieczeniowej za szkody, które powstały na terenie całego świata z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii, wyrządzone przez produkt wprowadzony do obrotu na terenie całego świata z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii.

KLAUZULA NR 3

ROZSZERZENIE ZAKRESU TERYTORIALNEGO ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY, KTÓRE POWSTAŁY NA TERENIE CAŁEGO ŚWIATA

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody, które powstały na terenie całego świata.
2. O ile zakres ubezpieczenia rozszerzono o odpowiedzialność cywilną za produkt, na podstawie niniejszej klauzuli PZU udziela ochrony ubezpieczeniowej za szkody, które powstały na terenie całego świata, wyrządzone przez produkt wprowadzony do obrotu na terenie całego świata.
3. Ubezpieczenie nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej jednostek organizacyjnych ubezpieczonego, mających siedzibę i prowadzących działalność na terytorium USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii.

KLAUZULA NR 4

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ PRZEDSIĘBIORCY WYKONUJĄCEGO USŁUGI OCHRONY OSÓB I MIENIA PONAD SUMĘ GWARANCYJNĄ WYNIKAJĄCĄ Z OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ Z TYTUŁU WYKONYWANIA TEJ DZIAŁALNOŚCI

(OC PRZEDSIĘBIORCY WYKONUJĄCEGO USŁUGI OCHRONY OSÓB I MIENIA – UBEZPIECZENIE NADWYŻKOWE)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły objąć ochroną odpowiedzialność cywilną przedsiębiorcy wykonującego działalność gospodarczą w zakresie ochrony osób i mienia, za szkody wyrządzone podczas wykonywania tej działalności, ponad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej przez tego przedsiębiorcę umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania tej działalności.
2. Dla celów określenia zakresu odpowiedzialności przewidzianej w OWU, niniejszej klauzuli i innych klauzulach związanych do umowy ubezpieczenia, przyjmuje się odcienne niż w OWU, że przez wypadek ubezpieczeniowy rozumie się działanie lub zaniechanie ubezpieczonego, w wyniku którego wyrządzona została szkoda.
3. Zakres ubezpieczenia obejmuje także szkody w gotówce stanowiącej pogotowie kasowe, znajdujące się na terenie chronionego obiektu. Przez pogotowie kasowe rozumie się zapas gotówki przechowywany w kasie na rzecz codziennych płatności.
4. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie ustalonym w ust. 3 jest udzielana pod warunkiem, że gotówka przechowywana jest w pomieszczeniach zamkniętych na zamki atestowane i przeznaczone do jej przechowywania (szafy, skarbce, sejfy).
5. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 3, udzielana jest w kwocie stanowiącej 10% podlimitu odpowiedzialności ustalonego dla niniejszej klauzuli w ramach sumy gwarancyjnej, przy czym kwota ta nie może być większa niż 100 000 złotych.
6. Zakres ubezpieczenia obejmuje także szkody rzeczowe w pojazdach chronionych przez ubezpieczonego w ramach działalności gospodarczej objętej ubezpieczeniem, pod warunkiem, że pojazdy:
  - 1) są przechowywane w pomieszczeniu zamkniętym i całonocowo dozorowanym albo
  - 2) na terenie ogrodzonym stałym ogrodzeniem, oświetlonym w porze nocnej i całonocowo dozorowanym.
7. Ochrona ubezpieczeniowa określona niniejszą klauzulą nie obejmuje szkód:
  - 1) z tytułu wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły po cofnięciu ubezpieczonemu koncesji na wykonywanie działalności, o której mowa w ust. 1;
  - 2) będących następstwem działań wykraczających poza zakres przyzanych uprawnień i zezwoleń;
  - 3) polegających na zaginięciu, zamianie, brakach inwentarowych mienia, powstałych w związku z poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, oszustwem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych przez ubezpieczonego,
  - 4) z tytułu działalności gospodarczej w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego w portach lotniczych.
8. W razie kradzieży mienia, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany powiadomić o zdarzeniu Policję niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o zdarzeniu. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w zdaniu poprzedzającym, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

KLAUZULA NR 5

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE PRACOWNIKOM UBEZPIECZONEGO W ZWIĄZKU Z WYPADKIEM PRZY PRACY

(OC PRACODAWCY)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpie-

zanieczyszczenia, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe lub szkody na osobie, wyrządzone pracownikom w związku z wypadkiem przy pracy, w następstwie którego ubezpieczony zobowiązany jest do ich naprawienia.

2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje świadczeń przysługujących poszkodowanemu na podstawie Ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

KLAUZULA NR 6

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W ZWIĄZKU Z PRZEDOSTANIEM SIĘ NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI DO POWIETRZA, WODY LUB GRUNTU ORAZ O KOSZTY ZWIĄZANE Z USUNIĘCIEM, O CZYSZCZENIEM I UTYLIZACJĄ JAKICHKOLWIEK ZANIECZYSZCZEN

(OC Z TYTUŁU PRZEDOSTANIA SIĘ NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI DO POWIETRZA, WODY LUB GRUNTU)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu, a także koszty poniesione przez osoby trzecie w celu usunięcia i oczyszczenia z powietrza, wody lub gruntu substancji niebezpiecznej oraz jej utylizacji, pod warunkiem łącznego spełnienia następujących okoliczności:
  - 1) przyczyną przedostania się substancji niebezpiecznej była nagła, przypadkowa, niezamierzona oraz niemożliwa do przewidzenia przez ubezpieczonego;
  - 2) początek procesu przedostania się niebezpiecznych substancji miał miejsce w okresie ubezpieczenia;
  - 3) przedostanie się substancji niebezpiecznej zostało stwierdzone przez ubezpieczonego lub inne osoby w ciągu 168 godzin od chwili rozpoczęcia procesu przedostania;
  - 4) przyczyną procesu przedostania się niebezpiecznych substancji została stwierdzona protokołem służby ochrony środowiska, Policji lub straży pożarnej.
2. Przez przedostanie się niebezpiecznej substancji do powietrza, wody lub gruntu rozumie się: wprowadzenie bezpośrednio lub pośrednio, wydzielenie, rozrzucenie, rozpylenie, rozlanie, wyciek, wylanie, włożenie, wyrzucenie oraz inne formy uwolnienia niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu.
3. Przez substancje niebezpieczne rozumie się pierwiastki chemiczne i ich związki, mieszaniny i roztwory występujące w środowisku lub powstałe w wyniku działalności człowieka.
4. PZU nie odpowiada w zakresie wskazanym niniejszą klauzulą za koszty badania, monitorowania i kontroli zanieczyszczenia środowiska.

KLAUZULA NR 7

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W NIERUCHOMOŚCIACH, Z KTÓRYCH UBEZPIECZONY KORZYSTAŁ NA PODSTAWIE UMOWY NAJMU, DZIERŻAWY, UŻYTKOWANIA, UŻYCZENIA, LEASINGU LUB INNEJ PODOBNEJ FORMY KORZYSTANIA Z CUDZEJ RZECZY

(OC NAJEMCY NIERUCHOMOŚCI)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe w nieruchomościach, z których ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) w gruntach;
  - 2) wynikłych z normalnego zużycia mienia;
  - 3) powstałych w urządzeniach, instalacjach lub rzeczach ruchomych, o ile nie stanowią one części składowej nieruchomości,

- z których ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
- 4) powstałych w następstwie prac budowlano-montażowych lub remontowych, za wyjątkiem napraw koniecznych, do których zobowiązany jest ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

KLAUZULA NR 8

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W RZECZACH RUCHOMYCH, Z KTÓRYCH UBEZPIECZONY KORZYSTAŁ NA PODSTAWIE UMOWY NAJMU, DZIERŻAWY, UŻYTKOWANIA, UŻYCZENIA, LEASINGU LUB INNEJ PODOBNEJ FORMY KORZYSTANIA Z CUDZEJ RZECZY

(OC NAJEMCY RUCHOMOŚCI)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe w rzeczach ruchomych, z których ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) polegających na utracie rzeczy ruchomych z innych przyczyn niż zniszczenie lub uszkodzenie;
  - 2) wynikłych z normalnego zużycia rzeczy ruchomych;
  - 3) powstałych w pojazdach lub ich wyposażeniu lub rzeczach pozostawionych w tych pojazdach;
  - 4) powstałych w następstwie prac naprawczych lub remontowych, za wyjątkiem napraw koniecznych, do których zobowiązany jest ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa.
3. W rozumieniu niniejszej klauzuli zwierzęta nie są rzeczami ruchomymi.

KLAUZULA NR 9

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY W MIENIU RUCHOMYM POWIERZONYM W CELU WYKONANIA USŁUGI

(OC ZA SZKODY W MIENIU RUCHOMYM POWIERZONYM W CELU WYKONANIA USŁUGI)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe powstałe w mieniu ruchomym powierzonym ubezpieczonemu do obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych usług o podobnym charakterze. Ubezpieczeniem objęte są także szkody powstałe po wydaniu powierzono mienia, jeżeli są następstwem wadliwie wykonanej usługi przez ubezpieczonego.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) polegających na utracie mienia z innych przyczyn niż zniszczenie lub uszkodzenie;
  - 2) wynikłych z normalnego zużycia mienia;
  - 3) powstałych w mieniu, z którego ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 4) powstałych w mieniu przechowywanym, kontrolowanym lub chronionym przez ubezpieczonego, chyba że mienie przechowywane jest w związku z obróbką, naprawą, czyszczeniem, konserwacją, serwisowaniem lub innymi usługami o podobnym charakterze;
  - 5) polegających na uszkodzeniu pojazdu w następstwie jazdy próbnych dokonywanych w odległości powyżej 20 km od miejsca wykonywania usługi oraz w przypadku, gdy kierując pojazdem nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdem.

KLAUZULA NR 10

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W MIENIU PRZECHOWYWANYM, KONTROLOWANYM LUB CHRONIONYM PRZEZ UBEZPIECZONEGO

(OC ZA SZKODY W MIENIU PRZECHOWYWANYM)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe w mieniu przechowywanym lub będącym pod kontrolą ubezpieczonego w ramach działalności gospodarczej objętej ubezpieczeniem, z wyłączeniem żywych zwierząt.
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) powstałych w mieniu powierzonym wykonania przez ubezpieczonego czynności obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych usług o podobnym charakterze;
  - 2) powstałych w mieniu, z którego ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 3) w pojazdach oraz ich wyposażeniu i mieniu pozostawionym w tych pojazdach;
  - 4) polegających na zaginięciu, zamianie, brakach inwentarowych mienia, powstałych w związku z poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, oszustwem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych przez ubezpieczonego.
3. W razie kradzieży mienia, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany powiadomić o zdarzeniu Policję niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o zdarzeniu. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w zdaniu poprzedzającym, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

KLAUZULA NR 11

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE W POJAZDACH PRZECHOWYWANYCH, KONTROLOWANYCH LUB CHRONIONYCH PRZEZ UBEZPIECZONEGO

(OC ZA SZKODY W PRZECHOWYWANYCH POJAZDACH)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody rzeczowe w pojazdach przechowywanych, kontrolowanych lub chronionych przez ubezpieczonego w ramach działalności gospodarczej objętej ubezpieczeniem.
2. Ochrona ubezpieczeniowa jest udzielana, jeżeli pojazdy przechowywane są w pomieszczeniu zamkniętym i całonocowo dozorowanym albo na terenie ogrodzonym stałym ogrodzeniem, oświetlonym w porze nocnej i całonocowo dozorowanym.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód:
  - 1) powstałych w pojazdach powierzonych wskutek wykonywania przez ubezpieczonego czynności obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych podobnych usług;
  - 2) powstałych w pojazdach, z których ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
  - 3) polegających na zaginięciu, zamianie, brakach inwentarowych mienia, powstałych w związku z poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, oszustwem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych przez ubezpieczonego.
4. W razie kradzieży pojazdu, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany powiadomić o zdarzeniu Policję niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o zdarzeniu. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub

wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w zdaniu poprzedzającym, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

5. Dla celów niniejszej klauzuli przyjmuje się definicję pojazdu w brzmieniu ustalonym w ustawie Prawo o ruchu drogowym.

KLAUZULA NR 12

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRĄDZONE PRZEZ UBEZPIECZONEGO INNEMU UBEZPIECZONEMU LUB PRZEZ UBEZPIECZONEGO UBEZPIECZAJĄCEMU

(OC ZA SZKODY WYRĄDZONE UBEZPIECZONEMU PRZEZ INNEGO UBEZPIECZONEGO)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętym tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez ubezpieczonego ubezpieczającemu.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie roszczenia pomiędzy podmiotami wskazanymi w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA NR 13

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRĄDZONE PRZEZ PODWYKONAWCÓW BEZ PRAWA DO REGRESU

(OC ZA SZKODY WYRĄDZONE PRZEZ PODWYKONAWCÓW BEZ PRAWA DO REGRESU)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody wyrządzone przez podwykonawców, w przypadku gdy ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa ponosi za nich odpowiedzialność jak za działania własne, bez prawa PZU do regresu.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone tylko przez podwykonawców, z którymi ubezpieczony zawarł umowy w formie pisemnej. Oryginały tych umów przechowywane są przez ubezpieczonego i w razie powstania szkody pozostają do wglądu PZU.

KLAUZULA NR 15

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY W RZECZACH BĄDĄCYCH PRZEDMIOTEM CZYNNOŚCI SPEDYCYJNYCH

(OC SPEDYTORA)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody w rzeczach będących przedmiotem czynności spedycyjnych.
2. Do czynności spedycyjnych objętych ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli należą:
  - 1) opracowanie instrukcji wysyłkowych;
  - 2) zawieranie umów o przewóz i przygotowywanie dokumentów związanych z przewozem przesyłek;
  - 3) załadunek i wyładunek przesyłek;
  - 4) kontrola ilościowa i wagawa przesyłek;
  - 5) znakowanie przesyłek;
  - 6) pakowanie, przepakowywanie towarów;
  - 7) składowanie przesyłek (z wyłączeniem składu celnego lub magazynu celnego) zgodnie z obowiązującymi dla danego towaru przepisami, normami oraz z wytycznymi rozporządzeniem przez okres nie dłuższy niż 30 dni dla każdego z rodzajów składowania;
  - 8) inne czynności spedycyjne, po uzyskaniu zgody PZU.

3. Ubezpieczenie nie obejmuje szkód:
  - 1) powstałych wskutek braku opakowania lub niewłaściwego opakowania;
  - 2) powstałych wskutek spedycji towarów niebezpiecznych, klasyfikowanych w I, II i VII klasie listy ADR;
  - 3) powstałych na skutek spedycji żywych zwierząt;
  - 4) powstałych wskutek niewłaściwego załadowania, rozmieszczenia oraz zabezpieczenia towaru na środku transportu, o ile czynności te należały do nadawcy;
  - 5) powstałych wskutek wydania towaru osobie nieuprawnionej;
  - 6) powstałych w wyniku konfiskaty (przepadku) przesyłki orzeczonej przez uprawnione do tego organy;
  - 7) powstałych wskutek wady ukrytej towaru lub jego właściwości naturalnych;
  - 8) polegających na brakach miary, wagi lub objętości, w granicach obowiązujących norm;
  - 9) powstałych w przewożonym towarze w czasie przewozu (ochrona taka jest możliwa na podstawie odrębnych ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego);
  - 10) powstałych z przyczyn występujących po stronie nadawcy lub odbiorcy, za które ubezpieczony nie ponosi winy;
  - 11) powstałych w przesyłkach pocztowych, kurierskich lub mieniu przemieszczonym;
  - 12) związanych ze zgłoszeniem przez ubezpieczonego przesyłki do ubezpieczenia lub odprawy celnej;
  - 13) będące następstwem wyboru, treści, zawarcia, nie zawarcia lub kontynuacji jakiegokolwiek umowy ubezpieczenia na rachunek zlecającego.
4. Ubezpieczenie nie obejmuje czynności spedytora jako agenta celnego.

KLAUZULA NR 16

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE W ZWIĄZKU Z PRZEPROWADZANIEM IMPREZY

(OC ORGANIZATORA IMPREZ NIEPODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI UBEZPIECZENIA)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone w związku z przeprowadzaniem imprezy.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody wyrządzone w związku z przeprowadzaniem imprezy niemającej charakteru imprezy masowej podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.
3. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) poniesione przez Policję, Państwową Straż Pożarną, inne jednostki ochrony przeciwpożarowej, agencję ochrony oraz służbę zdrowia, w związku z działaniem w miejscu i w czasie trwania imprezy;
  - 2) powstałe w pojazdach oraz w rzeczach w nich pozostawionych;
  - 3) powstałe w następstwie pokazu sztucznych ogni, fajerwerków.

KLAUZULA NR 16A

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE W ZWIĄZKU Z PRZEPROWADZANIEM IMPREZY, W TYM ZA SZKODY POWSTAŁE W NASTĘPSTWIE POKAZU SZTUCZNYCH OGNI, FAJERWERKÓW

(OC ORGANIZATORA IMPREZ NIEPODLEGAJĄCYCH OBOWIĄZKOWI UBEZPIECZENIA Z WŁĄCZENIEM OGNI SZTUCZNYCH)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone w związku z przeprowadzaniem imprezy.

2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody wyrządzone w związku z przeprowadzaniem imprezy niemającej charakteru imprezy masowej podlegającej obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej.
3. Ubezpieczenie obejmuje także szkody powstałe w następstwie pokazu sztucznych ogni, fajerwerków.
4. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) poniesione przez Policję, Państwową Straż Pożarną, inne jednostki ochrony przeciwpożarowej, agencję ochrony oraz służbę zdrowia, w związku z działaniem w miejscu i w czasie trwania imprezy;
  - 2) powstałe w pojazdach oraz w rzeczach w nich pozostawionych.

KLAUZULA NR 18

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ PRODUCENTA W ZWIĄZKU Z WPROWADZENIEM PRODUKTU DO OBROTU

(OC ZA PRODUKT)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone przez wprowadzenie do obrotu produktów określonych w umowie ubezpieczenia.
2. O ile nie umówiono się inaczej, ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone w związku z wprowadzeniem produktu do obrotu na terytorium RP, powstałe:
  - 1) na terytorium RP;
  - 2) poza terytorium RP, z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii, pod warunkiem że produkt został wprowadzony do obrotu przez ubezpieczonego na terenie RP, przy czym nie był on ani przygotowany przez ubezpieczonego do eksportu, ani ubezpieczony nie wiedział, że zostanie on wyeksportowany (eksport pośredni).
3. Powstanie wszystkich szkód będących wynikiem wprowadzenia do obrotu partii (serii) produktów posiadających tę samą wadę lub które można przypisać tej samej przyczynie uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy, niezależnie od liczby uszkodzowanych, przy czym za chwilę ich powstania przyjmuje się chwilę powstania pierwszej szkody. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z tej samej serii, nawet jeśli powstały po zakończeniu okresu ubezpieczenia, pod warunkiem, że pierwsza szkoda z tej serii powstała w okresie ubezpieczenia (szkoda seryjna).
4. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) polegające na uszkodzeniu bądź zniszczeniu samego produktu oraz z tytułu korzyści jakie uszkodzowany mógłby osiągnąć w związku z jego używaniem;
  - 2) których przyczyną była jawną wada produktu na co producent wyraźnie zwrócił uwagę;
  - 3) powstałe w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego;
  - 4) spowodowane przez produkty genetycznie zmodyfikowane;
  - 5) wyrządzone przez produkt zawierający ludzką krew, osocze lub substancje krwiopochodne;
  - 6) powstałe w wyniku używania produktu niezgodnie z jego przeznaczeniem lub załączoną instrukcją obsługi lub innym dokumentem opisującym właściwości produktu oraz sposób jego wykorzystania;
  - 7) spowodowane przez produkt wykorzystywany w przemyśle lotniczym lub kosmicznym;
  - 8) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych;
  - 9) wyrządzone przez produkt nie posiadający ważnego atestu (certyfikatu, zezwolenia) dopuszczającego do obrotu, o ile atest (certyfikat, zezwolenie) jest wymagany przez przepisy obowiązujące w kraju, w którym produkt został wprowadzony do obrotu.
5. Ponadto, o ile zakres ochrony nie został rozszerzony poprzez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych, PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone innym producentem wskutek zmieszania, połączenia, przetworzenia lub dalszej obróbki wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego;
  - 2) wyrządzone osobie trzeciej, polegające na poniesieniu kosztów zlokalizowania wadliwego produktu oraz kosztów usunięcia,

- demontażu lub odsłonięcia wadliwych produktów oraz na montaż, umocowanie lub położenie produktu bez wad;
- 3) poniesione przez producenta w rzeczach ruchomych wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, wyremontowanych, zamontowanych lub konserwowanych przez ubezpieczonego;
  - 4) poniesione przez osoby trzecie, z powodu wad etykiet i opakowań wykonanych przez ubezpieczonego;
  - 5) spowodowane wycofaniem produktu z rynku.
6. Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia poprzez włączenie klauzuli, o których mowa w ust. 5, następuje tylko w takim zakresie, w jakim zostało to ustalone w treści właściwej klauzuli.

KLAUZULA NR 19

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE INNYM PRODUCENTOM WSKUTEK ZMIESZANIA, POŁĄCZENIA, PRZETWORZENIA LUB DALSZEJ OBRÓBKİ WADLIWYCH PRODUKTÓW DOSTARCZONYCH PRZEZ UBEZPIECZONEGO

(OC ZA SZKODY POWSTAŁE PRZEZ ZMIESZANIE LUB DALSZĄ OBRÓBKĘ WADLIWYCH PRODUKTÓW)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, postanowień Klauzuli Nr 18 oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone innym producentom wskutek zmieszania, połączenia, przetworzenia lub dalszej obróbki wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego.
2. Ubezpieczenie obejmuje szkody powstałe wskutek zmieszania, połączenia, przetworzenia lub dalszej obróbki produktów dostarczonych przez ubezpieczonego z innymi rzeczami należącymi do producentów w celu wytworzenia produktów finalnych.
3. Ochrona ubezpieczeniowa wynikająca z niniejszej klauzuli, z zastrzeżeniem ust. 4, obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody poniesione przez każdego producenta, który zmieszał, połączył, przetworzył lub poddał dalszej obróbce produkt dostarczony przez ubezpieczonego.
4. PZU ponosi odpowiedzialność wyłącznie:
  - 1) w przypadku kiedy naprawa produktu finalnego jest możliwa i ekonomicznie uzasadniona, tzn. kiedy koszty, które muszą zostać poniesione na usunięcie wad w produkcie finalnym, spowodowanych wadą produktu dostarczonego przez ubezpieczonego, nie przekraczają łącznych kosztów związanych z wytworzeniem produktu finalnego w stanie nieuszkodzonym, za:
    - a) koszty poniesione przez producentów na usunięcie wad w produkcie finalnym,
    - b) utracone korzyści z tytułu sprzedaży produktu finalnego po obniżonej cenie, jeżeli pomimo poniesienia kosztów na usunięcie wad w produkcie finalnym, produkt finalny może być sprzedany wyłącznie po obniżonej cenie, z zastrzeżeniem ust. 5,
    - c) koszty wyszukania wadliwych produktów pochodzących od ubezpieczonego przed ich dalszym przetworzeniem,
    - d) koszty wyszukania wadliwych produktów finalnych przed ich wprowadzeniem do obrotu,
    - e) koszty składowania przez okres, w którym bez zbędnej zwłoki, nie dłuższy 3 miesiące, można było zagospodarować wadliwe produkty dostarczone przez ubezpieczonego lub wadliwe produkty finalne,
    - f) koszty utylizacji wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego oraz nienaprawionych lub niesprzedanych produktów finalnych po naprawie;
  - 2) w przypadku kiedy naprawa produktu finalnego jest niemożliwa lub nie jest ekonomicznie uzasadniona, tzn. kiedy koszty, które muszą zostać poniesione na usunięcie wad w produkcie finalnym, spowodowanych wadą produktu dostarczonego przez ubezpieczonego, przekraczają łączne koszty związane z wytworzeniem produktu finalnego w stanie nieuszkodzonym, za:
    - a) koszty nabycia zniszczonych lub uszkodzonych materiałów i surowców, które zostały zmieszane lub połączone w celu wytworzenia produktu finalnego,

- b) koszty inne niż wymienione w lit. a, poniesione przez producentów na wytworzenie produktu finalnego, który nie może być zbyty,
  - c) koszty składowania przez okres, w którym bez zbędnej zwłoki nie dłuższy 3 miesiące, można było zagospodarować wadliwe produkty dostarczone przez ubezpieczonego lub wadliwe produkty finalne,
  - d) koszty utylizacji wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego oraz wadliwych produktów finalnych.
5. W odniesieniu do utraconych korzyści z tytułu sprzedaży produktu finalnego po obniżonej cenie PZU nie pokrywa szkody w części, która stanowi stosunek zapłaty za dostarczony przez ubezpieczonego wadliwy produkt do ceny sprzedaży produktu finalnego w stanie nieuszkodzonym.

6. PZU nie odpowiada za:

- 1) koszty poniesione na zakup wadliwych produktów pochodzących od ubezpieczonego oraz konieczność ich ponownego zakupu, a także za koszty ponownego nabycia produktów finalnych;
- 2) utracony przez producentów lub inne podmioty zysk, z zastrzeżeniem utraconych korzyści wskazanych w ust. 4;
- 3) koszty transportu wszelkiego rodzaju;
- 4) szkody wynikłe z opóźnień jakiegokolwiek rodzaju;
- 5) jakiegokolwiek inne straty niż objęte ubezpieczeniem stosownie do postanowień ust. 4.

KLAUZULA NR 20

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POLEGAJĄCE NA POKRYCIU KOSZTÓW DEMONTAŻU WADLIWYCH PRODUKTÓW

(OC ZA SZKODY POLEGAJĄCE NA POKRYCIU KOSZTÓW DEMONTAŻU WADLIWYCH PRODUKTÓW)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, postanowień Klauzuli Nr 18 oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za koszty poniesione przez osoby trzecie, wynikłe z czynności lub działań polegających na zlokalizowaniu wadliwego produktu, usunięciu, demontażu lub odsłonięciu wadliwych produktów oraz na montażu, umocowaniu lub położeniu produktów bez wad.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także koszty, o których mowa w ust. 1, poniesione przez ubezpieczonego w wyniku zlecenia przez osobę trzecią (poszkodowanego) czynności, o których mowa w ust. 1, ubezpieczeniemu. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje zysku ubezpieczonego z tytułu realizacji czynności lub działań, o których mowa w ust. 1.
3. PZU nie odpowiada w przypadku, gdy ubezpieczony sam zainstalował lub zamontował wadliwy produkt lub zlecił jego montaż lub instalację we własnym imieniu lub na własny rachunek. Postanowienie to nie ma zastosowania, gdy konieczność demontażu wynika z innej przyczyny niż wadliwe zainstalowanie lub zamontowanie produktu.
4. PZU nie odpowiada za koszty i straty:
  - 1) wynikłe z zakupu produktu wolnego od wad, w tym także kosztów jego transportu;
  - 2) gdy wadliwy produkt stanowi część składową lub element wyposażenia pojazdów, statków powietrznych i wodnych oraz kosmicznych, chyba, że ubezpieczony nie wiedział lub przy dołożeniu należytej staranności nie mógł wiedzieć, że jego produkty są wykorzystywane do takich celów;
  - 3) gdy wadliwy produkt stanowi część składową i trwałe jest połączony z budynkiem, budowlą lub obiektem małej architektury.
5. W przypadku, gdy wymontowanie wadliwego produktu nie jest możliwe, opłacalne czy też racjonalnie uzasadnione, ochrona ubezpieczeniowa obejmuje koszty postępowania zastępczego, nie przekraczające jednak kosztów wymiany wadliwego produktu. W ramach postępowania zastępczego zamiast wymiany wadliwego produktu zostaje podjęty inny odpowiedni środek w celu zapobieżenia powstaniu szkody.

KLAUZULA NR 21

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY W RZECZACH WYPRODUKOWANYCH ZA POMOCĄ WADLIWYCH MASZYN I URZĄDZEŃ

(OC ZA SZKODY W RZECZACH WYPRODUKOWANYCH ZA POMOCĄ WADLIWYCH MASZYN I URZĄDZEŃ)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, postanowień Klauzuli Nr 18 oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody poniesione przez producenta w rzeczach ruchomych wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń wprowadzonych przez ubezpieczonego do obrotu.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody powstałe w związku z wprowadzeniem do obrotu maszyn i urządzeń nowych lub używanych, w tym wyremontowanych lub odnowionych przez ubezpieczonego.
3. PZU ponosi odpowiedzialność wyłączenie:
  - 1) w przypadku, kiedy naprawa wadliwych rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń jest możliwa i ekonomicznie uzasadniona, tzn. kiedy koszty, które muszą zostać poniesione na usunięcie wad nie przekraczają łącznych kosztów związanych z wytworzeniem rzeczy w stanie nieszkodzonym, za:
    - a) koszty poniesione przez producenta na usunięcie wad w rzeczach wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń,
    - b) koszty wyszukania wadliwych rzeczy przed wprowadzeniem ich do obrotu przez producenta,
    - c) utracenie korzyści z tytułu sprzedaży rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń po obniżonej cenie, jeżeli pomimo poniesionych kosztów na usunięcie wad, wyprodukowane lub poddane obróbce rzeczy mogą być sprzedawane wyłącznie, po obniżonej cenie,
    - d) koszty składowania rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń w okresie, w którym bez zbędnej zwłoki, nie dłuższym niż 3 miesiące, można było je zagospodarować,
    - e) koszty utylizacji rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń;
  - 2) w przypadku, kiedy naprawa rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń jest niemożliwa lub nie jest ekonomicznie uzasadniona, tzn. kiedy koszty, które muszą zostać poniesione na usunięcie wad w produkcie przekraczają łączne koszty związane z wytworzeniem produktu w stanie nieszkodzonym, za:
    - a) koszty nabycia rzeczy poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń,
    - b) koszty, inne niż wymienione w lit. a, poniesione przez producenta na wyprodukowanie lub obróbkę tych rzeczy, z wyłączeniem kosztów poniesionych na zakup wadliwej maszyny lub urządzenia,
    - c) koszty składowania rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń w okresie, w którym bez zbędnej zwłoki, nie dłuższym niż 3 miesiące, można było je zagospodarować,
    - d) koszty utylizacji wadliwych rzeczy nieznaprawionych lub niesprzedanych.
4. PZU nie odpowiada za:
  - 1) szkody wynikłe z opóźnienia;
  - 2) utracenie korzyści, z zastrzeżeniem ust. 3 pkt 1 lit. c;
  - 3) koszty transportu;
  - 4) straty inne niż określone w ust. 3.

KLAUZULA NR 23

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE W RZECZACH WNIESIONYCH PRZEZ GOŚCI HOTELOWYCH W ZWIĄZKU Z ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ UTRZYMUJĄCYCH HOTELE I PODOBNE ZAKŁADY

(OC ZA SZKODY W RZECZACH WNIESIONYCH DO HOTELU)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpie-

zeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność ubezpieczeniową, gdy w związku z prowadzoną działalnością hotelarską jest on zobowiązany w myśl przepisów prawa do naprawienia szkody w rzeczach wniesionych przez gości hotelowych.

2. PZU nie odpowiada za szkody powstałe w:
  - 1) rzeczach oddanych na przechowanie;
  - 2) pojazdach lub ich wyposażeniu lub rzeczach w nich pozostawionych.

KLAUZULA NR 23A

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE W RZECZACH WNIESIONYCH PRZEZ GOŚCI HOTELOWYCH W ZWIĄZKU Z ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ UTRZYMUJĄCYCH HOTELE I PODOBNE ZAKŁADY, W TYM ZA SZKODY W RZECZACH ODDANYCH NA PRZECHOWANIE

(OC ZA SZKODY W RZECZACH WNIESIONYCH DO HOTELU Z WŁĄCZENIEM PRZECHOWANIA)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność ubezpieczonego, gdy w związku z prowadzoną działalnością hotelarską jest on zobowiązany w myśl przepisów prawa do naprawienia szkody w rzeczach wniesionych przez gości hotelowych.
2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność za szkody w mieniu przechowywanym przez ubezpieczonego, o którym mowa w art. 849 § 3 k.c., pod warunkiem przechowywania tego mienia w zamkniętym schowku: skarbcu, szafie pancernej, szafie stalowej lub kasecie metalowej przytwierdzonej do stałego elementu pomieszczenia oraz prowadzenia ewidencji przyjmowanych do przechowania przedmiotów, zawierającej następujące dane:
  - 1) dokładne określenie i opis przedmiotu wraz z podaniem jego wartości;
  - 2) datę oddania do przechowania;
  - 3) podpis oddającego przedmiot do przechowania;
  - 4) datę odebrania przedmiotu z przechowania;
  - 5) podpis odbierającego przedmiot z przechowania.
3. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 2, udzielana jest w kwocie stanowiącej 50% podlimitu odpowiedzialności ustalonego dla niniejszej klauzuli w ramach sumy gwarancyjnej, przy czym kwota ta nie może być większa niż 100 000 złotych.
4. PZU nie odpowiada za szkody powstałe w:
  - 1) rzeczach oddanych na przechowanie, z zastrzeżeniem ust. 2;
  - 2) pojazdach lub ich wyposażeniu albo rzeczach w nich pozostawionych;
  - 3) polegających na zaginięciu, zamianie, brakach inwentarowych mienia, powstałych w związku z poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, oszustwem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych przez ubezpieczonego.
5. W razie kradzieży mienia, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany powiadomić o zdarzeniu Policję niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o zdarzeniu. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w zdaniu poprzedzającym, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

KLAUZULA NR 25

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POWSTAŁE WSKUTEK WIBRACJI ALBO OSUNIĘCIA SIĘ LUB OSŁABIENTA NOŚNOŚCI GRUNTU

(OC ZA SZKODY POWSTAŁE WSKUTEK WIBRACJI)

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpie-

czeniuowej, zakres ubezpieczenia obejmuje odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody rzeczowe i szkody na osobie powstałe wskutek wibracji albo osunięcia się lub osłabienia nośności gruntu, wynikiłe z prac budowlanych wykonanych w okresie ubezpieczenia, polegające na:

- 1) częściowym lub całkowitym zawaleniu się obiektu budowlanego;
- 2) oderwaniu się części obiektu budowlanego;
- 3) spękanii powierzchni obiektu budowlanego, które pogarsza stateczność budowli i zagraża użytkownikom lub otoczeniu.

2. Zakres ubezpieczenia nie obejmuje:

- 1) szkód w obiektach budowlanych, które nie zostały zinwentaryzowane przed rozpoczęciem prac budowlanych;
- 2) szkód polegających na uszkodzeniach powierzchniowych, które nie pogarszają stateczności budowli lub nie zagrażają ich użytkownikom lub otoczeniu.

KLAUZULA NR 26

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY SPOWODOWANE DZIAŁANIEM MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH LUB FAJERWERKÓW

(OC ZA SZKODY SPOWODOWANE DZIAŁANIEM MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH LUB FAJERWERKÓW)

Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody spowodowane działaniem materiałów wybuchowych lub fajerwerków.

KLAUZULA NR 27

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY POLEGAJĄCE NA POWSTANIU CZYSTEJ STRATY FINANSOWEJ

(OC ZA SZKODY MAJĄCE POSTAĆ CZYSTYCH STRAT FINANSOWYCH)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody mające postać czystej straty finansowej.

2. PZU nie odpowiada za szkody:

- 1) powstałe w następstwie działalności nieobjętej umową ubezpieczenia;
- 2) wyrządzone przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej;
- 3) wynikające z naruszenia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, zwalczania nieuczciwej konkurencji lub przepisów prawa antymonopolowego;
- 4) wyrządzone podmiotom powiązanim kapitałowo z ubezpieczonym, jeżeli powstały w wyniku udzielonych porad, zaleceń lub instrukcji;
- 5) wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętym tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez ubezpieczonego ubezpieczającemu;
- 6) związane ze stosunkiem pracy;
- 7) wynikające z niedotrzymania terminów;
- 8) wynikające z przekroczenia ustalonych kosztorysów;
- 9) wyrządzone przez wadliwy produkt;
- 10) wynikające z działalności reklamowej;
- 11) powstałe z tytułu świadczenia usług informatycznych;
- 12) wyrządzone przez wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę programu komputerowego, całego komputera, sieci, niezależnie od źródła ich pojawienia się;
- 13) polegające na konieczności poniesienia kosztów na przebudowę i naprawę części lub całości przedmiotu umowy;
- 14) związane z poleceniami, wskazówkami lub poradami udzielonymi powiązanym kapitałowo lub gospodarczo podmiotom;

15) związane z działalnością polegającą na projektowaniu, do-radzctwie, planowaniu, kontroli lub wycenie.

KLAUZULA NR 63

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY Z TYTUŁU ZARZĄDZANIA DROGAMI

(OC ZA SZKODY Z TYTUŁU ZARZĄDZANIA DROGAMI)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, PZU obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną, gdy w związku z administrowaniem i zarządzaniem publicznymi drogami ubezpieczony jest zobowiązany do naprawienia szkody powstałej w pasie drogowym, w znaczeniu nadanym pojęciu pasa drogowego w art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015r. poz. 460 z późn. zm.).

2. PZU nie odpowiada za:

- 1) kolejne szkody, powstałe z tej samej przyczyny w danym miejscu po upływie 72 godzin od zgłoszenia pierwszej szkody ubezpieczonemu lub PZU;
- 2) szkody powstałe w związku z zalaniem drogi przez nienależycie działające urządzenia odprowadzające wodę z pasa drogowego, w tym również nienależytym odwodnieniem drogi przez rowy odwadniające w przypadku wystąpienia deszczu nawalnego;
- 3) szkody powstałe w miejscach, w których prowadzone są roboty drogowe, jeżeli miejsca te nie były oznakowane zgodnie z wymogami określonymi w przepisach o ruchu na drogach oraz innych aktualnych przepisach;
- 4) szkody powstałe w szybach, elementach oświetlenia pojazdów i na powierzchni lakierowanej na skutek uderzenia kamieni lub przedmiotów znajdujących się na pasie drogi.

3. Ubezpieczony zobowiązany jest do:

- 1) niezwłocznego oznakowania miejsca, w którym zdarzyła się szkoda;
- 2) prowadzenia dokumentacji zgłoszeń o miejscach stanowiących zagrożenie dla korzystających z pasa drogowego, za który ubezpieczony ponosi odpowiedzialność;
- 3) usuwania zagrożeń, o których mowa w pkt 2, w ciągu 72 godzin od przyjętej i potwierdzonej na piśmie wiadomości;
- 4) stosowania się do aktualnie obowiązujących przepisów prawa w zakresie określenia zasad odśnieżania i usuwania gołolodzi na drogach publicznych oraz przepisów wewnętrznych obowiązujących u ubezpieczonego.

KLAUZULA NR 63A

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY Z TYTUŁU ŚWIADCZENIA USŁUG UTRZYMANIA, SPRZĄTANIA DRÓG ORAZ PASA PRZYDROŻNEGO, CHODNIKÓW, PLACÓW I PARKINGÓW

(OC PODMIOTÓW ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI UTRZYMANIA DRÓG)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, PZU obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną, gdy w związku ze świadczeniem usług: utrzymanie dróg, sprzątanie dróg oraz pasa przydrożnego, chodników, placów i parkingów, ubezpieczony jest zobowiązany do naprawienia szkody powstałej w wyniku wykonywania wyżej wymienionych usług.

2. Do utrzymania pasa przydrożnego zalicza się także usługi utrzymania zieleni przydrożnej.

3. PZU nie odpowiada za:

- 1) szkody polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu upraw i nasadzeń na gruntach przylegających do sprzątanej powierzchni;
- 2) szkody powstałe w szybach, elementach oświetlenia pojazdów i na powierzchni lakierowanej na skutek uderzenia kamieni lub przedmiotów znajdujących się na sprzątanej powierzchni.

KLAUZULA NR 64

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY Z TYTUŁU PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI POMOCY DROGOWEJ LUB AUTOHOLOWANIA

(OC Z TYTUŁU PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI POMOCY DROGOWEJ LUB AUTOHOLOWANIA)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, PZU obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną, gdy w związku z wykonywaną działalnością polegającą na świadczeniu usług pomocy drogowej lub autoholowania ubezpieczony jest zobowiązany do naprawienia wyrządzonej szkody.
2. PZU nie odpowiada za szkody:
  - 1) powstałe w mieniu pozostawionym w pojazdach;
  - 2) powstałe wskutek użycia przez ubezpieczonego pojazdu nieprzystosowanego do przewozu danego rodzaju pojazdu, niesprawnego technicznie lub prowadzonego przez osobę nie posiadającą odpowiednich uprawnień;
  - 3) powstałe w wyniku wydania pojazdu osobie nieuprawnionej.
3. Ochrona jest udzielana pod warunkiem, że każdorazowo przed wykonaniem holowania pojazdu na lawecie lub innym przystosowanym do tego pojeździe sporządzona zostanie dokumentacja zdjęciowa blacharki lub widocznych uszkodzeń części mechanicznych, jeżeli po wypadku komunikacyjnym sporządzony został protokół Policji. Jeżeli nie został sporządzony protokół Policji, należy sporządzić protokół

z oględzin pojazdu uwzględniający usterki blacharki i elementów mechanicznych, potwierdzony dokumentacją zdjęciową podpisany przez ubezpieczonego oraz właściciela lub posiadacza pojazdu lub inną osobę uprawnioną do jego podpisania.

4. Dla celów niniejszej klauzuli przyjmuje się definicję pojazdu w brzmieniu ustalonym w ustawie Prawo o ruchu drogowym.

KLAUZULA NR 66

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY SPOWODOWANE PRZENIESIENIEM CHOROBY ZAKAŹNYCH.

(OC ZA SZKODY SPOWODOWANE PRZENIESIENIEM CHOROBY ZAKAŹNYCH)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną za szkody spowodowane przeniesieniem chorób zakaźnych.
2. PZU nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe w następstwie działalności nie objętej umową ubezpieczenia;
  - 2) spowodowane przeniesieniem chorób zakaźnych, o których istnieniu w chwili zawierania umowy ubezpieczony wiedział;
  - 3) spowodowane przeniesieniem choroby Creutzfeldta – Jacoba lub innych encefalopatii gąbczastych oraz HIV;
  - 4) powstałe w następstwie wykonywania tatuaży.

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO OWU – POSTANOWIENIA DODATKOWE PZU HOTEL

1. Z zachowaniem pozostałych postanowień OWU niezmiennych niniejszymi postanowieniami dodatkowymi oraz za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, strony umowy ubezpieczenia postanawiają, że w umowie ubezpieczenia podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w formie hotelu, w ramach ubezpieczenia assistance w zakresie usług, o których mowa w § 36 ust. 1 i 3 OWU, ubezpieczonymi są także osoby korzystające z usług hotelu, zwane dalej „gośćmi hotelowymi”.
2. Przez działalność gospodarczą w formie hotelu, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć działalność polegającą na świadczeniu usług krótkotrwałego ogólnodostępnego wynajmowania domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych oraz na świadczeniu usług z tym związanych, prowadzeniu restauracji, baru, kawiarni, parkingu.
3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w formie hotelu można rozszerzyć o następujące klauzule dodatkowe:
  - 1) w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów o:
    - a) klauzulę ubezpieczenia kosztów awaryjnej wymiany wody w basenie,
    - b) klauzulę ubezpieczenia ryzyka utraty zysku;
  - 2) w zakresie ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku o klauzulę spieniężenia mienia przez pracownika ubezpieczonego;na zasadach określonych w poniższych klauzulach dodatkowych, za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

KLAUZULE DODATKOWE

KLAUZULA UBEZPIECZENIA KOSZTÓW AWARYJNEJ WYMIANY WODY W BASENIE

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmiennych niniejszą klauzulą postanowień OWU, zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU o koszty wymiany wody w basenie (krytym lub otwartym) znajdującym się na terenie hotelu.
  2. PZU pokrywa poniesione i udokumentowane przez ubezpieczonego koszty awaryjnej wymiany wody w basenie w następującym:
    - 1) zanieczyszczenia lub skażenia wody w basenie będącego następstwem szkody, za którą PZU przyjął odpowiedzialność w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów, potwierdzonego przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną;
    - 2) ryzyka nieumyślnego zanieczyszczenia wody przez użytkowników basenu;– jeżeli zanieczyszczenie lub skażenie wody w basenie miało miejsce w okresie ubezpieczenia.
  3. Ubezpieczeniem nie są objęte koszty związane z:
    - 1) normalną eksploatacją i użytkowaniem basenu, w tym filtrowaniem, czyszczeniem i dezynfekcją wody, utratą wody i jej uzupełnianiem w trakcie użytkowania basenu;
    - 2) zanieczyszczeniem wody w basenie, z przyczyn innych niż określone w ust. 2;
    - 3) zanieczyszczeniem wody spowodowanym przez zwierzęta;
    - 4) basenem nieużytkowanym przez okres dłuższy niż 30 dni.
  4. Limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
  5. Limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego wypłaconego z tego tytułu odszkodowania. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu odpłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.
- przerwana albo zakłócona na skutek szkody w mieniu zaistniałej w miejscu ubezpieczenia – w okresie ubezpieczenia.
2. Zakresem ubezpieczenia objęta jest utrata zysku, spowodowana przerwą bądź zakłóceniem prowadzonej działalności hotelarskiej, które wyłącza możliwość świadczenia usług w ramach działalności hotelarskiej w całości lub części – będących następstwem szkody w mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność na podstawie umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów, o którym mowa w § 4 ust. 2 i 4 OWU.
  3. Przez utracony zysk należy rozumieć kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy wartością przychodu, jaki ubezpieczony osiągnąłby po zrealizowaniu zamówionych usług świadczonych w ramach działalności hotelarskiej w okresie odszkodowawczym, a kosztami, jakie by poniósł na ich wykonanie, gdyby nie wystąpiła przerwa bądź zakłócenie prowadzonej działalności hotelarskiej spowodowane szkodą w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność w zakresie, o którym mowa w § 4 ust. 2 i 4 OWU.
  4. Okres odszkodowawczy, o którym mowa w ust. 3, rozpoczyna się od dnia wystąpienia przerwy bądź zakłócenia prowadzonej działalności hotelarskiej, nie wcześniej jednak niż od dnia zgłoszenia PZU zajścia wypadku ubezpieczeniowego i trwa do dnia podjęcia przez ubezpieczonego działalności hotelarskiej w zakresie, w jakim prowadzona była przed wystąpieniem przerwy lub zakłócenia w tej działalności.
  5. Odpowiedzialność PZU z tytułu utraty zysku ograniczona jest do strat powstałych w czasie określonego w umowie ubezpieczenia maksymalnego okresu odszkodowawczego.
  6. Maksymalny okres odszkodowawczy, o którym mowa w ust. 5, nie może być dłuższy niż 3 miesiące i określony jest dla jednej przerwy lub zakłócenia w prowadzonej działalności hotelarskiej.
  7. Warunkiem przyjęcia przez PZU odpowiedzialności z tytułu utraty zysku jest prowadzenie przez ubezpieczonego ksiąg rachunkowych zgodnie z ustawą o rachunkowości i wydanymi na podstawie tej ustawy przepisami wykonawczymi.
  8. W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszywa redukcyjna w wysokości stanowiącej równowartość kwoty odpowiadającej dwóm dniom średniej wartości utraconego zysku w okresie odszkodowawczym.
  9. Limit odpowiedzialności PZU ustalany jest dla każdego miejsca ubezpieczenia oddzielnie w oparciu o ewidencje księgową prowadzoną przez ubezpieczonego dla danego miejsca ubezpieczenia i powinien odpowiadać najwyższemu zyskowi osiągniętemu w wyniku świadczenia usług w ramach działalności hotelarskiej w okresie wybranego jednego, dwóch albo trzech miesięcy z 12 kolejnych miesięcy przed zawarciem umowy ubezpieczenia ustalonego jako maksymalny okres odszkodowawczy określony w umowie ubezpieczenia.
  10. Limit odpowiedzialności ulega zmniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić go o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconego odszkodowania za zapłatą dodatkowej składki. W przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu dodatkowej składki, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.
  11. PZU nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane:
    - 1) brakiem wystarczających środków niezbędnych do odbudowy lub naprawy zniszczonego mienia w jak najszybszym trybie, także w przypadku gdy brak ten wynika z wysokości uzyskanej kwoty odszkodowania lub niedo-ubezpieczenia mienia w ramach ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów;
    - 2) innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy lub naprawy zniszczonego mienia;
    - 3) decyzją organów administracji publicznej, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub naprawę zniszczonego mienia, lub dalsze prowadzenie działalności hotelarskiej przez ubezpieczonego;
    - 4) nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtwarzaniu dotkniętego szkodą mienia i ponownym podjęciem działalności gospodarczej;
    - 5) aktami terroryzmu.

KLAUZULA UBEZPIECZENIA RYZYKA UTRATY ZYSKU

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmiennych niniejszą klauzulą postanowień OWU, ubezpieczeniem objęty jest utracony zysk, rozumiany zgodnie z ust. 3, który ubezpieczony osiągnąłby z tytułu prowadzenia działalności hotelarskiej, gdyby prowadzona przez niego działalność w miejscu ubezpieczenia nie została

12. Ponadto odpowiedzialność PZU nie obejmuje strat będących wynikiem innej działalności gospodarczej ubezpieczonego niż prowadzona przez ubezpieczonego działalność hotelarska.
13. Wysokość szkody ustala się następująco:
  - 1) ustalenie wysokości szkody następuje na podstawie dokumentów potwierdzających zajście wypadku ubezpieczeniowego uniemożliwiającego prowadzenie działalności hotelarskiej oraz w oparciu o ewidencję księgową prowadzoną przez ubezpieczonego;
  - 2) wartość utraconego zysku wyliczana jest za okres odszkodowawczy, w wysokości różnicy pomiędzy przychodami, jakie ubezpieczony osiągnąłby po zrealizowaniu zamówionych usług w ramach działalności hotelarskiej, a kosztami jakie by poniósł na ich wykonanie, gdyby nie wystąpił wypadek ubezpieczeniowy; wartość tę ustala się na podstawie udokumentowanych rezerwacji, umów, przedpłat.
14. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
  - 1) powiadomić PZU o wystąpieniu przerwy bądź zakłócenia w prowadzonej działalności hotelarskiej w terminie 3 dni roboczych od chwili wystąpienia przerwy bądź zakłócenia;
  - 2) powiadomić PZU o zakończeniu przerwy bądź zakłócenia w działalności hotelarskiej w przypadku, gdy okres przerwy bądź zakłócenia był krótszy niż określony w umowie ubezpieczenia maksymalny okres odszkodowawczy.

KLAUZULA SPRZENIEWIERZENIE MIENIA PRZEZ PRACOWNIKA UBEZPIECZONEGO

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje, do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, o szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w następującym ubezpieczonym mieniu: w wartościach pieniężnych,

- urządzeniach i wyposażeniu oraz niskocennych składnikach majątku – na skutek sprzeniewierzenia dokonanego przez pracownika ubezpieczonego.
2. Przez sprzeniewierzenie rozumie się bezprawne uzyskanie korzyści majątkowej przez pracownika ubezpieczonego albo przez pracownika ubezpieczonego i współdziałające z nim osoby trzecie, działające na szkodę ubezpieczonego.
3. Przez pracownika, o którym mowa w ust. 1 i 2, należy rozumieć:
  - 1) osobę fizyczną zatrudnioną przez ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę oraz studentów odbywających u ubezpieczonego staż;
  - 2) członków zarządu oraz prokurentów ubezpieczonego.
4. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody:
  - 1) spowodowane utratą dokumentów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez ubezpieczonego;
  - 2) wyrządzone przez pracownika, co do którego powzięto wiadomość o dokonanych przez niego uprzednio sprzeniewierzeniach mienia ubezpieczonego, niezależnie od tego czy w dacie wyrządzenia takiej szkody pracownik ten był zatrudniony przez ubezpieczonego;
  - 3) ujawnione w wyniku inwentaryzacji albo wyczenia rachunku zysków i strat;
  - 4) wynikłe z utraty ksiąg rachunkowych, danych oraz nośników danych.
5. Limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
6. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę każdego wypłaconego z tego tytułu odszkodowania. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

ZAŁĄCZNIK NR 3 DO OWU – POSTANOWIENIA DODATKOWE PZU APTEKA

1. Z zachowaniem pozostałych postanowień OWU niezmienionych niniejszymi postanowieniami dodatkowymi oraz za zapłatą dodatkowej składki, strony umowy ubezpieczenia postanawiają, że w umowie ubezpieczenia podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w formie apteki, zakres ochrony ubezpieczeniowej w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, zostaje rozszerzony o szkody wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania leku z tym, że PZU nie odpowiada za szkody powstałe wskutek niezabezpieczenia lub nienależytego zabezpieczenia preparatów i substancji służących do wykonywania leków.
2. Przez działalność gospodarczą w formie apteki, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć działalność określoną w ustawie z dnia 6 września 2001 roku Prawo Farmaceutyczne, polegającą na świadczeniu usług farmaceutycznych, obejmujących w szczególności wydawanie produktów leczniczych, wyrobów medycznych, sporządzaniu leków recepturowych, sporządzaniu leków aptecznych, udzielaniu informacji o produktach leczniczych i wyrobach medycznych.
3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej można rozszerzyć o następujące klauzule dodatkowe:
  - 1) klauzulę utylizacji leków i utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych;
  - 2) klauzulę zniszczenia leków wskutek niezachowania parametrów temperatury;
  - 3) klauzulę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej farmaceuty i technika farmaceutycznego;na zasadach określonych w poniższych klauzulach dodatkowych.

KLAUZULE DODATKOWE

KLAUZULA UBEZPIECZENIA KOSZTÓW UTYLIZACJI LEKÓW I UTRATY DOKUMENTÓW NIEZBĘDNYCH DO REFUNDACJI LEKÓW LUB WYROBÓW MEDYCZNYCH

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje, do ustalonego w niniejszej klauzuli limitu odpowiedzialności PZU, o następujące koszty:
  - 1) utylizacji zniszczonych leków;
  - 2) powstałe wskutek utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznychna zasadach określonych w ust. 2 i 3 pod warunkiem, że koszty te powstały w następstwie szkody w ubezpieczonym mieniu, w zakresie objętym umową ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów, za którą PZU ponosi odpowiedzialność.
2. PZU obejmuje ochroną ubezpieczeniową koszty:
  - 1) w granicach sumy ubezpieczenia określonej dla środków obrotowych objętych ubezpieczeniem od ognia i innych żywiołów;
  - 2) poniesione w okresie do 6 miesięcy od dnia wystąpienia szkody.
3. W zakresie szkody powstałej wskutek utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych PZU wypłaca odszkodowanie do wysokości jednej średniej kwoty refundacji otrzymanej przez ubezpieczonego od podmiotu zobowiązanego przepisami prawa do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych, obliczonej na podstawie średnich kwot refundacji uzyskanych przez ubezpieczonego z ostatnich 6 okresów refundacji (czyli okresów rozliczeniowych z powołaniem ustawą organem, który dokonuje refundacji) bezpośrednio poprzedzających dzień wystąpienia szkody oraz nie więcej niż 100% stanu środków obrotowych (leków) na dzień wystąpienia szkody, z tym że:
  - 1) PZU wypłaca odszkodowanie w wysokości 1/15 średniej kwoty refundacji ustalonej zgodnie z niniejszymi postanowieniami za każdy dzień od pierwszego dnia okresu refundacji do dnia, w którym wystąpiła szkoda,
  - 2) w przypadku ubezpieczonego, który rozpoczyna działalność apteki, ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się po upływie 6 pełnych okresów refundacji.

4. Suma ubezpieczenia środków obrotowych, o której mowa w ust. 2 pkt 1, ulega pomniejszeniu o kwotę kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tej sumy opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia sumy ubezpieczenia, podwyższona suma stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA NIEZACHOWANIA PARAMETRÓW TEMPERATURY

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, w odniesieniu do będących przedmiotem ubezpieczenia środków obrotowych (leków), przechowywanych w urządzeniach chłodniczych w temperaturze nie wyższej niż 10°C (stopni Celsjusza), o szkody powstałe w okresie ubezpieczenia wskutek niezachowania parametrów temperatury.
2. Za niezachowanie parametrów temperatury uznaje się utratę przydatności środków obrotowych (leków) na skutek ich zepsucia w wyniku podwyższenia się temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym w następstwie:
  - 1) przerwy w dostawie prądu trwającej dłużej niż 2 godziny;
  - 2) awarii urządzenia chłodniczego.
3. Ubezpieczaniem nie są objęte szkody powstałe wskutek:
  - 1) niewłaściwego przechowywania środków obrotowych (leków);
  - 2) mechanicznego uszkodzenia opakowań leków.
4. Ustalony w umowie ubezpieczenia limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
5. Wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia.
6. Limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania i kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zaplaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ ZAWODOWEJ FARMACEUTY I TECHNIKA FARMACEUTYCZNEGO

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą dodatkowej składki, zakresem ubezpieczenia obejmuje się odpowiedzialność cywilną za szkodę na osobie lub szkodę rzeczową wyrządzoną osobie trzeciej, gdy w związku z określoną w umowie ubezpieczenia działalnością zawodową farmaceuty i technika farmaceutycznego ubezpieczony zobowiązany jest do naprawienia szkody.
2. Przez farmaceutę rozumie się osobę posiadającą tytuł magistra farmacji z prawem do wykonywania zawodu farmaceuty, przez technika farmaceutycznego rozumie się osobę posiadającą specjalistyczne wykształcenie farmaceutyczne na poziomie średnim.
3. Z zakresu ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są szkody powstałe:
  - 1) w czasie wykonywania przez ubezpieczonego czynności zawodowych bądź prowadzenia działalności w okresie trwania działań wojennych, stanu wojennego lub wyjątkowego, niepokojów społecznych oraz powstałe w następstwie aktów sabotażu lub terroryzmu;
  - 2) wskutek wprowadzenia do obrotu produktu niedopuszczonego do stosowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub nie posiadającego ważnego atestu (certyfikatu, zezwolenia) dopuszczającego do obrotu, o ile atest (certyfikat,

- zezwoleń) jest wymagany przez obowiązujące przepisy prawa, a stan lub właściwości produktu miały wpływ na powstanie szkody;
- 3) wyrządzone wskutek zastosowania surowców farmaceutycznych niedopuszczonych do wytwarzania produktów leczniczych w postaci leków aptecznych lub recepturowych, jeśli właściwości tych surowców miały wpływ na powstanie szkody;
  - 4) powstałe w wyniku używania produktu niezgodnie z jego przeznaczeniem lub załączoną instrukcją obsługi lub innym dokumentem opisującym właściwości produktu oraz sposób jego wykorzystania;
  - 5) powstałe w wyniku udziału w badaniach klinicznych lub badaniach nad lekami;
  - 6) powstałe w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego;
  - 7) spowodowane wycofaniem z rynku wadliwej partii produktu;
  - 8) wskutek działalności dydaktycznej w uczelniach medycznych, badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie farmacji;
  - 9) w następstwie naruszenia przepisów o zabezpieczeniu leków silnie działających, środków psychotropowych, narkotyków;
  - 10) wskutek sprzedaży lub wydania leku, na który wymagana jest recepta, bez recepty;
  - 11) w środowisku naturalnym w następstwie niewłaściwego składowania śmieci, odpadów i odprowadzania ścieków;
  - 12) wskutek przekroczenia umówionego terminu wykonania produktu leczniczego.
4. Przez użyte w niniejszej klauzuli pojęcie produkt należy rozumieć produkt leczniczy lub wyrób medyczny w rozumieniu ustawy Prawo farmaceutyczne, produkt spełniający kryteria produktu leczniczego oraz kryteria innego rodzaju produktu, określone innymi przepisami do którego stosuje się przepisy ustawy Prawo farmaceutyczne.
  5. Odpowiedzialność PZU ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, które zaszły w okresie ubezpieczenia. Suma gwarancyjna ustalana jest w odniesieniu do jednego ubezpieczonego.

ZAŁĄCZNIK NR 4 DO OWU – KLAUZULE DLA PROGRAMU UBEZPIECZENIOWEGO PZU OC EDUKACJA

KLAUZULA PZU OC EDUKACJA

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz za zapłatą składki ubezpieczeniowej, strony postanawiają, że przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna placówki edukacyjno-wychowawczej lub opiekuńczej (ubezpieczonego) za szkody wyrządzone osobie trzeciej w związku z prowadzoną działalnością edukacyjno-wychowawczą lub opiekuńczą i posiadanym mieniem, które jest wykorzystywane w tej działalności i innym mieniem określonym w umowie ubezpieczenia, będące następstwem:
  - 1) czynu niedozwolonego w granicach odpowiedzialności ustawowej (OC deliktowa) lub
  - 2) niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa).
2. Ochroną ubezpieczeniową objęta jest także odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego stołówki, w tym także odpowiedzialność cywilna za produkt, w zakresie ustalonym w Klauzuli nr 18 (OC za produkt) określonej w Załączniku nr 1 do OWU.
3. Przez użyte w niniejszej klauzuli pojęcie – placówki edukacyjno-wychowawczej lub opiekuńczej rozumie się: żłobek, przedszkole, szkołę podstawową, gimnazjum, liceum, szkołę zawodową, technikum, szkołę policealną, szkołę wyższą, dom dziecka (z wyłączeniem rodzinnego domu dziecka), pogotowie opiekuńcze, internat, bursę, pozostałe placówki dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze realizujące zadania edukacyjno-wychowawcze, opiekuńcze i pomocnicze związane z procesem nauczania i wychowania.
4. Odmienne niż stanowi § 20 OWU, o ile zakres ubezpieczenia nie został rozszerzony poprzez włączenie Klauzuli nr 2 lub Klauzuli nr 3 określonej w Załączniku nr 1 do OWU, ubezpieczeniem objęta jest wyłącznie odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody

powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, innych państw Unii Europejskiej oraz Szwajcarii, Norwegii i Islandii.

5. Odmienne niż stanowi § 22 ust. 1 OWU, zakres ochrony ubezpieczeniowej ubezpieczonego może być rozszerzony wyłącznie o Klauzulę nr 2, 3, 5, 7, 8 oraz 13 określone w Załączniku nr 1 do OWU oraz o Klauzulę nr 62 określoną w Załączniku nr 4 do OWU;
6. Odmienne niż stanowi § 22 ust. 1 pkt 13 OWU, PZU nie odpowiada za szkody wynikłe z przeniesienia choroby zakaźnej, o której istnieniu ubezpieczony wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności wiedzieć powinien.

KLAUZULA NR 62

ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECZENIA O SZKODY POWSTAŁE W RZECZACH PRZYJĘTYCH NA PRZECHOWANIE DO SZATNI

1. Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz Klauzuli PZU OC EDUKACJA, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego z tytułu szkód powstałych w rzeczach przyjętych na przechowanie do szatni.
2. PZU ponosi odpowiedzialność pod warunkiem, że szatnia znajduje się w pomieszczeniu zamykanym lub stale dozorowanym lub monitorowanym za pośrednictwem kamer. Za pomieszczenie zamknięte uznaje się także szafki zamykane na klucz udostępniane uczniom przez ubezpieczonego.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód powstałych w następstwie utraty sprzętu elektronicznego, komputerowego, aparatów fotograficznych, kamer i telefonów komórkowych.
4. W razie zaginięcia lub kradzieży rzeczy oddanych na przechowanie, ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, najpóźniej następnego dnia roboczego, powiadomić o zdarzeniu policję.

ZAŁĄCZNIK NR 5 DO OWU – WYMOGI W ZAKRESIE ZABEZPIECZEŃ PRZECIWKRADZIEŻOWYCH UBEZPIECZONEGO MIENIA ORAZ LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU DLA WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH

KONSTRUKCJA BUDYNKÓW I LOKALI ORAZ ZABEZPIECZENIE OKIEN, DRZWI I INNYCH OTWORÓW

§ 1

1. Ubezpieczone mienie – z zastrzeżeniem § 2 – powinno znajdować się w budynkach wykonanych z materiałów i w technologii właściwej dla przeznaczenia użytkowego danego budynku – zgodnie z przepisami prawa budowlanego. Elementy konstrukcyjne budynków i wyodrębnionych w nich lokali tj. ściany, okna, drzwi, podłogi, stropy, dachy powinny być w należytym stanie technicznym, o konstrukcji niemożliwej do zdemontowania bez użycia siły lub narzędzi oraz bez równoczesnego jej uszkodzenia lub zniszczenia przy użyciu narzędzi. Budowle wykonane w całości lub w części z siatki drucianej lub z innych konstrukcji azurowych, a także z brezentu i powłok z tworzyw sztucznych (np. budowle pneumatyczne, tunele foliowe, namioty) nie są uważane za budowle należące do ubezpieczenia.
2. Ponadto powinny być spełnione następujące warunki:
  - 1) budynek lub lokal, w którym znajduje się ubezpieczone mienie nie może posiadać niezabezpieczonych otworów, tj. wszelkie otwory w drzwiach, ścianach, stropach, podłogach, dachach są zabezpieczone w taki sposób, że nie jest możliwe wydostanie przedmiotów z wnętrza bez użycia siły lub narzędzi; drzwi, okna oraz zabezpieczenia innych otworów budynku lub lokalu muszą być w należytym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich włamanie lub wyważenie nie było możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi:
    - a) drzwi są zamykane na dwa zamki wielozastawkowe lub jeżeli ze względów konstrukcyjnych stosowanie zamków nie jest możliwe – co najmniej na dwie różne kłódki wielozastawkowe zawieszane na oddzielnych skoblach albo na jeden zamek o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony podmiot,
    - b) w drzwiach dwuskrzydłowych, jedno skrzydło musi być unieruchomione u góry i u dołu przy pomocy blokad zaanclowanych od wewnątrz lokalu,
    - c) drzwi oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki, które można otworzyć bez użycia klucza przez otwór w szybie,
    - d) oszklenia okien, drzwi i innych otworów lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, do których jest dostęp z ulic, bram, dachów, przybudówek, balkonów lub tarasów, są w należytym stanie technicznym i tak osadzone w ramach, aby wyjęcie szyby nie było możliwe bez uprzedniego jej rozbicia oraz są zabezpieczone kratami, antywłamaniowymi roletami lub żaluzjami mającymi świadectwo kwalifikacyjne upoważnionego podmiotu albo okiennicami; kraty, rolety, żaluzje lub okiennice są takiej konstrukcji oraz tak założone i zamknięte, aby przedostanie się do wnętrza lokalu nie było możliwe bez uprzedniego ich uszkodzenia przy pomocy narzędzi; ruchome przeciwłamaniowe osłony mechaniczne są zamknięte co najmniej na jedną kłódkę wielozastawkową lub inne atestowane zabezpieczenie uniemożliwiające otwarcie bez użycia siły lub narzędzi;
  - 2) jeżeli drzwi zewnętrzne do budynku lub jego wydzielonej części, w której znajduje się ubezpieczone mienie nie są zabezpieczone zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt 1 lit. a, wówczas wymagania dotyczące drzwi zewnętrznych odnoszą się do drzwi wewnętrznych prowadzących do poszczególnych lokali, z zastrzeżeniami wymienionymi w pkt 3 i 4;
  - 3) gdy ubezpieczone mienie znajduje się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii, centrum handlowym lub handlowo-rozrywkowym, dla którego ustanowiono całodobowy dozór, dopuszcza się:

- a) zamknięcie drzwi prowadzących do poszczególnych lokali na jeden zamek wielozastawkowy lub
  - b) zabezpieczenie wejścia do lokalu antywłamaniową roletą zamkniętą na jeden zamek wielozastawkowy w przypadku, gdy lokal nie posiada drzwi;
- 4) gdy ubezpieczone mienie znajduje się w budynku lub lokalu, w którym ustanowiono całodobowy dozór, albo w budynku lub lokalu wyposażonym w czynne przeciwkradzieżowe urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, dopuszcza się zamknięcie drzwi do budynku lub lokalu:
    - a) na jeden zamek otwierany za pomocą złożonego kodu dostępu innego niż klucz (karta magnetyczna, kod cyfrowy, czynnik biologiczny np. linii papilarnych, tęczówki itp.),
    - b) za pomocą rolet lub bram sterowanych elektronicznie lub bram garażowych zamkniętych na jeden zamek wielozastawkowy z minimum dwoma bocznymi blokadami.
  3. Przez zamek wielozastawkowy należy rozumieć zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka. Ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu.
  4. Przez dozór, o którym mowa w niniejszym załączniku, należy rozumieć ochronę ubezpieczonego mienia wykonywaną w zorganizowany sposób przez pracowników koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia (agencji ochrony mienia), którzy mają obowiązek obchodów dozorowanego budynku, potwierdzonych zapisem na elektronicznych nośnikach monitorujących ich pracę, o ile takie istnieje albo przez pracowników ubezpieczonego wykonujących zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony.
  5. Postanowienia ust. 2 pkt 1 lit. d dotyczące mechanicznego zabezpieczenia oszkleń nie mają zastosowania jeśli:
    - 1) ustanowiono poza godzinami urzędowania dozór danego budynku lub lokalu, wewnętrzny lub zewnętrzny lub
    - 2) budynek lub lokal wyposażony w czynne przeciwkradzieżowe urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe:
      - a) o działaniu miejscowym ze stałym adresem (odbiorca) alarmu, którym może być ubezpieczony bądź osoba wyznaczona przez ubezpieczonego jako odpowiedzialna za odbiór sygnału alarmu i podjęcie działań interwencyjnych lub
      - b) włączone do systemu monitorowania alarmów policji bądź koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia (ochrona zewnętrzna) z obowiązkiem interwencji lub
    - 3) oszklenia w budynku lub lokalu wykonane są ze szkła warstwowego o zwiększonej odporności na rozbicie – co najmniej klasy PZ, stwierdzonej stosownym atestem lub certyfikatem, lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony podmiot.

§ 2

1. Tymczasowe obiekty budowlane (kioski lub budki stragano-we) są zabezpieczone co najmniej w sposób określony w § 1 ust. 2. Ruchome elementy konstrukcyjne budek straganych, z wyjątkiem drzwi i okien, których sposób zabezpieczenia określa § 1 ust. 2, są zamykane na zamki lub kłódki wielozastawkowe w ilości przewidzianej konstrukcyjnie dla ich należytego zabezpieczenia.
2. Maksymalny limit odpowiedzialności PZU dla mienia przechowywanego w sposób określony w ust. 1 wynosi 10 000 PLN.
3. Mienie o wartości powyżej 10 000 PLN może być przechowywane w tymczasowych obiektach budowlanych, o których mowa w ust. 1, jeżeli znajdują się one na terenie oświetlonym w porze nocnej i dozorowanym przez pracownika ochrony co najmniej poza godzinami prowadzenia działalności gospodarczej. Postanowienia w części dotyczącej dozoru nie mają zastosowania, jeśli tymczasowy obiekt budowlany wyposażony w przeciwkradzieżowe urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, o których mowa w § 1 ust. 5 pkt 2 lit. a lub b.

ZABEZPIECZENIE POJAZDÓW MECHANICZNYCH STANOWIĄCYCH ŚRODKI OBROTOWE LUB MIENIE OSÓB TRZECICH

§ 3

- Pojazdy mechaniczne stanowiące środki obrotowe lub mienie osób trzecich mogą być przechowywane poza lokalem, jeżeli teren jest ogrodzony stałym parkanem, jest zamykany i oświetlony w porze nocnej oraz całodobowo dozorowany albo jest parkingiem strzeżonym.
- W pojazdach, o których mowa w ust. 1, nie mogą być pozostawione kluczyki przy stacjach zapłonowych, wszystkie posiadane systemy zabezpieczające powinny być uruchomione, dodatkowo w pojazdach krytych wszystkie drzwi powinny być zamknięte na zamek fabryczny.

ZABEZPIECZENIE KLUCZY

§ 4

Klucze do lokali z ubezpieczonym mieniem oraz do pojazdów mechanicznych, a także do urządzeń zabezpieczających wartości pieniężne powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i dostępem do nich osób nieuprawnionych. W razie zgubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych) ubezpieczony, po otrzymaniu o tym wiadomości, obowiązany jest bezzwłocznie zmienić zamki.

ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM ORAZ LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU

§ 5

- Ubezpieczający i ubezpieczony będący przedsiębiorcami, zobowiązani są do przechowywania i transportu wartości pieniężnych zgodnie z wymaganiami i procedurami określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne (Dz. U. Nr 166 z 2010 r., poz. 1128 z późn. zm.), z zastrzeżeniem ust. 2–8 i § 6 i 7.
- Wartości pieniężne powinny być:
  - przechowywane w lokalu zabezpieczonym co najmniej w sposób określony w § 1 ust. 1 i 2, a w przypadku gdy wartość ich przekracza kwotę 70 000 PLN, winny być przechowywane w lokalu zabezpieczonym ponadto w sposób wskazany w § 1 ust. 5 pkt 2 i spełniającym wymagania określone w rozporządzeniu wymienionym w ust. 1 oraz
  - zamknięte w urządzeniach, pomieszczeniach lub pojemnikach bezpiecznych do przechowywania wartości pieniężnych, o udokumentowanych klasach odporności na włamanie wymienionych w ust. 4 w Tabeli nr 1, przy czym urządzenia i pojemniki bezpieczne o masie do 1 000 kg (za wyjątkiem kaset stalowych i kas fiskalnych) zabezpieczające wartości pieniężne, powinny być trwale przymocowane do podłoża lokalu, w którym się znajdują, z zastrzeżeniem ust. 3.
- Wartości pieniężne mogą być przechowywane:
  - w urządzeniach lub pomieszczeniach bez udokumentowanej klasy odporności na włamanie wymienionych w ust. 4 w Tabeli nr 1, zamykanych na co najmniej jeden zamek kluczowy lub szyfrowy, przy czym urządzenia o masie do 1 000 kg (za wyjątkiem kaset stalowych i kas fiskalnych) zabezpieczające wartości pieniężne, powinny być trwale przymocowane do podłoża lokalu, w którym się znajdują;
  - w kasetach stalowych i kasach fiskalnych, dla których ustala się maksymalny limit odpowiedzialności PZU – w wysokości 10 000 PLN, jednakże nie więcej niż 2 500 PLN w jednej kasie albo kasie fiskalnej;
  - poza urządzeniami do przechowywania wartości pieniężnych w godzinach zamknięcia lokalu – do maksymalnego limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 10 000 PLN; postanowienie to ma zastosowanie do wartości pieniężnych w postaci złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych i pereł, a także platyny i innych metali z grupy platynowych w sklepach jubilerskich, zegarmistrzowskich i lombardach.
- Maksymalne limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych, przechowywanych w sposób określony w ust. 2 i ust. 3 pkt 1, przedstawia poniższa Tabela nr 1:

Tabela nr 1

Klasa odporności	System sygnalizacji włamania i napadu co najmniej o stopniu zabezpieczenia 3 (według normy PN-EN 50131-1)	System sygnalizacji włamania i napadu o stopniu zabezpieczenia niższym niż 3, z przekazywaniem sygnałów alarmu do ochrony zewnętrznej	System sygnalizacji włamania i napadu o stopniu zabezpieczenia niższym niż 3, z pracownikiem ochrony lub tylko pracownik ochrony	Brak systemu i sygnalizacji włamania i napadu oraz pracownika ochrony lub tylko system sygnalizacji włamania i napadu o działaniu miejscowym
Maksymalne limity odpowiedzialności PZU w PLN				
Urządzenia i pomieszczenia do przechowywania wartości pieniężnych (np. szafy, sejfy, pomieszczenia skarbcowe)				
I	500 000	250 000	150 000	100 000
II	1 000 000	500 000	350 000	150 000
III	2 500 000	1 500 000	500 000	250 000
IV	5 000 000	2 500 000	1 000 000	500 000
V	7 500 000	4 000 000	1 500 000	1 000 000
VI	10 000 000	6 000 000	2 500 000	1 500 000
VII	15 000 000	8 000 000	3 000 000	2 000 000
VIII	20 000 000	10 500 000	4 500 000	3 000 000

Klasa odporności	Maksymalne limity odpowiedzialności PZU w PLN			
Urządzenia lub pomieszczenia bez określonej klasy odporności (szafy i pojemniki stalowe oraz pomieszczenia skarbcowe)				
Zamykane pojemniki o prostej konstrukcji lub szafy jednopłaszczyznowe – z co najmniej jednym zamkiem	250 000	150 000	50 000	20 000
Stare lub nieokreślone szafy wielopłaszczyznowe – drzwi z co najmniej dwoma zamkami	500 000	400 000	200 000	100 000
Nieokreślone skarbcce (ściany i stropy z betonu – drzwi z co najmniej dwoma zamkami)	5 000 000	2 500 000	700 000	–
Pojemniki bezpieczne	zabezpieczone systemem sygnalizacji włamania i napadu, z przekazywaniem sygnałów alarmu do ochrony zewnętrznej		niezabezpieczone systemem sygnalizacji włamania i napadu	
S1	60 000		30 000	
S2	100 000		50 000	

5. Użyte w Tabeli nr 1 pojęcia oznaczają:

- urządzenie do przechowywania wartości pieniężnych – urządzenie mechaniczne o określonej klasie odporności na włamanie służące do przechowywania i transportu wartości pieniężnych;
- pomieszczenie – wydzielona część budynku o określonej klasie odporności na włamanie, służąca do przechowywania wartości pieniężnych;
- pojemnik bezpieczny – pojemnik wykonany ze stopu metali używany w celu ochrony zawartości przed włamaniem;
- klasa odporności na włamanie – przyjęte we właściwej Polskiej Normie klasyfikacyjne oznaczenie odporności na włamanie, które określa:
  - wydany przez uprawnioną jednostkę certyfikującą certyfikat zgodności albo wydany przez producenta lub importera deklaracja zgodności, potwierdzające zgodność z zasadniczymi lub szczegółowymi wymaganiami w rozumieniu przepisów o systemie zgodności – jeżeli dla danego wyrobu, wymagania takie zostały ustalone,
  - wydane przez jednostkę certyfikującą akredytowaną przez Polskie Centrum Akredytacji poświadczenie zgodności z Polskimi Normami – jeżeli dla danego wyrobu nie ustalono wymagań, o których mowa w lit. a.
- Urządzenia, pomieszczenia i pojemniki bezpieczne, o których mowa w ust. 2 pkt 2, powinny być oznaczone tabliczkami znamionowymi lub innymi trwałymi oznaczeniami wydanymi przez jednostkę certyfikującą.
- Dla pomieszczeń i urządzeń klas IX–XIII limit przechowywanych wartości pieniężnych określa ubezpieczający w uzgodnieniu z PZU.
- Postanowienia niniejszego paragrafu oraz następujących mają zastosowanie także do wartości pieniężnych będących środkami obrotowymi lub mieniem osób trzecich.

ust. 5 pkt 2 i spełniającym wymagania określone w rozporządzeniu wymienionym w § 5 ust. 1 oraz

- zamknięte w urządzeniu do przechowywania wartości pieniężnych lub w pojemniku bezpiecznym, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
- Wartości pieniężne mogą znajdować się poza urządzeniami do przechowywania wartości pieniężnych lub poza pojemnikami bezpiecznymi:
  - w przypadku wykonywanych przez ubezpieczonego czynności liczenia lub transportu wewnętrznego – wewnątrz ubezpieczonego lokalu;
  - w czasie trwania obsługi kasowej – na stanowisku operacji wartościami pieniężnymi;
  - w czasie otwarcia lokalu w odniesieniu do wartości pieniężnych w postaci złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych, pereł, bursztynu, a także platyny i innych metali z grupy platynowców, znajdujących się w sklepach jubilerskich, zegarmistrzowskich i lombardach.
- Maksymalny limit odpowiedzialności PZU na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia dla wartości pieniężnych ubezpieczonych od rabunku dokonanego w lokalu wynosi 500 000 PLN, przy czym w ramach tego limitu ustala się następujące podlimity:
  - za szkody powstałe w wyniku rabunku z zamkniętych urządzeń do przechowywania wartości pieniężnych – do kwoty 500 000 PLN;
  - za szkody powstałe w wyniku rabunku dokonanego z jednego stanowiska operacji wartościami pieniężnymi albo w czasie wykonywania czynności liczenia albo w czasie transportu wewnętrznego – do kwoty 50 000 PLN;
  - za szkody powstałe w wyniku rabunku wartości pieniężnych określonych w ust. 2 pkt 3 w czasie otwarcia lokalu – do kwoty 50 000 PLN.

ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH OD RABUNKU W LOKALU ORAZ LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU

§ 6

1. Wartości pieniężne powinny być:

- przechowywane w lokalu zabezpieczonym co najmniej w sposób określony w § 1 ust. 1 i 2, a w przypadku gdy wartość ich przekracza kwotę 70 000 PLN, winny być przechowywane w lokalu zabezpieczonym ponadto w sposób wskazany w § 1

ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH OD RABUNKU PODCZAS PRZENOSZENIA LUB PRZEWOŻENIA (TRANSPORTU) ORAZ LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU

§ 7

- Maksymalne limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych ubezpieczonych od rabunku podczas przenoszenia lub przewożenia (transportu) określa poniższa Tabela nr 2:

Tabela nr 2

Rodzaj transportu	Ochrona transportu	Maksymalne limity odpowiedzialności PZU w PLN
Transport wykonywany pieszo, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, albo samochodem osobowym, z zastrzeżeniem ust. 4	Transport chroniony jest wyłącznie przez osobę transportującą	do 20 000
	Transport chroniony jest co najmniej przez jedną nieuzbrojoną osobę niezależnie od osoby transportującej	do 50 000
	Transport chroniony jest co najmniej przez jednego pracownika ochrony, który może być nieuzbrojony, niezależnie od osoby transportującej	do 100 000
	Transport chroniony jest co najmniej przez jednego uzbrojonego pracownika ochrony, niezależnie od osoby transportującej	do 150 000
	Transport przy zastosowaniu zabezpieczeń technicznych (pojemniki, sygnalizatory przeciwrabunkowe)	do 500 000
Transport wykonywany przystosowanymi samochodami lub bankowozami, z zastrzeżeniem ust. 4	Transport przy użyciu samochodów specjalnych lub bankowozów klasy B i C	do 5 000 000
	Transport przy użyciu samochodów specjalnych lub bankowozów klasy A	do 10 000 000
	Transport – przewóz wymaga dodatkowej ochrony konwojentów (pracowników ochrony)	powyżej 10 000 000

2. Użyte w Tabeli nr 2 pojęcia oznaczają:

- 1) pracownik ochrony – osoba posiadająca licencję pracownika ochrony fizycznej lub licencję pracownika zabezpieczenia technicznego i wykonująca zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony osób i mienia, lub osoba wykonująca zadania ochrony w zakresie niewymagającym licencji;
- 2) bankowóz – pojazd samochodowy przeznaczony do transportu wartości pieniężnych, dla którego wymagania techniczne zostały określone w rozporządzeniu, o którym mowa § 5 ust. 1.

3. Transport może być wykonywany pieszo, gdy spełnione są dodatkowo następujące warunki:

- 1) odległość na jaką wykonuje się transport nie uzasadnia użycia samochodu;
- 2) wykonywany jest drogą najkrótszą, z wyłączeniem środków komunikacji zbiorowej oraz tras prowadzących przez miejsca odosobnione i uznawane za niebezpieczne: parki, skwery, podwórka.

4. Wartości pieniężne powyżej kwoty 20 000 PLN transportowane są z użyciem pojemników specjalistycznych spełniających wymagania określone w poniższej Tabeli nr 3:

Tabela nr 3

Klasa	Wymagania techniczne	Maksymalny limit odpowiedzialności PZU w odniesieniu do jednego pojemnika w PLN
„A”	Pojemnik zamykany co najmniej jednym zamkiem kluczowym lub sztyrowym, wyposażony w system paralizatora lub inny system zabezpieczający	do 100 000
„B”	Pojemnik zamykany co najmniej jednym zamkiem kluczowym lub sztyrowym, wyposażony w system paralizatora oraz system sygnalizacji akustycznej lub dymnej	do 150 000
„C”	Pojemnik zamykany co najmniej dwoma zamkami kluczowymi lub sztyrowymi, wyposażony w system paralizatora i system uszkodzania banknotów oraz system sygnalizacji akustycznej lub dymnej.	do 500 000
„D”	Pojemnik zamykany dwoma zamknięciami klasyfikowanymi wg PN-EN 1303:2007/AC 33 w poz. 7 klasa „6” i w poz. 8 klasa „2” oraz odporny co najmniej przez 6 minut na manipulację lub inny równorzędny wyposażony w co najmniej system sygnalizacji akustycznej lub dymnej i system uszkodzania papierowych wartości pieniężnych, których zadziałanie następuje po zdalnym zainicjowaniu w dowolnym czasie albo automatycznie po czasie określonym przez wytwórcę lub w mieszczącym się w tym czasie wyznaczonym limicie czasowym, przeznaczonym na przeniesienie pojemnika do odbiorcy. Próba włamania w dowolnym czasie oraz upływ wyznaczonego limitu czasowego powoduje zadziałanie systemu, w wyniku czego nastąpi uszkodzenie papierowych wartości pieniężnych z zachowaniem możliwości identyfikacji.	do 1 000 000
„E”	Pojemnik zamykany dwoma zamknięciami klasyfikowanymi wg PN-EN 1303:2007/AC 33 w poz. 7 klasa „6” i w poz. 8 klasa „2” oraz odporny co najmniej przez 6 minut na manipulację lub inny równorzędny wyposażony w co najmniej system sygnalizacji akustycznej lub dymnej i system uszkodzania papierowych wartości pieniężnych oraz system lokalizacji pojemnika, których zadziałanie następuje po zdalnym zainicjowaniu w dowolnym czasie albo automatycznie po czasie określonym przez wytwórcę lub w mieszczącym się w tym czasie wyznaczonym limicie czasowym, przeznaczonym na przeniesienie pojemnika do odbiorcy. Próba włamania w dowolnym czasie lub po upływie wyznaczonego limitu czasowego przeznaczanego na przeniesienie pojemnika do odbiorcy powoduje zadziałanie systemu, w wyniku czego nastąpi uszkodzenie papierowych wartości pieniężnych z zachowaniem możliwości ich identyfikacji.	do 2 000 000

5. Załadunek i wyładunek wartości pieniężnych na środki transportu powinien się odbywać przy zachowaniu szczególnych środków bezpieczeństwa w miejscu o możliwie ograniczonym dostępie dla osób postronnych.
  6. Przewóz wartości pieniężnych może być realizowany środkami transportu własnego lub obcego przy zachowaniu stosownych wymagań dotyczących warunków bezpieczeństwa określonych w obowiązujących aktach prawnych.
2. Wyższe limity odpowiedzialności PZU od określonych w § 5–7 mogą być ustalane przez ubezpieczającego za zgodą PZU, po dokonaniu przez PZU indywidualnej oceny ryzyka i pod warunkiem zastosowania uzgodnionych z PZU dodatkowych zabezpieczeń.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 8

1. PZU może, na podstawie oceny ryzyka zagrożenia szkodą, określić indywidualne warunki w zakresie środków bezpieczeństwa określonych w § 1–4.